

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Společenský život na venkově –
Rozvoj klasické hudby na Semilsku
Podkrkonošský symfonický orchestr**

Hana Červenková

© 2019 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Hana Červenková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Společenský život na venkově – Rozvoj klasické hudby na Semilsku Podkrkonošský symfonický orchestr

Název anglicky

Social life in the country – The development of classical music in Semily Podkrkonošský symphonic orchestra

Cíle práce

Cílem práce je zmapování kulturního a společenského života na Semilsku a jeho rozvoj s důrazem na činnost Podkrkonošského symfonického orchestru, který v regionu působí již řadu let.

Metodika

1. Teoretickým východiskem bude komparace a kompilace dostupných materiálů ze sociologie umění a sociologie venkova obecně. Konkrétní informace ke kultuře a spolkům ve sledované oblasti poskytnou zejména archivní materiály sledovaných spolků, kroniky, regionální periodika atd.

Základem pro zpracování analytické části budou data získaná z dotazníků. Mezi základní premisy patří tvrzení, že se Podkrkonošský symfonický orchestr od doby svého vzniku posunul na pozici jednoho z nejvýznamnějších reprezentantů kulturního života v regionu; svým působením zvýšil zájem o klasickou hudbu na venkově a zvýšil zájem dětí v místních základních uměleckých školách o nástroje, zastoupené v symfonickém orchestru.

2. Harmonogram práce

- březen 2018 – specifikace metodiky, stručný obsah teoretické části
- říjen 2018 – zpracování teoretické části DP (úvod, popis metodiky, literární rešerše, harmonogram terénního šetření)
- leden 2019 – vlastní terénní šetření
- březen 2019 – zpracování a odevzdání empirické části v první verzi
- odevzdání kompletní DP se zapracovanými připomínkami

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

společenský život, kultura na venkově, klasická hudba, symfonický orchestr, kulturní rozvoj

---

Doporučené zdroje informací

ADORNO, W. Theodor. Úvod do sociologie hudby. Praha, Filosofia, 2015.

BINEK, J., TOUŠEK, V., GALVASOVÁ, I., VĚŽNÍK, A., KUNC, J., SEIDENGLANZ, D., HALÁSEK, D. ŘEHÁK, S. Venkovský prostor a jeho oživení. Brno : Georgetown, 2007.

GREGORINIOVÁ, Jindřiška, SCHOLLAROVÁ, Věra. Místní kultura – stabilizační a stimulační faktor rozvoje českého venkova, in: Venkov je náš svět – sborník příspěvků z mezinárodní konference: Kutná Hora, 2008. Praha, ČZU, 2008.

JANDOUREK, Jan. Úvod do sociologie. Vyd. 1. Praha : Portál, 2003.

MAJEROVÁ, Věra. Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství. Praha, ČZU, 2007.

MAJEROVÁ, Věra. Kvalitativní metody v sociologii venkova a zemědělství. Praha, ČZU, 2005.

MAŘÍKOVÁ, Hana, PETRUSEK, Miloslav, VODÁKOVÁ, Alena a kol. Velký sociologický slovník. Praha, Karolinum, 1996.

NOVOTNÁ, I. Neziskové organizace zabývající se rozvojem kultury na vesnici se zaměřením na Kulturní a vlastivědnou společnost Podvalák v Bošovicích. Magisterská diplomová práce. Brno : Masarykova univerzita, 2011.

PAULÍČEK, Miroslav. Nikdo se neodváží říci, že je to nudné. Praha, Sociologické nakladatelství, 2012.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 29. 3. 2019

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 3. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Společenský život na venkově – Rozvoj klasické hudby na Semilsku, Podkrkonošský symfonický orchestr" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní prof. PhDr. Ing. Věře Majerové za její shovívavost, ochotu a trpělivost během zrodu této práce.

Společenský život na venkově – Rozvoj klasické hudby na Semilsku Podkrkonošský symfonický orchestr

Abstrakt

Cílem této práce je přispět ke zmapování kulturního života v regionu Podkrkonoší s důrazem na klasickou hudbu, zejména pak s přihlédnutím k vlivům činnosti Podkrkonošského symfonického orchestru, který v regionu již dvanáctým rokem působí. Kromě popisu stručného přehledu vývoje tohoto tělesa v širších regionálních souvislostech je významnou součástí práce také výzkum tří skupin respondentů s cílem dokázat, že se Podkrkonošský symfonický orchestr řadí k významným kulturním činitelům v oblasti a za roky svého působení významně ovlivnil vnímání klasické hudby v tomto venkovském regionu, a to nejen u nejširší veřejnosti, ale také u žáků základních uměleckých škol.

Klíčová slova:

společenský život, kultura na venkově, klasická hudba, symfonický orchestr, kulturní rozvoj, základní umělecké školy

Social life in the country -
The development of the classical music in Semily region
Podkrkonošský symphonic orchestra

Abstract

The aim of this work is to contribute to the mapping of cultural life in the Podkrkonoší region with an emphasis on classical music, especially with the influences of the Podkrkonošský symphony orchestra, which has been active in the region for twelve years. In addition to describing a brief overview of the development of this point in the wider regional context, research on three groups of respondents is also an important part of the work. The region, not only among the general public, but also among elementary art schools.

Keywords:

social life, rural culture, classical music, symphony orchestra, cultural development, elementary art schools

Obsah:

1. ÚVOD.....	13
2. TEORETICKÁ ČÁST.....	14
2.1 Charakteristika regionu a vymezení oblasti.....	14
2.2 Demografická, sociální a ekonomická úroveň regionu	14
2.3 Obecná charakteristika základních činitelů v oblasti klasické hudby na Semilsku.....	15
2.3.1 Kulturní centrum Golf v Kruh přátel hudby.....	15
2.3.2 Kino Jitřenka – živé přenosy světové opery a baletu	16
2.3.3 ZUŠ Semily	16
2.4 Podkrkonošský symfonický orchestr	18
2.4.1 Předchůdce PSO	18
2.4.2 KSOKrM.....	20
2.4.3 Stručný vývoj Podkrkonošského symfonického orchestru.....	21
2.4.4 Fungování dnešního PSO	28
2.4.5 Koncerty dnešního PSO	34
3 ANALYTICKÁ ČÁST	37
3.1 Popis výchozí situace.....	37
3.2 Metodika	37
3.2.1 Obecná charakteristika výzkumného plánu a popis vzorku	37
3.2.2 Popis instrumentů a technik sběru dat	37

3.3	Stanovení jednotlivých hypotéz	38
3.4	Vyhodnocení dotazníků, ověření hypotéz	40
3.4.1	Jak vnímají Podkrkonošský symfonický orchestr jeho členové.....	40
3.4.2	Názory široké veřejnosti na Podkrkonošský symfonický orchestr.....	52
3.4.3	Co si o PSO myslí učitelé ZUŠ	61
3.5	Souhrnné výsledky výzkumu	69
3.6	Zhodnocení výsledků výzkumu	70
4.	ZÁVĚR	72
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A DALŠÍCH ZDROJŮ	74
	PŘÍLOHY	78

Seznam tabulek a grafů:

Tabulky:

1) Přehled návratnosti dotazníků.....	38
2) Souhrnné výsledky výzkumu.....	69

Grafy:

1) Vývoj počtu členů PSO v období prvních deseti let existence.....	31
2) Věk respondentů z řad aktivních hráčů Podkrkonošského symfonického orchestru.....	41
3) Jak se hudebníci z řad aktivních hráčů dozvěděli o PSO.....	42
4) Zvýšilo členství v PSO zájem hráčů o klasickou hudbu?.....	43
5) Zvýšila činnost PSO v Podkrkonoší zájem o klasickou hudbu?.....	44
6) Přihlásili by členové PSO do orchestru svého potomka?.....	47
7) Ovlivnění výběru hudebního nástroje ve prospěch využitelnosti v orchestru.....	47
8) Negativa působení v PSO dle jeho členů.....	49
9) Pozitiva působení v PSO dle jeho členů.....	50
10) Jakou hudbu hrají členové PSO nejraději.....	51
11) Věkové složení respondentů z řad široké veřejnosti.....	52
12) Dosažené vzdělání respondentů z řad široké veřejnosti.....	53
13) Znají lidé z řad nejširší veřejnosti Podkrkonošský symfonický orchestr?.....	53
14) Jakým způsobem se lidé z řad široké veřejnosti dozvěděli o PSO.....	54
15) Jak často navštěvují respondenti z řad široké veřejnosti koncerty PSO.....	55
16) Zvýšil dle respondentů z široké veřejnosti PSO v regionu zájem o klasickou hudbu?.....	56

17) Rozšířil PSO hudební obzory nejširší veřejnosti regionu?.....	57
18) Přihlásili by respondenti z řad široké veřejnosti svého potomka do PSO?.....	58
19) Ovlivnili by respondenti z řad široké veřejnosti výběr hudebního nástroje u svého potomka s ohledem na jeho využitelnost v orchestru?.....	58
20) Preference hudby v programech PSO z řad široké veřejnosti.....	60
21) Jak je důležitá dramaturgická ucelenost jednotlivých koncertních programů z pohledu široké veřejnosti.....	60
22) Je pro publikum z řad široké veřejnosti důležité, aby byly v programech zařazovány známé skladby?.....	61
23) Znají učitelé z regionálních ZUŠ Podkrkonošský symfonický orchestr?.....	62
24) Jak se učitelé ZUŠ dozvěděli o Podkrkonošském symfonickém orchestru.....	63
25) Hrají učitelé místních ZUŠ v Podkrkonošském symfonickém orchestru?.....	64
26) Jak často navštěvují učitelé ZUŠ koncerty PSO.....	65
27) Zvýšil podle učitelů ZUŠ Podkrkonošský symfonický orchestr zájem o klasickou hudbu v rámci regionu?.....	66
28) Zvýšil podle pedagogů ZUŠ Podkrkonošský symfonický orchestr v regionu zájem žáků o klasickou hudbu?.....	67
29) Doporučili by pedagogové místních základních uměleckých škol svým žákům chození do Podkrkonošského symfonického orchestru?.....	68

Seznam příloh

1) Dotazník – aktivní členové PSO.....	78
2) Dotazník – široká veřejnost.....	84
3) Dotazník – zasvěcená veřejnost, učitelé ZUŠ.....	86
4) Pozvánka na koncert původního PSO – 22. ledna 1955.....	89
5) První veřejná generální zkouška obnoveného PSO, srpen 2007, Velká Lhota.....	89
6) Martin Farský na koncertu PSO, 28. 10. 2009, KC Golf Semily.....	90
7) Bedřich Kameník na koncertu PSO, 28. 10. 2011, KC Golf Semily.....	90
8) Jakub Sedláček, koncert v rámci Dvořákova festivalu, 2013.....	91
9) Graziano Sanvito, spolupráce s pěveckými sbory, 2016.....	91
10) Graziano Sanvito s PSO, koncert v sále pražské konzervatoře, 2015.....	92
11) Koncert filmové hudby, 3. června 2017, KC Golf Semily.....	92
12) Cena Města Semily a její předání zástupcům PSO, únor 2018.....	93
13) Ukázky plakátů ke koncertům PSO.....	94
14) Koncert Metallica S&M Tribute Show, 14. února 2019, Fórum Karlín, Praha.....	95
15) Pozvánka na jarní koncerty PSO 2019.....	95

1. Úvod

Tato práce je příspěvkem ke zmapování kulturního a společenského života na Semilsku zhruba v posledních dvanácti letech, kdy byl v tomto prostoru založen, respektive obnoven Podkrkonošský symfonický orchestr, který zde působí dosud.

V úvodní teoretické části se nelze vyhnout stručné charakteristice regionu v oblasti demografické, sociální a ekonomické. Dále bude stručně popsán vývoj a formování Podkrkonošského symfonického orchestru s odkazem na další práce, které již o tomto tělesu vznikly. Krátce bude též pojednáno o předchůdcích orchestru, kteří měli na utváření nového orchestru velký dopad a kulturní prostředí Semilska ve své době též ovlivnili. Pro přesnější představu o fungování klasické hudby na Semilsku a možnost srovnání vlivu Podkrkonošského symfonického orchestru s jinými subjekty bude krátce pojednáno i o ostatních kulturních subjektech.

V analytické části práce se pokusím dokázat několik premis. Jednak že Podkrkonošský symfonický orchestr se od doby svého vzniku posunul na pozici jednoho z nejvýznamnějších reprezentantů kulturního života na Semilsku, respektive v kraji, a dále, že je dobře známý i široké veřejnosti a výrazně přispěl k obecnému zájmu o klasickou hudbu v místě svého působení. Tato skutečnost bude doložena jednak vykreslením vývoje návštěvnosti koncertů orchestru, jednak důkazem velkého zájmu ze strany aktivních hráčů o působení v orchestru a v neposlední řadě i k vlivu orchestru na zájem o klasickou hudbu u odborné i laické veřejnosti.

Jako prameny a zdroje pro tuto práci poslouží zejména materiály a evidence z archivu Podkrkonošského symfonického orchestru, dále paměti bývalých vedoucích, dirigentů a hráčů. Pro získání dat do analytické části práce byl proveden průzkum s využitím dotazníků, které tvoří přílohu č. 1 - 3 této práce.

2. Teoretická část

2.1 CHARAKTERISTIKA REGIONU A VYMEZENÍ OBLASTI

Semilsko lze v širším slova smyslu vymezit jako celý okres Semily, který se nachází v jihovýchodní části Libereckého kraje. Do roku 2002 byl ale periferií Východočeského kraje – obyvatelstvo má proto stále velmi blízko k někdejší krajské metropoli Hradci Králové a tehdy nejbližšímu okresnímu městu Jičín. Je to jeden z nejmenších okresů v České republice, a to jak rozlohou, tak počtem obyvatel. Okres je to v pravdě „venkovský“, a to nejen proto, že zahrnuje velkou část Krkonoš a Českého ráje. Ve městech žije dle Českého statistického úřadu jen 56,9 % obyvatel okresu.¹ Měst je ale v celém okrese pouze devět (plus jeden městys) a hned polovina z nich má méně než 1800 obyvatel.

Větší města jsou v okrese pouze čtyři. Východní Jilemnice s cca 5400 obyvateli má velmi blízko k nedalekému Vrchlabí patřícímu již do okresu Trutnov. Jižní Lomnice nad Popelkou s cca 5600 obyvateli obdobně tíhne k blízkému Jičínu a západní Turnov s vazbami na Liberec a 14000 obyvateli dlouho sní o vlastním okresu². Obdobné platí do velké míry i pro některá menší města – horský Harrachov tíhne k Jablonci nad Nisou a Rovensko pod Troskami z Českého Ráje k Turnovu a částečně Jičínu. Okresní město Semily s přibližně 8400 obyvateli je osamoceno jakoby skryté v dolíku mezi Krkonošemi na severovýchodě a starou sopkou Kozákov na západě. Město Semily a přilehlé obce můžeme označit za Semilsko v užším slova smyslu.

2.2 DEMOGRAFICKÁ, SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÁ ÚROVEŇ REGIONU

Semilsko bylo v minulosti velmi industrializováno – dominantní byl textilní průmysl. Ten však neustál období privatizace a následného uvolnění trhu, respektive nápor výrobků z Asie, a téměř všechny staré textilní továrny jsou již dlouho zavřené. Proto, ačkoli je v okrese velmi nízká nezaměstnanost, velká část obyvatel dojíždí za prací do větších měst

---

¹ Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/charakteristika_okresu_sm

² Turnov se nevzdává v boji o svůj okres - Město Turnov. Město Turnov [online]. Copyright © 2000 [cit. 24.03.2019]. Dostupné z: <https://www.turnov.cz/cs/zpravy/deni-ve-meste/turnov-se-nevzdava-v-boji-o-svuj-okres.html>

v sousedních okresech. Obyvatel v okrese Semily konstantně ubývá a jejich průměrný věk se zvyšuje. Jistou výjimku představuje oblast kolem Turnova, který je napojen na dálniční síť a má skvělou dostupnost do Mladé Boleslavi, Prahy a Liberce.³

2.3 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH ČINITELŮ V OBLASTI KLASICKÉ HUDBY NA SEMILSKU

2.3.1 Kulturní centrum Golf v Kruh přátel hudby

V roce 1979 byl v Semilech otevřen tehdy moderní kulturní dům vyprojektovaný Ing. arch. Pavlem Švancerem v libereckém ateliéru Ing. arch. Karla Hubáčka (autora libereckého vysílače Ještěd). Dnes nese název Kulturní centrum Golf.⁴

Klasická hudba má v rámci programu Kulturního centra Golf místo takřka výhradně v rámci KPH – tedy Kruhu přátel hudby. Ten čítá každoročně cca 7-8 koncertů, z nichž jeden je vždy věnován absolventům místní ZUŠ, kteří studují na konzervatořích. Profesionální hudebníci se vztahem k Semilsku dostávají velký prostor v ostatních koncertech. Kupříkladu v letošní sezóně lze zmínit koncert „Quasi tria“ dne 6. 11. 2018, v němž hraje semilská rodačka Kateřina Ochmanová, nebo koncert Jiřího Stivína dne 25. 3. 2019, jehož na klavír doprovodil Vladimír Strnad, rovněž původem ze Semil.⁵

Ačkoli má velký sál Kulturního centra Golf kapacitu přes 550 míst k sezení, koncerty KPH se dlouhodobě potýkají s nízkou návštěvností a není výjimkou, že sólisté v rámci KPH vystupují nikoli na jevišti, ale přímo v sále.

Kulturní centrum Golf je příspěvkovou organizací města Semily (IČ: 00371394) a jako takové je financováno především z městského rozpočtu. Dalším zdrojem příjmů je samozřejmě vstupné na akce, které kulturní centrum pořádá, a také nájemné z pronájmu

---

³ Charakteristika okresu SEMILY | ČSÚ v Liberci. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/charakteristika_okresu_sm

⁴ Historie | KC Golf | Kulturní centrum Golf Semily. Kulturní centrum Golf Semily [online]. Dostupné z: <http://www.kcgolf.cz/textove-stranky/?mid=ad9c4771-1a8f-4911-8791-d0e96f0a4224>

⁵ Klub přátel hudby | Aktivity KC Golf | Kulturní centrum Golf Semily. Kulturní centrum Golf Semily [online]. Dostupné z: <http://www.kcgolf.cz/klub-pratel-hudby/>

jednotlivých sálů či kluboven. Na pořádání KPH pak také kulturní centrum stejně jako snad všichni pořadatelé KPH v naší zemi dostává příspěvek od Nadace Český hudební fond⁶.

2.3.2 Kino Jitřenka – živé přenosy světové opery a baletu

Dne 2. října 2010 bylo v Semilech na Riegrově náměstí po kompletní rekonstrukci otevřeno někdejší zchátralé a více než šest let uzavřené kino Jitřenka.⁷ Semily své nejmodernější kino v širokém okolí patřičně využily. Již od počátku svého obnoveného fungování začalo kino vysílat představení z Metropolitní opery z New Yorku. Nejprve pouze ze záznamu, ale brzy již živě. K nim se brzy přidaly přenosy baletů – z počátku z Marrinského divadla v Petrohradě a nyní z londýnské Royal Opera House. V každém kalendářním měsíci se koná jedno až dvě představení. Bývá obvyklé, že všech 117 sedadel je vyprodaných, diváci na tato představení jezdí zdaleka. Kino Jitřenka organizačně patří pod Kulturní centrum Golf, jeho základními zdroji příjmů tedy jsou příjmy ze vstupného a prostředky od města Semily.

2.3.3 ZUŠ Semily

Umělecká škola zahájila v Semilech činnost 1. března 1939, a to nejprve jako soukromá škola ředitele Miroslava Palduse. Od 5. května 1939 již nad její činností převzalo záštitu město a škola se přejmenovala na Městskou hudební školu v Semilech. Počet žáků i učitelů se v ní zvyšoval velmi rychle – v roce 1943 už měla čtyři učitele a 120 žáků. Opakovaně měnila názvy i budovy. Od roku 1958 do roku 1988 ji jako ředitel vedl dirigent Podkrkonošského symfonického orchestru Jiří Matlas. Od roku 1990 stojí v jejím čele ředitel Jiří Kurfířt, jinak též příležitostný dirigent stávajícího Podkrkonošského symfonického orchestru, zejména na charitativních koncertech s Českou mší vánoční Jana Jakuba Ryby.

Svou velikostí škola odpovídá malému venkovskému městu – není na ní mnoho učitelů ani žáků. Nemůže se tak v žádném případě rovnat například velké Základní umělecké

---

⁶ <https://www.nchf.cz/kph.html>

⁷ Kino Jitřenka Semily | Historie Jitřenky | O nás. Kino Jitřenka Semily [online]. Copyright ©2017 [cit. 24.03.2019]. Dostupné z: <http://www.kinosemily.cz/historie-jitrenky/>

škole v liberecké ulici Frýdlanská, do níž dochází žáci téměř z celého Liberce a blízkého okolí, díky čemuž se v ní může učit opravdu široká řada různých nástrojů, na které se mohou žáci zdokonalovat v řadě souborů (big band, komorní smyčcový orchestr, velký symfonický orchestr apod.). V ZUŠ Semily se mnoho nástrojů, které jsou v symfonickém orchestru velmi důležité, vůbec neučí (například fagot nebo hoboj). Smyčcový a žesťový soubor jsou pak co do počtu členů a tím pádem i úrovně velice skromné

ZUŠ dlouhodobě bojuje s nevyhovujícími prostorami – hlavní budova se sice nachází na Komenského náměstí přímo u zastávky autobusu, což je velmi výhodné pro děti dojíždějící z některých okolních vesnic, ale zároveň je velmi malá a ZUŠ má proto řadu oddělení různě rozestých po městě. V tomto směru brzy dojde k velkému posunu, neboť město Semily pro potřeby ZUŠ zakoupilo dům sousedící s uvedenou hlavní budovou ZUŠ a jeho rekonstrukce začala již před několika týdny.⁸

ZUŠ Semily je obdobně jako Kulturní centrum Golf příspěvkovou organizací města Semily (IČ: 00856096), základními zdroji příjmů jsou proto kromě školného hrazeného rodiči žáků prostředky poskytnuté městem Semily a státem. Pod ZUŠ Semily patří v rámci Semilská významný Pěvecký soubor Jizerka, jehož provoz je částečně hrazen z prostředků ZUŠ Semily, a částečně z prostředků poskytnutých souboru prostřednictvím ZUŠ drobnými sponzory. Pro pěvecké sbory a práci s mládeží existuje řada grantových programů, které škola také využívá.

Obdobná situace platí i o nedalekých uměleckých školách jako například v Lomnici nad Popelkou nebo v Jilemnici. Tyto základní umělecké školy požádají mnoho koncertů, které jsou navštěvovány zejména rodinami účinkujících dětí, ale významnější produkce většího záběru v jejich gesci chybí. Divácky oblíbenější a širší veřejností navštěvovanější bývají koncerty absolventů ZUŠ (studentů konzervatoří a hudebních vysokých škol) nebo koncerty učitelů.

---

⁸ REKONSTRUKCE DOMU Č.P. 146 NA KOMENSKÉHO NÁMĚSTÍ ODSTARTUJE 1.BŘEZNA: PŘIPRAVTE SE NA DROBNÁ OMEZENÍ BĚHEM STAVBY: Město Semily. Město Semily [online]. Copyright © Město Semily [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <https://www.semily.cz/rekonstrukce-domu-c-p-146-na-komenskeho-namesti-odstartuje-1-brezna-pripavte-se-na-drobna-omezeni-behem-stavby/d-10536>

2.4 PODKRKONOŠSKÝ SYMFONICKÝ ORCHESTR

2.4.1 Předchůdce PSO

První zmínky o symfonickém orchestru v Semilech najdeme ve druhé polovině 19. století. V jeho čele stál semilský rodák František Vedral (1843-1919). Ten vystudoval v Praze hru na housle, kde pak nastoupil jako houslista skupiny prvních houslí do orchestru Stavovského divadla, s nímž v roce 1860 mimo jiné premiéroval Smetanovu Prodanou nevěstu. Pak se ale vrátil do Semil, kde se věnoval různým hudebním aktivitám. Byl sbormistrem pěveckého spolku Jizeran nebo ředitelem kůru. Také ale vybudoval vlastní orchestr, se kterým pravidelně jezdil na turné po carském Rusku.⁹

Opravdu velký symfonický orchestr ale na Semilsku vznikl až později a jeho hlavní osobností byl dirigent Jiří Matlas. Narodil se v roce 1926 ve Skalsku (okr. Mladá Boleslav) a po absolvování Pražské konzervatoře v roce 1951 (obor varhany, kompozice a dirigování) a výkonu vojenské služby nastoupil na učitelskou dráhu a jeho prvním působištěm se stala v září 1954 Pedagogická škola v Lomnici nad Popelkou.¹⁰ Zde hned po 11 dnech působení založil smyčcový orchestr.¹¹ Základem tohoto tělesa byli muzikanti z orchestru Ing. Bedřicha Šlechty – salónního orchestru fungujícího od 20. do 40. let při lomnické továrně A. P. Šlechta.¹² V roce 1958 byla pedagogická škola zrušena a Jiří Matlas nastoupil do Semil, kde se stal na dalších 30 let ředitelem Lidové školy umění. Orchestr se ale za ním nepřestěhoval a nadále zůstal sídlit v Lomnici nad Popelkou.

Zpočátku se jmenoval Podkrkonošský orchestr Zdeňka Fibicha, ale již v roce 1960 se, i s přihlédnutím ke zvyšujícímu se počtu hudebníků a nástrojových sekcí, přejmenoval na Podkrkonošský symfonický orchestr. V roce 1970 vznikl z muzikantů PSO paralelní Komorní orchestr při PSO, který interpretoval barokní a klasicistní hudbu. Vzhledem k době,

---

⁹ TOMÍČEK, Jan. *Semilské varhany mají 100 let*. 1. vydání. Semily: Tiskárna Glos Semily, s. 42-44

¹⁰ MATLASOVÁ, T. *Podkrkonošský symfonický orchestr*. In *Z Českého ráje a Podkrkonoší* 16. 1. vydání. Semily: Státní okresní archiv Semily, s. 179.

¹¹ Tamtéž.

¹² MATLASOVÁ, T. *Podkrkonošský symfonický orchestr*. In *Z Českého ráje a Podkrkonoší* 16. 1. vydání. Semily: Státní okresní archiv Semily, s. 182.

ve které PSO existoval, musel mít zřizovatele, kterým nejprve byla Osvětová beseda v Lomnici nad Popelkou, a následně od roku 1975 ROH.¹³

PSO si během své existence na koncerty pravidelně zval významné hudební osobnosti své doby. V roce 1961 s ním s Bocheriniho violoncellovým koncertem vystoupil dlouholetý koncertní mistr České filharmonie Váša Černý. V roce 1968 sopranistka Marie Podvalová, v roce 1971 s Beethovenovým klavírním koncertem c moll Ivan Klánský nebo v roce 1988 světoznámý hornista Radek Baborák. V orchestru na housle rovněž začínal lomnický rodák Ivan Ženatý.¹⁴

Po dramaturgické stránce dominovaly u „starého“ PSO skladby slavných českých autorů, zejména Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka. Od lehčích skladeb se orchestr postupně dopracoval i k náročným symfonickým básním ze Smetanovy *Mé Vlasti*. Orchestr se nevyhýbal ani tehdejší soudobé hudbě. Pravidelně hrál skladby napsané pro něj přímo Jiřím Matlasem a spolupracoval kupříkladu s hudebním skladatelem Václavem Dobiášem. Například hned na prvním koncertu dne 22. ledna 1955 v Lomnici nad Popelkou hrál Dobiášovu Polku míru. Během své existence se původní Podkrkonošský symfonický orchestr nevyhnul ani řadě dalších skladeb budovatelského ducha, jako byl Stanislavův *Pochod zemědělské brigády*, apod.¹⁵ Orchestr se během svého fungování opakovaně zúčastňoval nejrůznějších soutěží, z nichž si odvážel ocenění.

Svou činnost orchestr ukončil na konci roku 1990 Českou mší vánoční J. J. Ryby, které předcházel ještě 12. 11. 1990 slavnostní koncert k výročí Sametové revoluce a ke svatořečení sv. Anežky České, na němž zazněly mimo jiné Smetanovy symfonické básně *Vyšehrad* a *Vltava*. Jedním z důvodů konce orchestru byla přitom paradoxně právě změna poměrů po pádu komunistického režimu, díky níž se v roce 1990 rozpadl zřizovatel orchestru – Jednotný klub pracujících ROH. Druhým důvodem pak byl sám Jiří Matlas, který se v roce 1990 (kdy již byl druhým rokem v důchodu) odstěhoval do vzdálených Holic a v regionu se

---

¹³ MATLASOVÁ, T. *Podkrkonošský symfonický orchestr*. In *Z Českého ráje a Podkrkonoší* 16. 1. vydání. Semily: Státní okresní archiv Semily, s. 183.

¹⁴ MATLASOVÁ, T. *Podkrkonošský symfonický orchestr*. In *Z Českého ráje a Podkrkonoší* 16. 1. vydání. Semily: Státní okresní archiv Semily, s. 188.

¹⁵ MATLASOVÁ, T. *Podkrkonošský symfonický orchestr*. In *Z Českého ráje a Podkrkonoší* 16. 1. vydání. Semily: Státní okresní archiv Semily, s. 196.

tehdy nenašla natolik silná a hudbě odevzdaná osobnost, která by na sebe vzala břemeno vedení tehdejšího orchestru. Částečně se o to v roce 1993 pokusil ředitel semilské ZUŠ Semily Jiří Kurfírt, který při nevelkém semilském sboru Jizeran, jehož je do dnešního dne sbormistrem, založil Komorní orchestr Jizeranu sestavený zejména z žáků a učitelů semilské ZUŠ. Tento orchestr ale fungoval poměrně krátce a svou činnost ukončil již v roce 1995.

2.4.2 KSOKrM

Jakýmsi přechodem mezi „starým“ a „novým“ Podkrkonošským symfonickým orchestrem byl tzv. KSOKrM, což je zkratka pro „Komorní symfonický orchestr Krkonošského metra“. Ten, stejně jako celé sdružení, později o.p.s. Krkonošské metro, založil kolem roku 1999 jilemnický rodák, vystudovaný operní pěvec a zároveň absolvent Dopravní fakulty Jana Pernera v Pardubicích, Karel Jakubů a v jeho čele ve funkci generálního ředitele působí dodnes.¹⁶ Krkonošské metro se mělo zabývat „(...) *novým, nekonvenčním a progresivním ekologickým řešením dopravy v Krkonoších a stavbou muzea dopravních projektů v Krkonoších, s účelem rozvíjet a podporovat dopravní a kulturní myšlení horalů v regionu*“¹⁷. Později byla myšlenka podzemní dráhy v Podkrkonoší mírně přehodnocena a jako páteřní systém byl zvolen lehký drážní provoz "vlakotramvajového" typu.¹⁸ Tzv. KSOKrM fungoval jako jakýsi „podnikový orchestr“ a za několik let svého působení uspořádal mnoho koncertů a dopravně-kulturních happeningů (mj. měření Valdické brány v Jičíně, zda jí projede tramvaj; koncert u příležitosti příjezdů prvního autobusu Krkonošského metra do Semil apod.).¹⁹

Sdružení Krkonošské metro se v průběhu času stále více zaměřovalo na realizaci nekonvenčních řešení dopravy v Podkrkonoší a orchestr se stával jakýmsi „otloukánkem“, na kterého neměl dirigent Karel Jakubů čas, ani sílu. Přestože se už tou dobou ve vedení

---

¹⁶ [online]. Dostupné z: <http://www.fd.cvut.cz/projects/k620x11/?stranka=lide-uvod#kontakty>

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Ještě dnes je na archivním webu Podkrkonošského symfonického orchestru přístupná fotogalerie z některých těchto netradičních akcí viz <https://ksokrm.raje.idnes.cz/>

orchestru angažoval Roman Mlejnek²⁰ s Hanou Červenkovou, jejich pomoc s organizací KSOKrMu se ukázala jako nedostačující a Karel Jakubů oznámil na posledním koncertu sezony, v červnu 2007 v lomnickém divadle, svoji „roční až dvouletou pauzu na pozici šéfdirigenta KSOKrMu“.²¹ Jeho představa o dalším fungování orchestru byla taková, že orchestr může fungovat buď bez dirigenta, nebo si muzikanti mohou vzít též jednoroční či víceletou dovolenou, dokud se šéfdirigent nevrátí.

Toto řešení bylo pro hráče orchestru, kteří žili hudbou, samozřejmě neakceptovatelné, a proto se ještě v červnu konala schůze předních hráčů, aby vyřešili, co s nastalou situací.²² Výsledkem tohoto setkání byla dohoda o založení nového občanského sdružení bez jakékoli vazby na dopravu, a také změna názvu orchestru. Ten chtěl nově odkazovat na velkou místní tradici symfonického muzicírování, a přijal tak název Podkrkonošský symfonický orchestr.²³

2.4.3 Stručný vývoj Podkrkonošského symfonického orchestru

Protože účelem této práce není mapovat vznik a vývoj Podkrkonošského symfonického orchestru, nýbrž jej zasadit do širších hudebně společenských souvislostí, bude další vývoj orchestru popsán pouze stručně po jednotlivých letech, v bodech, s odkazy na další zdroje informací.

V srpnu 2007 se uskutečnilo historicky první letní soustředění Podkrkonošského symfonického orchestru ve Velké Lhotě u Dačic. Odjelo na něj celkem 18 hráčů. Soustředění bylo zakončeno veřejným vystoupením (tedy ještě bez dirigenta; od prvního pultu orchestr řídila Jaroslava Petrásková) a od podzimu se orchestr intenzivně připravoval na

---

²⁰ Absolvent psychologie a hudební vědy na FF UK, dnes profesor dějin hudby na Pražské konzervatoři a hostující vyučující na katedře Hudební vědy na FF UK, kde se věnuje hudební psychologii. Vynikající klavírista a kontrabasista, zakládající člen orchestru, organizátor a podporovatel orchestru.

²¹ Archiv PSO.

²² MIKSÁNEK, Petr. Podkrkonošský symfonický orchestr. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2011, s. 51. Bakalářská práce.

²³ Jedna z vnuček Jiřího Matlase, paní Kateřina Matlasová, byla tehdy o úmyslech obnovení Podkrkonošského symfonického orchestru informována emailem a úmysly hudebníků přijala s velkým nadšením.

každotýdenních zkouškách na svůj první veřejný koncert v místě svého působení, v Semilech.²⁴

Historicky první koncert nového Podkrkonošského symfonického orchestru (dále jen PSO) se uskutečnil v pátek 16. listopadu 2007 ve Státním okresním archivu v Semilech. Zazněly skladby autorů od baroka po klasicismus (Vivaldi, Charpentier, Mozart, Haydn) a nadšený potlesk zaplněné dvorany archivu přinesl muzikantům velké zadostiučinění.²⁵ Orchester hrál tento koncert v počtu 29 hudebníků. Poměr smyčcové sekce k počtu dechů byl nevyrovnaný, některé nástroje nebyly v orchestru zastoupeny vůbec, hlasy chyběly. Přesto tyto technické nedokonalosti nezkazily radost a snad i úlevy, že orchestr byl v této nové podobě přijat.

Oficiálně pak byl spolek Podkrkonošský symfonický orchestr zapsán u Krajského soudu v Hradci Králové k 21. lednu 2008 pod IČ 22686932. Následně se 8. února 2008 konala první valná hromada spolku a do čela spolku byl zvolen Roman Mlejnek (kontrabas) s Hanou Červenkovou (housle, violoncello). Ti se o chod orchestru starají dodnes, přičemž od roku 2011 s managementem pomáhá též Petr Holubička (trubka).

V pořadí na třetím koncertu orchestru konaném dne 22. března 2008 v kostele sv. Václava ve Veliši u Jičína PSO poprvé vystoupil pod taktovkou nového dirigenta, učitele na trubku v ZUŠ v Semilech, Martina Farského²⁶. Tehdy ještě dirigent vedl pouze část programu a část byla stále řízena z pozice koncertního mistra v osobě paní učitelky Petráskové. Přesto se orchestru touto malou změnou otevřely možnosti k postupnému zařazení složitějšího romantického repertoáru. Díky tomuto posunu se také zvedl počet stálých členů na zhruba čtyřicet aktivních hráčů.

---

²⁴ Archiv PSO.

²⁵ Podrobněji viz MIKSÁNEK, Petr. Podkrkonošský symfonický orchestr. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2011 nebo Město Semily [online]. Copyright ©U [cit. 24.03.2019]. Dostupné z: https://www.semily.cz/customers/semily/ftp/File/semilske_noviny/2007/11_2007.pdf článek Mgr. Jaroslava Vávry na straně 20 nesoucí titul „Návrat Podkrkonošského symfonického orchestru“.

²⁶ Martin Farský je absolventem pardubické konzervatoře v oboru trubka, ve třídě prof. Jiřího Houdka. V současné době vyučuje hru na trubku, zobcovou flétnu a kytaru v ZUŠ Semily.

V roce 2009 poskytlo Město Semily Podkrkonošskému symfonickému orchestru bezplatně pro účely pátečních zkoušek prostory podkrovního sálu na místní radnici, kam se orchestr natrvalo přemístil.²⁷ Tento rok byl také přelomový co do repertoáru orchestru, neboť si hudebníci poprvé mohli zahrát doprovod tzv. „velkých“ klasicistních, respektive romantických koncertů, když se sólistkami Ludmilou Šulcovou a Kateřinou Ochmanovou představili v jarní části své koncertní sezóny s velkým úspěchem Dvořákův houslový koncert a moll a Beethovenův klavírní koncert č. 3 c moll. Orchestru si pomalu, ale jistě začali všímat v širším regionu a na podzim roku 2009 tak orchestr poprvé vystoupil k slavnostní příležitosti, a sice k oslavám výročí republiky v nedaleké Jilemnici.²⁸

Rok 2010 byl pro Podkrkonošský symfonický orchestr ve znamení územní expanze po regionu, kdy se kromě míst, kde vystupoval již dříve, objevil i v mnoha nových sálech, například v Nové Pace, Jičíně, Rokytnici nad Jizerou, Vrchlabí nebo Janských Lázních. Programům v této sezóně dominovaly zejména oblíbené tance z opery Prodaná nevěsta Bedřicha Smetany a také vybrané části ze suity George Bizeta k opeře Carmen. Za své počínání obdržel orchestr v tomto roce také svoji první cenu - výroční ocenění místního občanského sdružení Cervus Semilensis za kulturní počín roku.²⁹

V roce 2011 orchestr poprvé změnil dirigenta a byl to první šok v jeho novodobé historii. Martin Farský v polovině roku z rodinných důvodů odešel a na pozici šéfdirigenta jej vystřídal Bedřich Kameník.³⁰ Ten do orchestru přišel zcela náhodou poté, co se jednou v místních hudebninách dal do řeči s jedním z členů orchestru – jinak ale žije a pracuje v Praze a na Semilsku má pouze chalupu. Výměna dirigenta byla pro orchestr velkou změnou, nicméně zpětně lze konstatovat, že k lepšímu. Už na podzim orchestr pod taktovkou nového dirigenta představil zbrusu nový program složený z výběru z Dvořákových Slovanských

---

²⁷ Do té doby zkoušky probíhaly střídavě ve Státním okresním archivu v Semilech, v ZUŠ v Semilech nebo v ZUŠ v Lomnici nad Popelkou. Žádný z těchto prostorů všech nebyl co do velikosti a akustiky vhodným místem, kde by mohl PSO nerušeně pracovat.

²⁸ Archiv PSO.

²⁹ Archiv PSO.

³⁰ Bedřich Kameník vystudoval hru na fagot na Pražské konzervatoři. Je ředitelem ZUŠ Taussigova v Praze 8. Hraje mimo jiné ve Vínohradském symfonickém orchestru a Komorním orchestru Akademie a Severočeském divadle v Ústí nad Labem. Dodnes je velkým podporovatelem PSO a jeho příležitostným hráčem na kontrafagot. Dirigování je stále jeho velkým koníčkem.

tanců a také – vůbec poprvé – představil ve svém podání část symfonie, konkrétně IV. větu ze symfonie č. 8 G dur, op. 88 Antonína Dvořáka, se kterou zahájil jubilejní 40. sezónu Klubu přátel hudby v Mnichově Hradišti.³¹

Rok 2012 byl pro PSO taktéž ve znamení velkých proměn. Po spolupráci se sólisty a pěveckými sbory³² přišla na řadu spolupráce s dalším symfonickým tělesem. Byl jím Symfonický orchestr ZUŠ Liberec (Frýdlantská), který tehdy vedl Graziano Sanvito. Jednalo se o spolupráci na poli klasické hudby v regionu dosud nevídanou, neboť v jeden moment hrálo na pódiu kolem 120 hudebníků. Tato spolupráce byla také výjimečná co do organizační a finanční náročnosti. Management orchestru si poprvé vyzkoušel oslovovat sponzory a žádat o granty u nejrůznějších nadací. Tyto koncerty měly nebývalý ohlas a Podkrkonošský symfonický orchestr si díky této kooperaci mohl poprvé zahrát v krajském městě Liberci, konkrétně v kostele sv. Antonína Většího.

V roce 2013 se Podkrkonošský symfonický orchestr poprvé dostal na festival klasické hudby. Byl zařazen mezi interprety, kteří vystoupili v rámci 58. ročníku Dvořákova festivalu, který je jediným festivalem klasické hudby v regionu a i v rámci celé republiky se řadí k těm nejvýznamnějším. Na dvou slavnostních koncertech orchestr pod taktovkou Bedřicha Kameníka provedl Beethovenovu symfonii č. 5 c moll „Osudovou“. Byla to vůbec první kompletní symfonie, kterou PSO do svého programu zařadil. Nově také část programu řídil, tehdy ještě hostující, dirigent Grazianem Sanvito.³³

---

³¹ Archiv autorky

³² Prvním sborem, se kterým PSO spolupracoval, byl semilský Jizeran, jehož počátky sahají až do druhé poloviny 19. století. Spolupráce se hned od počátku stala pravidelnou, neboť sbor i orchestr pořádají každoroční charitativní koncerty s Českou mší vánoční Jakuba Jana Ryby v semilském Sboru doktora Karla Farského a v kostele Navštívení Panny Marie v nedalekém Bozkově. Jako ocenění za těsnou spolupráci obdržel už v roce 2010 Podkrkonošský symfonický orchestr od Jizeranu symbolický „Klíč Jizeranu“, jako upomínku na společné projekty.

³³ Graziano Sanvito je stávajícím dirigentem Podkrkonošského symfonického orchestru. Je absolventem konzervatoře G. Nicolini v Piacenze (Itálie) obor klarinet (1988), konzervatoře M. Feliu v Benicarló (Španělsko) obor tuba (2002) a konzervatoře v Teplicích obor dirigování (2006). Jako hráč působil v Miláně a Turíně, v symfonickém orchestru v Sao Paulu (Brazílie), v Guatemale a v Monterrey (Mexiko). Od roku 2004 je členem orchestru Divadla F. X. Šaldy a zároveň působí v ZUŠ Liberec jako pedagog klarinetu, saxofonu, tuby a orchestrální hry. Žije v Liberci.

S orchestrem tehdy také poprvé vystoupila opravdová hvězda na poli klasické hudby, a to houslista Jakub Sedláček. Plzeňský rodák tehdy brilantně provedl Dvořákův houslový koncert a moll, op. 53 a publikum i orchestr přesvědčil, že právem patří mezi nejvyhledávanější hráče své generace u nás.³⁴ S koncem této sezóny svoji spolupráci s PSO musel ukončit i Bedřich Kameník, neboť se mu rozrostla rodina a již nebyl časově schopen dojíždět na náročné večerní a víkendové zkoušky orchestru. Tato výměna pro hudebníky nebyla takovým šokem, protože Bedřich Kameník se s orchestrem „loučil“ postupně a v jeho pozici ho nahrazoval Graziano Sanvito, na kterého byl orchestr de facto zvyklý už od roku 2012 z předchozí spolupráce se symfonickým orchestrem liberecké ZUŠ.

V roce 2014 slavila Česká republika tzv. „Rok české hudby“³⁵ k němuž i Podkrkonošský symfonický orchestr připravil speciální program sestavený výhradně z hudby českých autorů. Na jaře to byly zejména tance (Slovanské, Lašské, z opery Prodaná nevěsta), v podzimní části sezóny si pak orchestr „sáhl“ na příčku nejvyšší, kdy s nebývalým ohlasem publika (celkem na devíti koncertech) přednesl Dvořákovu symfonii č. 9 e moll „Z Nového světa“. Po těchto koncertech již nebylo pochyb o tom, že orchestr zaujal v rámci kultury v regionu své pevné místo.

V roce 2015 se orchestr rozhodl v rámci dalšího dramaturgického posunu sestavit program s odkazem na původ svého italského šéfdirigenta Graziana Sanvita s názvem „Gusto d'Italia“. Orchester s tímto programem zavítal poprvé také do hlavního města.

---

³⁴ Jakub Sedláček (1985) studoval na Pražské konzervatoři u prof. Jaroslava Foltýna a u prof. Ivana Ženatého, později na konzervatoři v Plzni u prof. Romana Fedčuka. Opakovaně se zúčastňoval Kocianovy houslové soutěže (třikrát druhé místo), dvakrát vyhrál soutěž Prague Junior Note (1996, 2000). V létě 2000 se stal stipendistou mistrovských kurzů v USA na School of Music Meadowmoth, stát New York. V říjnu téhož roku debutoval ve Dvořákově síni Rudolfiny 2. Paganiniho koncertem za doprovodu Pražské komorní filharmonie s dirigentem Mariem Košíkem. Účinkuje jako sólista s předními českými orchestry (Karlovarský symfonický orchestr, Moravská filharmonie Olomouc, Plzeňská filharmonie, PKF) pod taktovkami dirigentů Ondřeje Lenárda, Jana Chaloupeckého, Zbyňka Müllera a Bohumila Kulínského. Zúčastnil se masterclassu pod vedením Stephena Shippe, Andrease Cardenese, Charlese Avshariana a Pinchase Zuckermana. V říjnu 2006 provedl komplet 24 capricií N. Paganiniho na festivalu v Bolzanu. V letech 2008 - 2011 byl koncertním mistrem a sólistou Západočeského symfonického orchestru Mariánské Lázně. V roce 2009 úspěšně provedl Dvořákův houslový koncert se Symfonickým orchestrem Slovenského rozhlasu. V sezóně 2011/2012 byl koncertním mistrem Plzeňské filharmonie, od června 2012 zastává stejnou funkci v Thüringer Symphoniker.

³⁵ Year of Czech Music. Year of Czech Music [online]. Dostupné z: http://www.rokceskehudby.cz/rok_ceske_hudby

Vydařený koncert ve vyprodaném sále Pražské konzervatoře tehdy orchestr uvedl poprvé i mimo region Českého ráje a Podkrkonoší a kontakty, které orchestr získal, jej posunuly opět o kus dál.³⁶ Poprvé si orchestru všiml i jeden z významných kulturních portálů s působností po celé republice, Opera plus, která na tento pražský koncert otiskla krásnou recenzi pojmenovanou „Podkrkonošský symfonický orchestr – hudba s gustem“. ³⁷ Pro orchestr to byla první opravdu velká pocta za hranicemi regionu Podkrkonoší.

Rok 2016 by Podkrkonošský symfonický orchestr osloven v účasti na významném regionálním projektu, kdy spolu s pěti pěveckými sbory – Janáčkem z Jablonce nad Nisou, Bořivojem v Lomnice nad Popelkou, Jizeranem ze Semil, Antonínem Dvořákem z Turnova a Hlasem z Nové Paky – provedl mj. slavnostní Dvořákovu Te Deum v rámci 16. ročníku mezinárodního hudebního festivalu Foersterovy Osenice pořádaného ve spolupráci s Uníí českých pěveckých sborů.³⁸ V rámci tohoto velkolepého projektu proběhlo celkem pět koncertů, které byly vždy zcela vyprodané. Řekneme-li, že tento program vidělo v regionu kolem 2000 lidí, nebudeme daleko od pravdy. Podzimní část sezóny probíhala také ve znamení spolupráce se zpěváky. Tentokrát ovšem ne se sborovými, ale se sólisty, a to hned se sólisty z Národního divadla. Orchestru se podařilo zaujmout skutečné hvězdy a na beznadějně vyprodaných koncertech výběru z nejoblíbenějších operních árií tak mohl doprovodit mj. barytonistu Aleše Hendrycha, sopranistku Janu Siberu nebo lomnickou rodačku a zároveň jednu s nejuznávanějších operních děv u nás i v zahraničí, paní Marii Fajtovou.

Na počátku roku 2017 přišel čas na to, aby si orchestr znovu vyzkoušel něco nového, a tak splnil přání mnoha hráčům mladší generace, když se pustil do projektu koncertů filmové hudby. Jednalo se o do té doby nejdražší a organizačně nejobtížnější pořad, protože boj o poplatky za autorská a vydavatelská práva byl vyčerpávající, ale nadšení a ohlasy publika

---

³⁶ Město Semily [online]. Copyright ©U [cit. 24.03.2019]. Dostupné z:

https://www.semily.cz/customers/semily/ftp/File/semilske_noviny/2015/11_2015.pdf, s 14.

³⁷ Glosa: Podkrkonošský symfonický orchestr - hudba s gustem | OperaPlus.[online]. Dostupné z:

<https://operaplus.cz/glosa-podkrkonosky-symfonicky-orchestr-hudba-s-gustem/>

³⁸[online]. Dostupné z: [online]. Dostupné z: <http://www.obecdetenice.cz/kultura/foerstrovy-osenice/foerstrovy-osenice-2016/>

mnohonásobně předčily vynaloženou energii. Dosud totiž v regionu žádný orchestr podobný program neprovedl a bylo vidět, že tento „populární“ program oslovil mnohem širší okruh posluchačů, než tomu v případě koncertů PSO bylo kdykoli předtím.³⁹ Dodnes pořadatelé volají a ptají se po opakování úspěšného programu a zájem byl i na podzim roku 2017. Těmto požadavkům, ale nemohl PSO vyhovět, neboť v tomto období slavil již desetileté výročí existence. V rámci úspěšných vzpomínkových koncertů bilancoval a připomenul hráčsky i posluchačsky nejoblíbenější skladby provedené od založení orchestru do současnosti. Rok oslav orchestru byl korunován Cenou Města Semily „za více než desetileté souznění hudebníků všech věkových kategorií, nevšední umělecké zážitky a skvělou reprezentaci města“⁴⁰, kterou zástupci PSO převzali na slavnostním Plese Města Semily v únoru 2018.

Objevování nových světů v rámci dramaturgie i symfonické hudby jako takové oslovilo Podkrkonošský symfonický orchestr natolik, že i v první polovině roku 2018 provedl koncerty náplní dosud neuvedenou nejen v rámci regionu, ale i celé republiky. Ve spolupráci s hudebníky i hudebními tělesy ze zahraničí (např. Filharmonie Bogota z Kolumbie) byl sestaven program španělské a latinskoamerické symfonické hudby. Velká část programu byla uvedena v evropské premiéře. I tento divácky odlehčený program se těšil velkému zájmu široké veřejnosti a management orchestru se začínal obávat, co ještě více bude moci orchestru vlastně nabídnout, protože mnoho pomyslných vrcholů, na které šlo vystoupat, již bylo zdoláno. Dramaturgická krize se vyřešila sama. Republika slavila sto let a hudebníci z PSO se z exotického výletu rádi „vrátili domů“, aby mohli, v rámci slavnostních koncertů, provést Smetanovu Vltavu z cyklu Má vlast a Sukův slavnostní a se vznikem Československa spojený pochod V nový život. Orchestr byl o provedení těchto památných koncertů k výročí republiky požádán z mnoha velkých měst i mimo region Podkrkonoší. Za zmínku stojí zejména koncert v trutnovském UFFu, který se ještě navíc uskutečnil v rámci

---

³⁹ Například záznam tohoto koncertu na internetovém kanále Youtube má k dnešnímu dni bezmála 5000 zhlédnutí a pod videem mnoho kladných komentářů, což je fenomén, který orchestr v žádném z předchozích programů nedohnal. Podkrkonošský symfonický orchestr: Filmová hudba - YouTube. YouTube [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=rnKwjAR3x7A&t=3405s>

⁴⁰ Město Semily [online]. Copyright © [cit. 24.03.2019].

Dostupné z: https://www.semily.cz/customers/semily/ftp/File/semilske_noviny/2018/03_2018.pdf s 1.

festivalu Trutnovský podzim, kde byl PSO zařazen mezi špičkové interprety jakými je např. Symfonický orchestr českého rozhlasu nebo tenorista Petr Nekoranec.⁴¹

Z roku 2019 uplynulo zatím jen několik málo měsíců, ale hudebníci z PSO už mají za sebou jedny z nejsilnějších hudebních zážitků vůbec. Dne 14. února totiž proběhl koncert v rámci velkolepého projektu "Metallica S&M Tribute Show⁴²", kde Podkrkonošský symfonický orchestr vystoupil po boku profesionální metalové kapely v pražském Fóru Karlín a mj. zazněly hity jako Nothing Else Matters, Enter Sandman či Master of Puppets, Whiskey in the Jar nebo Mama Said. Druhý koncert orchestr se uskutečnil v ZONER Bobycentru v Brně dne 26. března 2019. Počet návštěvníků na těchto dvou koncertech celkem přesáhl čtyři tisíce lidí a pro orchestr to byla další pomyslná meta, a především dobrá neocenitelná zkušenost hrát pro tak početné publikum.

Jarní sezóna pak bude pokračovat koncerty sestavenými z výběru toho nejlepšího z ruské romantické hudby. Kromě oblíbených melodií např. z Čajkovského Louskáčka orchestr zařadil - po pětileté přestávce - další celou symfonii, a sice Borodinovu symfonii č. 2 s podtitulem „Bohatýrská“. Podzimní program Podkrkonošského symfonického orchestru se ponese v duchu oslav třiceti let od Sametové revoluce a koncertní skladby bude propojovat téma „svobody“.

2.4.4 Fungování dnešního PSO

Jak již bylo uvedeno výš, znovuobnovený Podkrkonošský symfonický orchestr začínal v roce 2007 zhruba s dvaceti hudebníky. Za dobu od jeho založení do dnešních dnů se dle evidence na všech koncertech vystřídalo – ať už na pozici stálého člena nebo aktuální

---

⁴¹ Trutnovský podzim | UFFO - SCT | Trutnovský podzim. UFFO Trutnov - Divadlo, Koncerty, společenské centrum Trutnova [online]. Copyright © 2019 [cit. 24.03.2019]. Dostupné z: <http://uffo.cz/uffo-sct/trutnovsky-podzim/>

⁴² Ten vznikl na základě jedinečného koncertu skupiny Metallica nazvaného S&M - Symphony and Metallica z roku 1999, kdy si slavná kapela zahrála se San Francisco Symphony a dostala za skladbu "The Call of Ktulu" dokonce cenu Grammy.

výpomoci v nouzi – něco kolem tří stovek amatérských i profesionálních hudebníků ze všech koutů republiky.

Věkové složení hráčů se v roce 2007 pohybovalo zhruba od 13 do 80 let. Hráli vysloužilí učitelé ze ZUŠ i jejich mladí studenti, tedy tři generace. Tuto věkovou pestrost si orchestr snaží zachovávat dlouhodobě, protože soužití několika generací je obohacující pro všechny a pro mladé hráče je důležitým vzkazem vidět, že hudba je koníček, který může přinášet radost po celý život. Je pravdou, že se v řadách PSO poslední roky objevují častěji mladší hráči (absolventi posledních ročníků ZUŠ, studenti nižších ročníků konzervatoří). Ti jsou samozřejmě jedním z faktorů, který výrazně ovlivňuje dramaturgii koncertů. Mladí hráči velmi oceňují, že se prostřednictvím symfonického tělesa mohou seznámit s klasickými hudebními opusy, ale ještě raději zkusí něco nového. I proto vedení orchestru příležitostně obohacuje „běžný“ program o netradiční projekty, jakými byla například filmová hudba, hudba z latinské Ameriky nebo naposledy jmenovaný tribut americké kapele Metallica.

Tento mladický „hlad“ po zkoušení nových věcí skvěle vyvažují zkušenější hudebníci vyššího věku, kteří pomyslné ručičky vah vrátí vždy do rovnováhy směrem ke klasickému symfonickému, zejména romantickému repertoáru. K tomuto je třeba dodat, že i v netradičních programech má klasická hudba své zastoupení – v programu filmové hudby tak zazněly skladby, které jsou sice pro některé filmy typické, ale byly zkomponovány o desítky, až stovky let dříve skladateli jako Beethoven nebo Grieg. A naposledy na metalových koncertech jako překvapení pro návštěvníky byly po dohodě s kapelou zařazeny v Praze Dvořákův Slovanský tanec č. 7, op. 72 a v Brně Čajkovského Trepak z baletu Louskáček. V obou případech za obrovského aplausu publika. Naopak v tradičních programech je téměř vždy zastoupena nějaká uvolněnější věc, jako například symfonické verze Ježkových písní Nebe na Zemi a Svítá na slavnostních koncertech k výročí 100 let Československa.

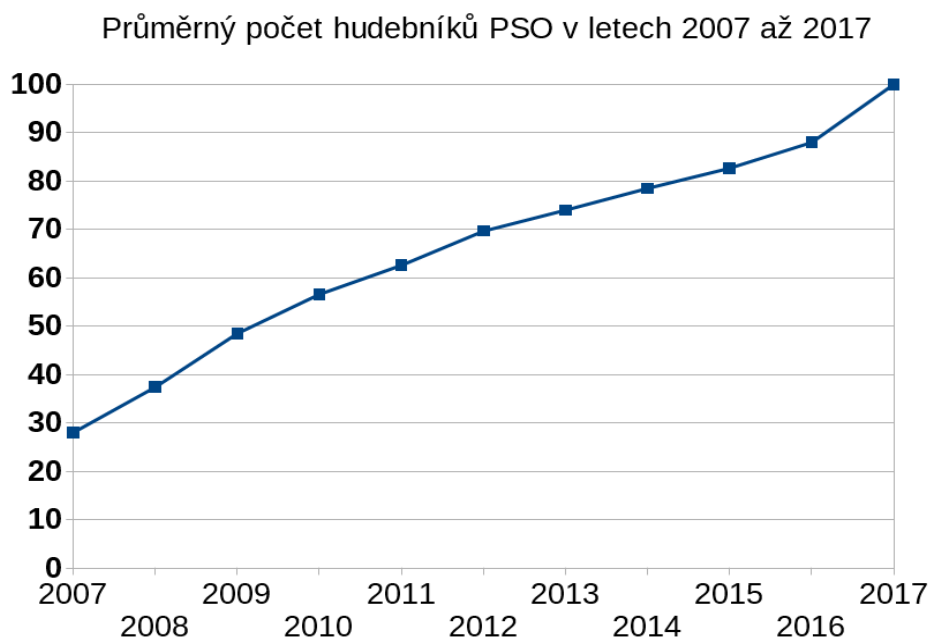
Samozřejmě „pnutí“ uvnitř orchestru není jediným faktorem podílejícím se na tvorbě programů. V první řadě je důležité vždy zvážit, na co má orchestr po technické stránce. Stále je, a pravděpodobně vždy bude, mnoho hudebních děl, které orchestr co do obtížnosti hudebních partů nikdy nezvládne nacvičit. Spolu s technickou stránkou je taky potřeba rozhodnout, na co má momentálně orchestr organizačně i finančně. Proto začínal spolupracovat nejprve s mladými sólisty z regionu (kteří spolupracovali zdarma – byli vděční za příležitost), postupně připojil sbor, sólisty známé v rámci republiky i ve světě

(Marie Fajtová), několik sborů najednou (např. Dvořákovo Te Deum, kdy spojených pět sborů z Podkrkonoší představovalo více než dvou set členné pěvecké těleso) až došlo k organizačně velmi komplikované spolupráci na poli mezinárodním s metalovou kapelou, kde komunikace probíhala výhradně v cizím jazyce.

Již několik let je Podkrkonošský symfonický orchestr co do obsazení plně saturován a potenciální zájemce je až na výjimky nucen odmítat (případně nechávat v záloze), dokud se neuvolní nějaká pozice. Praktickým problémem, který orchestr v Podkrkonoší musí často řešit, je totiž nedostatek vhodných míst, kde by se jeho koncerty mohly konat. Pořadatelé mají o vystoupení velký zájem, ale často se narazí na to, že jsou místní kulturní domy v regionu příliš malé a orchestr se nemá šanci na pódium vejít. V nejbližším okolí takřka neexistují sály, kam se orchestr vejde, aniž by musel zabrat i část prostoru vyhrazeného divákům. Kromě moderního trutnovského sálu UFFO jde jen o stará divadla v Liberci a Jablonci nad Nisou, kde je ale v obou případech zase velký problém se zvukem, neboť tato divadla nebyla konstruována pro symfonické orchestry, takže zatímco přední řady smyčců slyší divák velmi výrazně, zvuk dechových nástrojů a bicích se do značné míry utopí ve vysokém prostoru nad jevištěm a látkových oponách a závěsech kolem něho. Ve většině sálů, kde PSO koncertuje (a to včetně sálu KC Golf v domovských Semilech nebo sálu KC Střelnice v Turnově) hraje menší část hudebníků na podiu a větší část v sále. I z těchto prostorových důvodů je proto nutné držet počet aktivních muzikantů v určitých mezích.

Je třeba ale říci, že vzhledem k rychlému tempu dnešní doby i tomu, že v PSO hraje velké množství mladých lidí, který studují, cestují a zakládají rodiny atd., je fluktuace mezi členy orchestru velká a hráčská základna se poměrně rychle obměňuje. Ne však v tom smyslu, že by hudebníci po několika letech působení v orchestru odešli úplně. Častěji se stává, že si vezmou volno na nějakou dobu – dokončení posledních ročníků školy, vycestování do zahraničí, mateřská dovolená a podobně – a po určité době se opět vrátí.

Graf č. 1: Vývoj počtu členů PSO v období prvních deseti let existence

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Co se finančního provozu Podkrkonošského symfonického orchestru týká, je třeba zdůraznit, že těleso funguje jako samostatný spolek. Není závislé na žádném zřizovateli, což je v rámci republiky poměrně ojedinělé. Většina srovnatelných orchestrů v republice totiž funguje při velkých základních uměleckých školách nebo při městských kulturních zařízeních. Provoz orchestru není závislý ani na dotacích. Vedení orchestru se snaží o co možná největší nezávislost a finanční soběstačnost. Orchester žije z honorářů za koncerty, a zejména pak z příspěvků jednotlivých příznivců a mecenášů, kteří se nezřídka rekrutují přímo z řad aktivních hudebníků působících v PSO.

Město Semily orchestru každoročně přispívá na činnost z kulturního grantu. Tato částka však již několik let tvoří pouze doplněk k příjmům orchestru, jehož výdaje na provoz jsou mnohonásobně vyšší. Město ale orchestru pomáhá v největší míře tím, že zdarma poskytuje prostor pro pravidelné zkoušky, soustředění i pro uskladnění nástrojů a dalšího vybavení orchestru. Kdyby toho nebylo, PSO by musel hledat náhradní místo pro zkoušky i sklad a je obecně známo, že v Semilech ani širším okolí nic podobného, co by potřebám tohoto tělesa odpovídalo, k dispozici není, a to ani za peníze.

Jiné granty, než od města Semily, již orchestr řadu let nečerpá, a to ze dvou důvodů. Tím prvním je nízký počet grantových příležitostí. Orchestr totiž stojí do značné míry mimo grantové kategorie. Druhým důvodem pak je skutečnost, že v grantových programech, do nichž by se orchestr mohl přihlásit, je v poměru k množství rozdělovaných prostředků obrovský převis žádajících subjektů. Zmínit lze v této souvislosti hlavně Nadaci Život Umělce⁴³ nebo grantový program Libereckého kraje⁴⁴. Administrativní a časová náročnost práce spojené s podáním žádosti a administrací grantu je vždy velmi vysoká a úspěšnost PSO ve svých žádostech naopak nízká - grant obvykle nebyl poskytnut vůbec (častěji) nebo byl poskytnut v podobě poměrně nízké částky (méně častěji). Ukázalo se tedy, že výrazně efektivnější pro činnost orchestru je, pokud si potřebné prostředky zajistí sám díky většímu rozsahu koncertní činnosti.

Co se nástrojového obsazení a vybavení orchestru týká, je třeba zdůraznit, že na začátku své existence orchestr neměl obsazení romantického symfonického orchestru, jaké má dnes, ale potýkal se v tomto ohledu s mnoha nedostatky. Některé nástroje chyběly zcela (lesní rohy, hoboje), jiné sekce byly nekompletní (flétny, fagoty, trombony). I tento faktor limitoval dramaturgii koncertů. Nekompletní orchestr nemohl veřejně hrát velké symfonické skladby. Až s rostoucím zájmem veřejnosti, po několika prvních úspěšných koncertech se tento problém přirozeně vyřešil sám, protože se sami hráči začali ozývat s tím, že by měli o hraní v Podkrkonošském symfonickém orchestru zájem. Ke kompletnímu obsazení všech sekcí došlo koncem roku 2011. Od té doby je orchestr ve výběru skladeb svobodnější.

Tu a tam se samozřejmě stane, že stálí hráči nemohou například ze zdravotních důvodů odehrát koncert. Ještě několik let zpět byl obrovský problém sehnat náhradníky, například i mezi profesionálními hráči, protože orchestr nebyl známý a ochota ze strany nárazových výpomocí nebyla příliš velká. I seznam kontaktů, kam se v těchto případech dalo obrátit, nebyl příliš rozsáhlý. Dnes je v tomto ohledu všechno mnohem snazší. Díky koncertům po celém regionu i mimo něj, díky velké základně aktivních hudebníků – aktuálních i těch bývalých – díky účasti na působivých projektech a hudebních festivalech a v neposlední řadě díky působení sociálních sítí (v případě orchestru zejména facebooku⁴⁵) již nebývá

---

⁴³ NADACE ŽIVOT UMĚLCE – "Etika je otázkou cti a někomu je dána a někomu dána není." Josef Kemr. NADACE ŽIVOT UMĚLCE – "Etika je otázkou cti a někomu je dána a někomu dána není." Josef Kemr [online]. Dostupné z: <http://www.nadace-zivot-umelce.cz/>

⁴⁴ Kultura | Dotace. Program podpory | Dotace [online]. Dostupné z: <https://dotace.kraj-lbc.cz/kultura>

⁴⁵ [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/podkrkonoskysymfonickyorchestr/>

problémem oslovit hudebníky odkudkoli, pokud je potřeba zajistit na některou hráčskou pozici záskok. Pro organizátory koncertů je tato skutečnost neocenitelnou pomocí při zajišťování kvalitní produkce orchestru.

Spolupráce se sólisty a orchestry je jen jednou částí na poli fungování orchestru. Tou další je spolupráce s autory hudby. Růst a rozvoj orchestru totiž nepřímou odraží i provádění autorských skladeb orchestru věnovaných. Podkrkonošskému symfonickému orchestru se dostalo velké pocty, když hudební skladatel Eduard Douša (docent na pražské konzervatoři) nabídl, že pro toto amatérské těleso napíše drobnou skladbu. Nesla název „Semilská ouvertura“ a Podkrkonošský symfonický orchestr ji od roku 2012 do programu svých koncertů zařadil již několikrát. Byla to totiž první skladba, kterou mohl provést ve světové premiéře. Hned několik skladeb věnoval orchestr jeden z jeho členů – Petr Matoušek – hráč na bicí nástroje a mj. absolvent krajinářství na Fakultě životního prostředí ČZU. První byla pojmenována vtipně „ProPsum“ a byla součástí komponovaného programu, který byl sestaven u příležitosti výročí 17. listopadu.

Tento program byl jednou z tematických dramaturgií, které orchestr používá již mnoho let, aby vždy každému svému programu dal určitou tvář a mohl tak oslovit i diváky klasické hudby neznalé, kterých je v regionech samozřejmě většina. Tento krok v oblasti PR se vyplácí v mnoha ohledech a zůstaneme-li u zájmu skladatelů o psaní skladeb ušitých přímo pro PSO, ozvou se ročně jeden až dva skladatelé, kteří mají zájem, aby orchestr provedl jejich skladby, a tato tendence nadále stoupá. Z významných regionálních autorů je třeba na tomto místě proto jmenovat ještě Bohuslava Lédla, mj. ředitele ZUŠ v Turnově a sbormistra Pěveckého sboru Antonín Dvořák, jehož „Symfonické kusy pro orchestr“ zařadil PSO do programu v roce 2014. Loni byla orchestru – u příležitosti programu latinskoamerické hudby – věnována skladba „Reflejos de Mexico“ skladatele Omara Rojase, původem z Mexika, žijícího toho času v Brně.

Od roku 2013 hovoříme postupně o komponovaných tematických programech: „PSO studentům“, Gusto di Italia – pocta italské hudbě, v několika programech pocta české hudbě a českým skladatelům, kulaté výročí osvobození v roce 1945, sto let od vzniku Československa, filmová hudba, latinskoamerická hudba a „Symphony and Metal“ na začátku roku 2019. Do konce sezóny to bude ještě výběr toho nejlepšího z ruské hudby a u

příležitosti 30 let od výročí Sametové revoluce uvede orchestr na podzim program na téma „svoboda“.

Také role, zkušenosti a kvalifikace jednotlivých dirigentů měly pro vývoj a kvalitativní posun orchestru významnou roli. První dirigent – Martin Farský – s vedením orchestru neměl žádnou zkušenost, učil na ZUŠ hru na trubku. Další dirigent – Bedřich Kameník – též neměl dirigentské zkušenosti, nicméně bral lekce dirigování a vedení orchestru bylo jeho koníčkem. Třetí, a prozatím stávající, dirigent – Graziano Sanvito – už měl s orchestrem na úrovni ZUŠ praktické zkušenosti. Je otázkou kam až se může a bude Podkrkonošský symfonický orchestr posouvat a zda přijde doba, kdy bude potřebovat dirigenta, který pracuje s profesionálními orchestry v zemi.

2.4.5 Koncerty dnešního PSO

Podkrkonošský symfonický orchestr uskutečnil za necelých dvanáct let své existence k dnešnímu dni přesně 110 koncertů. Bezprostředně po založení orchestru se termíny koncertů stanovovaly nahodile, prostě, „když bylo nacvičeno“. Postupem času se ukázalo výhodné fungovat, vzhledem k velkému počtu studentstva v řadách muzikantů, v souladu se školním rokem. Vánoční svátky a letní prázdniny tak přirozeně vymezily dvě koncertní sezóny v každém kalendářním roce, jarní a podzimní. Termíny koncertů proto bývají stanovovány zpravidla na květen/červen a pak na říjen/listopad každého roku. Prosinec bývá vyhrazen charitativním vánočním koncertům s Českou mší vánoční. Výpadek zkoušení během letních prázdnin si hudebníci zvykli vynahrazovat na pravidelném týdenním soustředění, které bývá vždy koncem srpna, posledních několik let již pravidelně na zámku v Třeboni. Důležité je totiž utužovat nejen repertoár, ale i kolektiv.

Co se vývoje návštěvnosti koncertů PSO týká, lze říci, že původními diváky byli především rodinní příslušníci a přátelé vystupujících hudebníků. Společně s růstem úrovně i povědomí o orchestru se zájem o koncerty paralelně zvyšoval. Od menších sálů (semilská radnice, jičínský porotní sál, divadlo v Mnichově Hradišti, Železném Brodě či sál zámku v Lomnici nad Popelkou), kam se všude vejde něco kolem 100 – 150 diváků, se orchestr dostal až do velkokapacitních prostor, jakými jsou například KC Střelnice v Turnově, Masarykovo

divadlo v Jičíně nebo Divadlo F. X. Šaldy v Liberci, což jsou sály, které pojmu více než 500 diváků. Jičínské Masarykovo divadlo PSO s filmovou hudbou v roce 2017 vyprodal dokonce dvakrát po sobě. Nejvíce lidí ovšem bylo na únorovém koncertu orchestru s tributem skupiny Metallica v pražském Fóru Karlín, kde bylo něco kolem 2500 diváků. Někteří zasloužilí členové ovšem pamatují i produkce, kdy se na koncert orchestru – tehdy ještě předchůdce PSO, tzv. KSOKrMu, viz kapitola 2.4.2 - přišlo podívat přesně sedm diváků.

V porovnání s ostatními kulturními činiteli jsou koncerty Podkrkonošského symfonického orchestru navštěvovány několikanásobně víc. Konkrétně v Semilech bývají vstupenky na koncerty v KC Golf (kolem 350 míst) vyprodány zpravidla během několika dní. Přesto jsou typy koncertů a místa, kde se vstupenky neprodávají snadno. Příčiny nezájmu ze strany publika jsou zejména tři. Zprv je to průběh roku. Jakmile začne být venku hezké počasí, zájem lidí o „akce konané uvnitř“ klesá. Vedení orchestru tento fenomén pozoruje každým rokem – o květnové a červnové koncert bývá mnohem menší zájem než o koncerty v říjnu a listopadu, a to zcela bez ohledu na to, jaký program orchestr uvádí. Druhým důvodem bývá přesycenost kulturního života v místě některých koncertů. Jsou místa, kde si kulturní organizace vzájemně vycházejí vstříc a akce dávkuje ve spolupráci, tak, aby si podobné akce vzájemně nekonkurovaly, ale také jsou místa, kde tuto problematiku nikdo neřeší a kde bývá náplní podobná společenská událost často i několikrát do týdne. Zejména ve venkovských regionech je ale nutné s publikem správně „pracovat“. Třetím důvodem, proč o některé koncerty není takový zájem (nebo se přinejmenším nevyprodají tak rychle), je cena vstupenek.

Minimálně prvních pět let existence nevybíral Podkrkonošský symfonický orchestr jiné vstupné, než dobrovolné. S příspěvkem od Města Semily a s nadšením, které drželo tehdy ještě poměrně málo početnou skupinu hudebníků pohromadě, nebylo potřeba finance nijak zvlášť řešit. S rostoucím počtem členů a posléze i s příchodem profesionálního dirigenta, kterým byl Graziano Sanvito, už byly náklady na provoz vyšší, ale stále nebylo třeba vstupenky prodávat, protože posluchači orchestru i na dobrovolném vstupném zaplatili za koncerty velmi zajímavé částky. Zhruba v roce 2014 už bylo nevyhnutelné prodej vstupenek na koncerty zavést. Mělo to zejména jeden praktický důvod – dobrovolné vstupné se totiž neváže k sedadlům v sále. Pokud měl koncert dobrovolné vstupné, diváci byli nuceni přijít třeba i dvě hodiny před jeho začátkem, aby měli místa vpředu. Za takového situace pak

samozřejmě mnohem lépe pro všechny vycházelo, když si mohli v předprodeji za 100,- až 150,- Kč koupit přesně to místo v sále o které měli zájem a přijít načas.

Dnes už PSO ceny vstupenek na většinu svých koncertů příliš ovlivňovat nemůže. Záleží vždy na každém pořadateli v místě konání produkce. Ceny se tedy pohybují většinou od 150,- Kč do 300,- Kč. Dražší bývají produkce filmové, populární, případně soudobé hudby, kde se odvádí velmi vysoké poplatky za práva vydavatelská a práva autorská OSA. Jediným místem v regionu, kde si orchestr uhájil právo stanovovat si cenu vstupného sám, jsou domovské Semily z důvodu snahy o uchování co možná nejnížší ceny vstupného - jako poděkování místním návštěvníkům koncertů za velkou podporu PSO jak ze strany Města, tak ze strany jeho občanů.

3 Analytická část

3.1 POPIS VÝCHOZÍ SITUACE

Jak již bylo nastíněno v teoretické části, region západního Podkrkonoší, respektive Semilská, je regionem s bohatou kulturní tradicí a kultura v něm vzkvétá dodnes. Před zhruba dvanácti lety zde svoji činnosti začal provozovat, resp. navázal na činnosti předchozích uskupení, Podkrkonošský symfonický orchestr. Přestože o obnoveném Podkrkonošském symfonickém orchestru bylo napsáno mnohé, neexistovaly dosud žádné výzkumy o tom, jakou roli vlastně toto těleso v regionu zaujímá a jaký je jeho vliv na místní obyvatele potažmo kulturní život. Prvním příspěvkem v této oblasti je následující výzkum.

3.2 METODIKA

3.2.1 Obecná charakteristika výzkumného plánu a popis vzorku

Situaci vlivu Podkrkonošského symfonického orchestru na region se jevilo vhodné zmapovat z několika pohledů. V první řadě byl zvolen pohled zevnitř orchestru, kdy byli průzkumu podrobeni aktivní členové Podkrkonošského symfonického orchestru. K nim v kontrastu byl zvolen vzorek co možná nejširší a nejrozumnější populace Semilská. Doplnujícím vzorkem pak byli pedagogové místních základních uměleckých škol (tedy profesionálové v oboru klasické hudby) a srovnání jejich pohledu na vliv orchestru jak s aktivními hráči, tak s širokou veřejností.

3.2.2 Popis instrumentů a technik sběru dat

Pro tento výzkum byla zvolena technika dotazníku. Důvodem, proč nebyl zvolen online dotazník, je skutečnost, že i v dnešní době zvládá práci s počítačem, zejména v regionech, stále poměrně malé množství obyvatel. Aby možnost vyjádřit se získal co nejširší okruh lidí, byla zvolena pracnější varianta dotazníků ve fyzické podobě.

Dotazníky prvnímu vzorku, tj. aktivním hudebníkům z PSO, byly rozdány na dvou po sobě jdoucích březnových zkouškách a až na výjimky jej vyplnili všichni přítomní. Návratnost dotazníků byla tedy poměrně velká. Druhý vzorek, tj. nejširší veřejnost, měl možnost dotazníky vyplnit na několika místech ve městě Semily (pošta, Městský úřad, kavárna místního kina, informační centrum, obchod s hudebninami, knihovna a lékárna). Těchto dotazníků bylo do prostoru rozprostřeno nejvíce, nicméně jejich návratnost byla pouze lehce nad polovinou. Tyto dotazníky byly veřejnosti k dispozici po dobu dvou týdnů. O něco lépe s návratností na tom byly dotazníky, které byly rozdány profesionálům, tj. zasvěcené veřejnosti z řad učitelů regionálních ZUŠ (osloveni byli pedagogové ze ZUŠ Semily, Turnov, Nová Paka a Jičín). Přesné poměry mezi distribucí dotazníků a jejich návratností znázorňuje Tabulka č. 1 (viz níže). Všechny tři dotazníky pak tvoří přílohu č. 1 - 3 této práce.

Tabulka č. 1: Přehled návratnosti dotazníků

	Počet distribuovaných	Předpoklad návratnosti	Skutečná návratnost	% Skutečné návratnosti
Dotazník č. 1 = aktivní členové PSO	70	60	55	78,6 %
Dotazník č. 2 = široká veřejnost	100	75	54	54 %
Dotazník č. 3 = zasvěcená veřejnost, učitelé ZUŠ	50	40	31	62 %

Zdroj: Vlastní zpracování

3.3 STANOVENÍ JEDNOTLIVÝCH HYPOTÉZ

V rámci každého ze tří vzorků dotazovaných bylo formulováno několik hypotéz, které se všechny vztahovaly k jednomu cíli, a sice podrobnému zmapování vlivu Podkrkonošského symfonického orchestru na kulturní život v Podkrkonoší. Důraz byl kladen především na oblast obecné znalosti Podkrkonošského symfonického orchestru, zhodnocení jeho dopadu vnitřním i vnějším směrem, návštěvnosti koncertů, preferenci repertoáru a posouzení, zda je členství v PSO vhodnou volnočasovou aktivitu pro mladé lidi.

U aktivních hudebníků orchestru bylo sledováno zejména, jak se o orchestru dozvěděli, jak je členství ovlivnilo co do hudebního rozhledu, zda vnímají orchestr jako důležitý kulturní subjekt v rámci regionu i zda jej považují za vhodnou volnočasovou

aktivitu. Nakonec bylo zjištěováno, jaká hudba je v orchestru jejich nejoblíbenější. Aktivních hráčů Podkrkonošského symfonického orchestru se týkaly tyto hypotézy:

- 1. Aktivní hráči se o orchestru dozvídají zejména prostřednictvím jiných členů.*
- 2. Podkrkonošský symfonický orchestr zvyšuje u svých členů zájem o klasickou hudbu.*
- 3. Podkrkonošský symfonický orchestr svým členům rozšiřuje jejich hudební obzory, a to bez ohledu na jejich věk.*
- 4. Podkrkonošský symfonický orchestr je, dle jeho členů, v regionu Podkrkonoší významným kulturním subjektem a obecně zvyšuje zájem o klasickou hudbu.*
- 5. Z pohledu rodičů představuje Podkrkonošský symfonický orchestr vhodnou volnočasovou aktivitu pro jejich děti.*
- 6. Z pohledu členů je největším negativem členství v orchestru je časová náročnost orchestrálních aktivit.*
- 7. Členové orchestru nejraději hrají hudbu zkomponovanou mezi léty 1850-1950.*

Největší zkoumanou skupinou byla široká veřejnost. U tohoto vzorku bylo sledováno několik faktorů, a sice zda jednotliví respondenti PSO znají, jak jej vnímají, zda jej považují za vhodnou volnočasovou aktivitu a jak si dle jejich názoru toto těleso stojí v porovnání s ostatními kulturními subjekty regionu. I u široké veřejnosti byla zjišťována preference dramaturgie jednotlivých koncertů případně jejich návštěvnost. O vzorku nejširší veřejnosti byly vysloveny následující hypotézy:

- 1. Většina lidí z Podkrkonoší Podkrkonošský symfonický orchestr zná.*
- 2. Většina návštěvníků koncertů navštěvuje koncerty alespoň jednou ročně.*
- 3. Podkrkonošský symfonický orchestr je v regionu Podkrkonoší významným kulturním subjektem a zvyšuje zájem o klasickou hudbu.*
- 4. Podkrkonošský symfonický orchestr návštěvníkům koncertů rozšiřuje jejich hudební obzory, a to bez ohledu na jejich věk.*
- 5. Z pohledu rodičů představuje Podkrkonošský symfonický orchestr vhodnou volnočasovou aktivitu pro jejich děti.*

6. *Pro veřejnost je nejatraktivnější filmová a populární hudba, přičemž dramaturgická ucelenost pro ni hraje podstatnou roli.*

Nejmenším a poměrně specifickým vzorkem byli pedagogové ze ZUŠ, tedy profesionální hudebníci, jejichž odpovědi měly do jisté míry potvrdit předpoklady stanovené již dříve, tedy že Podkrkonošský symfonický orchestr už je v regionu mezi učiteli ZUŠ dobře známý, má poměrně silné postavení v rámci ostatních kulturních činitelů a pro žáky, mezi nimiž zvýšil zájem o klasickou hudbu, představuje vhodnou volnočasovou aktivitu, kterou by z hlediska pohledu pedagoga doporučili.

Znění hypotéz pro učitele ZUŠ bylo následující:

1. *Většina učitelů hudby z Podkrkonoší Podkrkonošský symfonický orchestr zná.*
2. *Podkrkonošský symfonický orchestr je v regionu Podkrkonoší významným kulturním subjektem a zvyšuje zájem o klasickou hudbu.*
3. *Podkrkonošský symfonický orchestr zvyšuje u žáků ZUŠ zájem o klasickou hudbu.*
4. *Podkrkonošský symfonický orchestr představuje vhodnou volnočasovou aktivitu pro jejich žáky.*

3.4 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ, OVĚŘENÍ HYPOTÉZ

Ve vyhodnocení analytické části této práce bude postupováno od posouzení jednotlivých dotazníků, resp. vzorků č. 1, 2 a 3 (tedy aktivní hudebníci, široká veřejnost, učitelé ZUŠ) a hypotéz k nim stanoveným až ke srovnání odpovědí jednotlivých vzorků 1,2 a 3 mezi sebou.

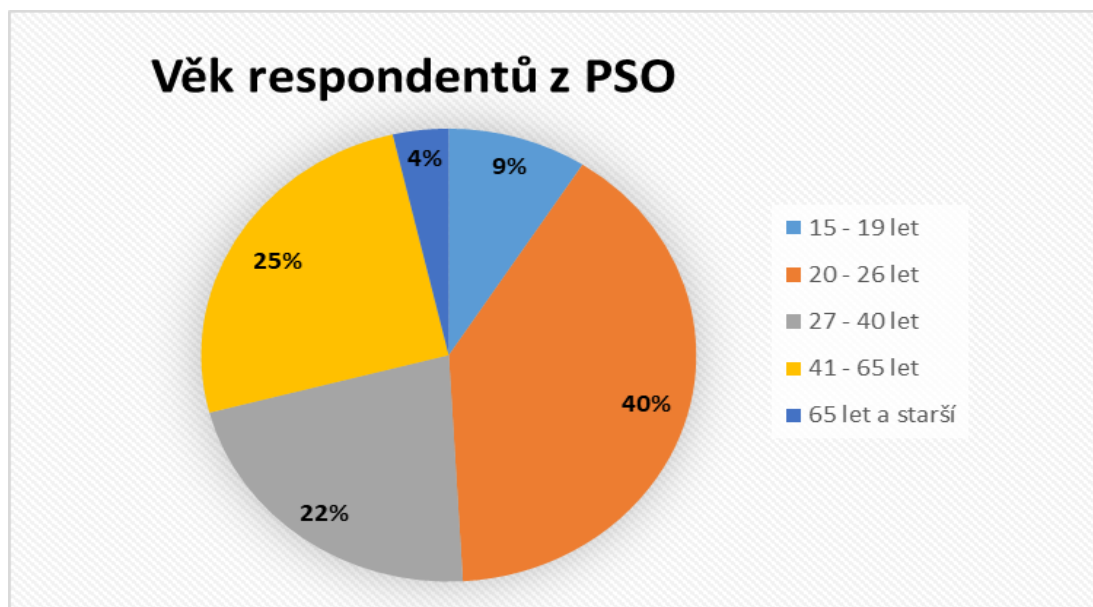
3.4.1 Jak vnímají Podkrkonošský symfonický orchestr jeho členové

Dotazníky vyplnilo celkem 55 respondentů v genderovém rozložení 29 mužů a 26 žen, přičemž žádný z dotazníků nemusel být z hodnocení vyřazen. Čistě pro zajímavost je zde předloženo i věkové složení respondentů z Podkrkonošského symfonického orchestru

v následujícím grafu č. 2. Faktor věku nebyl obsahem žádné hypotézy, nicméně přehled věkového složení hráčů může lépe dokreslit některé výsledky výzkumu.

Graf č. 2: Věk respondentů z řad aktivních hráčů Podkrkonošského symfonického orchestru

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

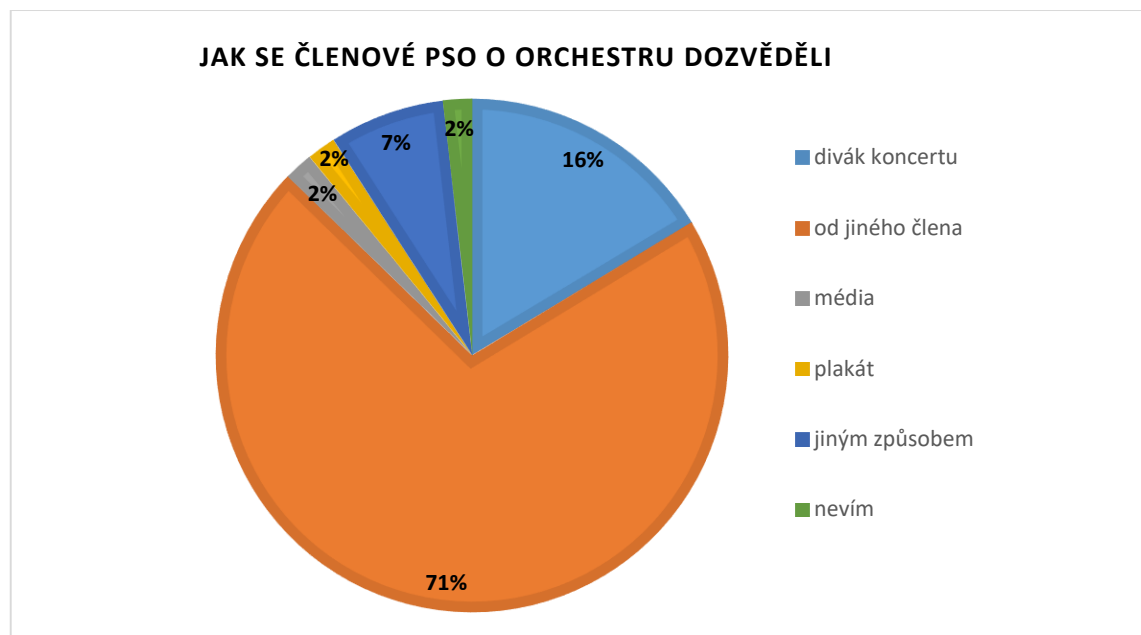
O vzorku respondentů z řad aktivních hráčů PSO lze na základě vyhodnocení odpovědí na otázky č. 3 a 4 říci, že dokončené vysokoškolské vzdělání má 38% dotázaných, 47% má pak ukončené středoškolské vzdělání s maturitou, přičemž vzhledem k věkovému složení hráčů lze předpokládat, že podíl vysokoškolsky vzdělaných hudebníků bude ještě vyšší, neboť velké procento z nich vysokou školu teprve studuje.

Co se nabytí hudebních znalostí týká, bezmála 70% dotázaných absolvovalo studium hry na nástroj na základní umělecké škole a 27% z nich toto studium dále rozšiřuje nebo rozšířilo na konzervatoři. Jen jeden člověk se na nástroj naučil sám. Tento výsledek ukazuje, jak významnou roli hrají v českém vzdělávacím systému základní umělecké školy, jejichž síť je u nás mnohem hustší, než například v západoevropských zemích. Hudební vzdělání je u nás snadno dostupné, díky čemuž existuje široká základna amatérských hudebníků, kteří mají chuť se v rámci své záliby realizovat v nějakém hudebním tělese. Ostatně jedním z cílů,

kteře si PSO klade, je také poskytnout absolventům uměleckých škol kvalitní příležitost pro udržování si techniky ve hře na svůj hudební nástroj, aby tento nedlouho po svém konci ve škole a školních souborech nepověsili tzv. „na hřebík“, jak bohužel bývá zvláště v případě „klasických“ nástrojů typu housle nebo příčná flétna časté.

Otázka č. 5 se již vztahovala k první hypotéze a týkala se informace, jak se aktivní hráči o orchestru vůbec dozvěděli. Předpoklad, že o Podkrkonošském symfonickém orchestru poprvé slyšeli od některého ze svých stávajících či bývalých kolegů, se beze zbytku naplnil. Graficky je znázorněn v grafu č. 3 na následující straně. Hypotéza č. 1 je pravdivá. Nové členy orchestru přivádí prezentace PSO od jiných aktivních hráčů, a to ze 71%. Druhou nejčastější variantou, kdy se hráči pro účast v orchestru nadchnou, je návštěva některého z koncertů Podkrkonošského symfonického orchestru (16%). Pravdivost této hypotézy potvrzuje i praktické fungování orchestru. Pokud přijde výpadek nějakého nástroje, nejčastěji stačí požádat kolegy na zkoušce, zda neznají někoho, koho by mohli oslovit, a pozice se většinou v horizontu několika málo dní obsadí (s výjimkou „nejvzácnějších“ nástrojů hoboje a fagotu).

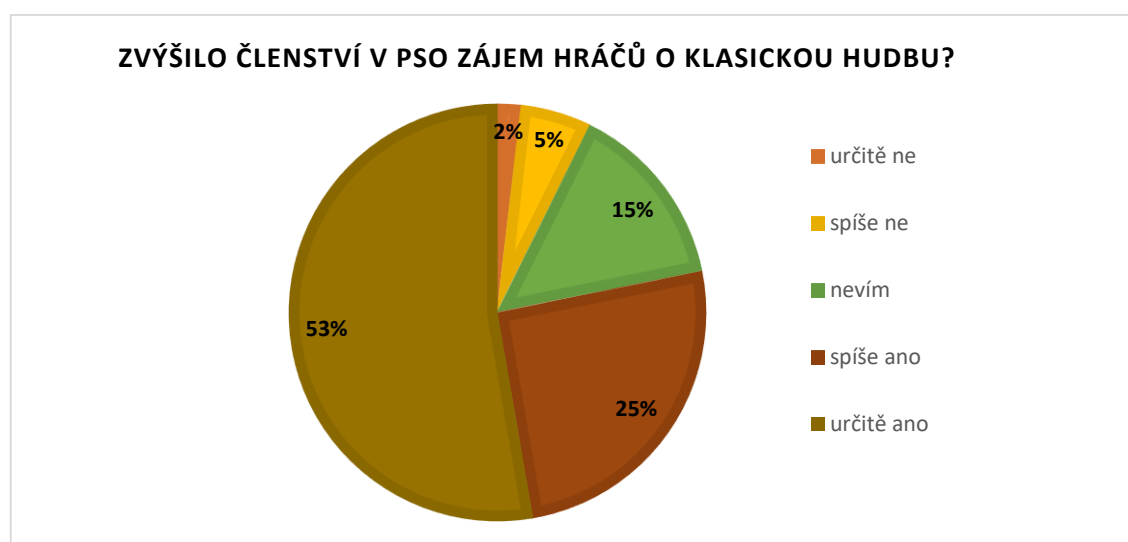
Graf č. 3: Jak se hudebníci z řad aktivních hráčů dozvěděli o PSO

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Odpovědi na otázku č. 6 korelovaly s hypotézou č. 2, že členství v Podkrkonošském symfonickém orchestru zvýšilo zájem hráčů o klasickou hudbu. Dle předpokladu se i tato hypotéza ukázala jako pravdivá, neboť celých 78 % respondentů uvedlo, že se díky PSO o klasickou hudbu zajímá více. Negativní či nerozhodné odpovědi lze přičíst pravděpodobně členům z řad profesionálů, případně studentů konzervatoří, kteří už určitou vysokou míru zájmu o klasickou hudbu museli projevit dříve, aby se profesionály stali. Výsledek této hypotézy je znázorněn v grafu č. 4.

Graf č. 4: Zvýšilo členství v PSO zájem hráčů o klasickou hudbu?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

S otázkou č. 6, resp. hypotézou č. 2 velmi úzce souvisela i otázka č. 7 a hypotéza č. 3, která zněla, že Podkrkonošský symfonický orchestr rozšířil svým členům hudební obzory bez ohledu na jejich věk. Hudební obzory lze totiž rozšiřovat pouze, pokud je o danou problematiku zájem. Předpokladem tedy bylo, že respondenti odpoví, že orchestr jejich hudební rozhled významně rozšířil. Toto tvrzení se také naplnilo. Celých 98 % dotázaných odpovědělo kladně (69% určitě ano, 29% spíše ano). Odpovědi na otázky číslo 6 a 7 se tedy vzájemně doplnily a hypotéza č. 3 se ukázala jako platná.

V následující otázce byla problematika obecného zájmu o klasickou hudbu posunuta a rozšířena z vnitřku orchestru do širokého okolí. Hypotéza č. 4 a otázky č. 8, resp. 9

dotazníku pro aktivní členy PSO zněla následovně: Podkrkonošský symfonický orchestr je dle jeho členů v regionu Podkrkonoší významným kulturním subjektem a obecně zvyšuje zájem o klasickou hudbu. Týkala se tedy vlivu orchestru na celý region i jeho postavení v porovnání s ostatními kulturními činiteli. Výsledky ukázaly, že zájem o klasickou hudbu se v Podkrkonoší díky působení PSO, dle odpovědí jeho aktivních členů, jednoznačně zvýšil, neboť plných 100% dotázaných uvedlo odpovědi „spíše ano“ (31%) nebo „určitě ano (69%), jak ukazuje graf č. 5.

Graf č. 5: Zvýšila činnost PSO v Podkrkonoší zájem o klasickou hudbu?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Ne tak jednoznačná už je interpretace toho jaké postavení PSO v regionu v porovnání s ostatními kulturními subjekty zaujímá. Tato otázka se objevila ve všech třech dotaznících a byla tou nejobsáhlejší a nejkomplikovanější. Zněla následovně:

„Představte si další kulturní subjekty v regionu Podkrkonoší. Na stupnici 1 – 10, kdy 1 je nejnižší hodnota a 10 nejvyšší hodnota uveďte, na jaké příčce v důležitosti pro občany Podkrkonošský symfonický orchestr v porovnání s ostatními činiteli stojí. Uveďte případně jeden subjekt s vyšší hodnotou a jeden subjekt s nižší hodnotou. Zakroužkujte:

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

subjekt s vyšší hodnotou (doplňte název):

Jeho hodnota (zakroužkujte):

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

subjekt s nižší hodnotou (doplňte název):

Jeho hodnota (zakroužkujte):

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10“

Dotaz byl formulován s předpokladem, že hudebníci budou ostatní kulturní subjekty znát a také budou mít i jasnou představu o tom, jaký mají na kulturní život regionu vliv. Četnost a správnost vyplnění odpovědí na tuto otázku byla velmi nízká. Velké procento respondentů tuto otázku vynechalo zcela. Jednak někteří respondenti směřovali kulturní spolky s kulturními institucemi (např. kulturními domy), jednak se zde setkávaly různé žánry hudby (např. orchestr vs. dechová hudba), jejichž vliv lze srovnávat jen velmi obtížně.

Bude-li probíhat nějaký výzkum na podobné téma v budoucnu, bude vhodné formulovat dotaz jednodušeji a například jednotlivé kulturní činitele respondentům vypsat, rozřadit dle žánrového zařazení a nechat je následně seřadit dle významnosti.

Přesto lze i na základě této otázky alespoň stručný závěr učinit. Zní, že všichni členové Podkrkonošského symfonického orchestru dali významnosti orchestru vysoké známky, od šestky do desítky s převahou sedmiček a osmiček, což značí, že považují vliv orchestru na regionální kulturu za poměrně velký.

Odpovědi ohledně významu dalších kulturních subjektů se různily, ale lze říci, že za méně vlivné byly často uváděny orchestry místních ZUŠ, regionální pěvecké sbory nebo místní dechové hudby (několikrát Táboranka⁴⁶). Za významnější kulturní činitele, než je

---

⁴⁶ Dechová hudba Táboranka. Dechová hudba Táboranka [online]. Dostupné z: <http://www.taboranka.cz/>

v regionu Podkrkonošský symfonický orchestr, pak bylo nejčastěji považováno liberecké Divadlo F. X. Šaldy⁴⁷, na druhém místě semilský Pěvecký sbor Jizerka⁴⁸.

Předposlední hypotéza ve skupině respondentů aktivních hudebníků PSO (č. 6) se týkala výroku, že *Podkrkonošský symfonický orchestr představuje vhodnou volnočasovou aktivitu pro mládež*, a rodiče (i ti potenciální) by proto své dítě do orchestru přihlásili.

V dotazníku tyto výroky ověřovala otázka č. 10, přičemž na ni navazovala ještě jedna doplňující - zda by při výběru vhodného hudebního nástroje, na který bude dítě hrát, zvažovali, zda jde o nástroj využitelný v orchestru a snažili se potomka přesvědčit právě pro takový druh nástroje. Výběr hudebního nástroje je totiž pro dítě zcela zásadní, neboť každý hudební nástroj umožňuje potenciálním hudebníkům úplně jiné možnosti uplatnění a tak říkájíc „otevřít dveře“ pro řadu dalších hudebních příležitostí. Kytara, klavír, keyboard, zobcová flétna (nejčastěji volen kvůli dechovým potížím malých dětí) jsou sice mezi dětmi i jejich rodiči velmi preferované a oblíbené hudební nástroje, ale do orchestru se pak hráč nemá šanci dostat.

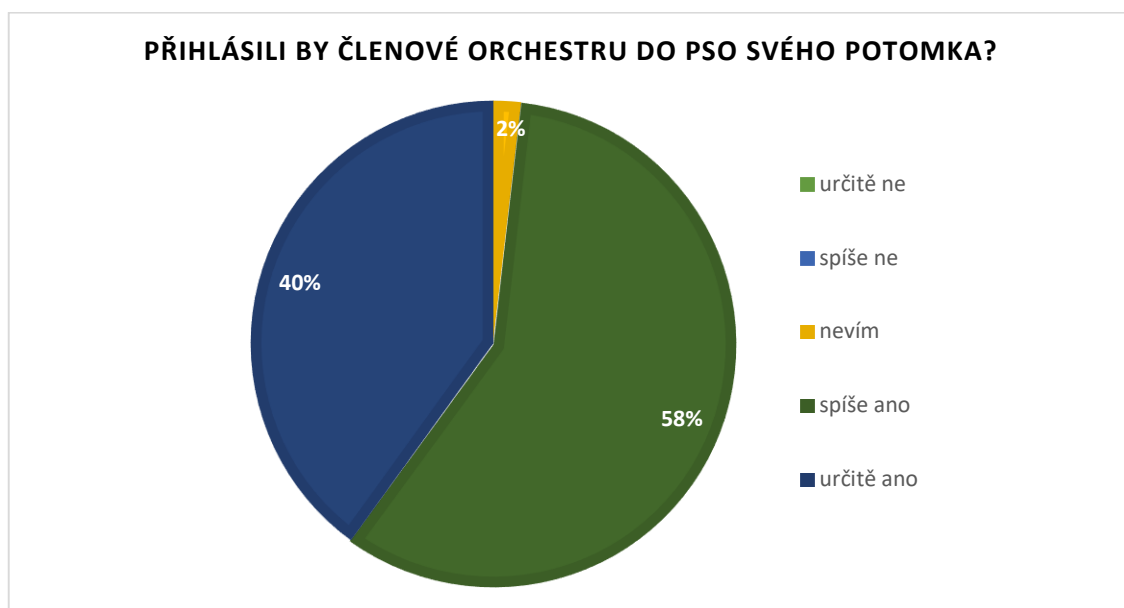
Hudebníci PSO mají pravděpodobně s tímto orchestrem dobré zkušenosti, protože celých 98% z nich by své děti do orchestru přihlásilo určitě nebo spíše. Nicméně pouze 46% z nich by se snažilo výběr nástroje u potomka ovlivnit ve prospěch toho, aby potomek vybral nástroj, se kterým se někdy v nějakém hudebním orchestrálním tělese uplatní. To znamená, že hráči preferují přístup – hudební vzdělání rozhodně ano, ale usměrňování hudební cesty ne. Přesné znázornění viz grafy č. 6 a 7.

---

⁴⁷ Divadlo F. X. Šaldy Liberec patří k nejstarším divadlům v republice. Jeho historie se datuje od roku 1883. Hlediště ročně navštíví diváci nejen z Liberce, ale z celého Libereckého kraje. V současnosti má liberecké divadlo 3 profesionální soubory – činohru, operu a balet. Zejména posledních několika letech divadlo ceněno pro kvalitní a zároveň neotřelé zpracování méně známých oper. (Zdroj: DIVADLO F. X. ŠALDY LIBEREC [online]. Dostupné z: <https://www.saldovo-divadlo.cz/>)

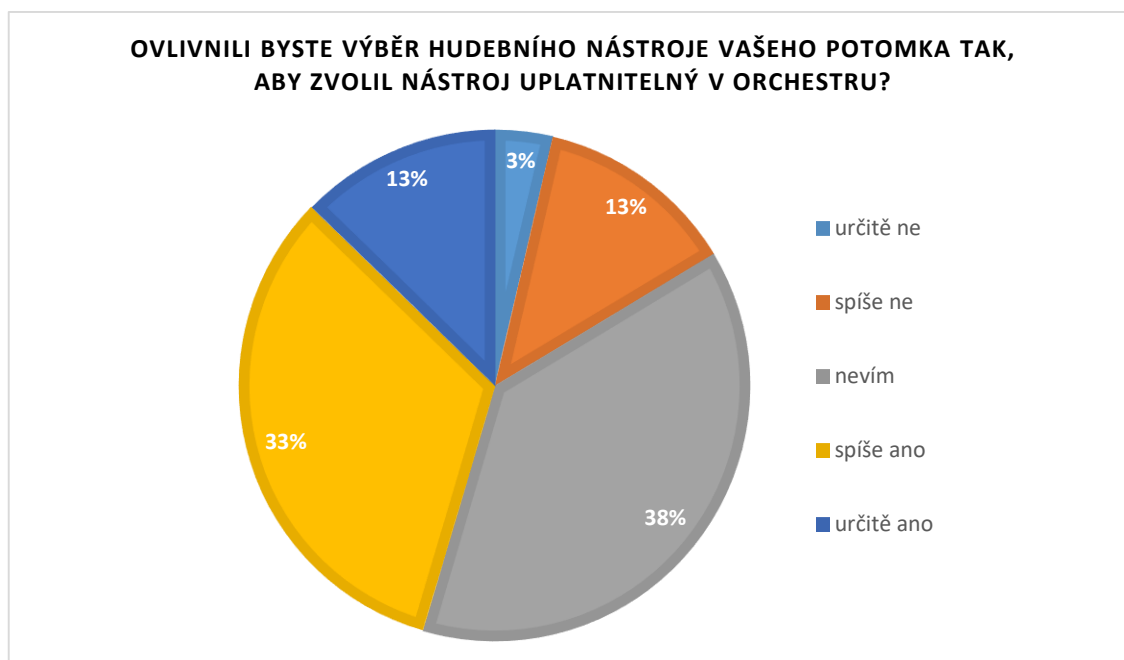
⁴⁸ Semilský dětský a mládežnický sbor Jizerka představuje pěvecké mládí horního Pojizeří. Soubor založila v letech 1964/1965 na Základní škole v Semilech manželé Brádlíkové. V roce 2007 se hlavní sbormistryní stala bývalá členka Jizerky – sólová pěvkyně Nadia Ladkany. Jizerka působí při ZUŠ v Semilech. V současné době zpívá na 130 dětí a mladých lidí ve dvou přípravných sborech – Sedmikrásce a Čekankách, poté v koncertním sboru Jizerka a Smíšeném sboru Jizerka. Jizerka sklízí úspěchy na různých přehlídkách, soutěžích a festivalech v ČR i v zahraničí. Slavila úspěchy například v Athénách, ve Vatikánu, irském Sligo nebo ve finském Tampere. Za oceánem pak byla úspěšná na turné po USA (1995) a na festivalu v japonské Shizuocce (2006). V posledních letech připomeňme 1. místo z festivalu v belgickém Neerpeltu, 1. místo v Banské Bystrici (2013), kde ve své kategorii byla Jizerka sborem s nejnižším věkovým průměrem a přesto porazila středoškolské sbory z Maďarska a Slovenska. Sbor se téhož roku dočkal di omácieho úspěchu v Soutěži o cenu Miroslava Raichla v Pardubicích. Přivezl si hlavní cenu a zvláštní cenu poroty za provedení skladby Ave Maria (K. Bex). (Zdroj: O sboru :: Jizerka Semily. Jizerka Semily [online]. Copyright © 2015 Adéla Coufalová [cit. 24.03.2019]. Dostupné z: <https://www.jizerkasm.cz/o-sboru>)

Graf č. 6: Přihlásil/a byste do Podkrkonošského symfonického orchestru svého potomka?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Graf č. 7: Ovlivnění výběru hudebního nástroje ve prospěch potenciální využitelnosti v orchestru.

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Protože každá lidská činnost má kromě přínosných stránek i své nedostatky, byla aktivním hudebníkům Podkrkonošského symfonického orchestru položena otázka, jaká podle nich skýtá docházení do orchestru negativa. Před položením této otázky byla zformulována hypotéza (č. 6), že „největším negativem členství v orchestru je časová náročnost orchestrálních aktivit.“ Hypotéza se ukázala jako pravdivá, jak znázorňuje graf č. 7, nicméně je nutno říci, že převaha této odpovědi nad ostatními není tak velká, jak bylo očekáváno.

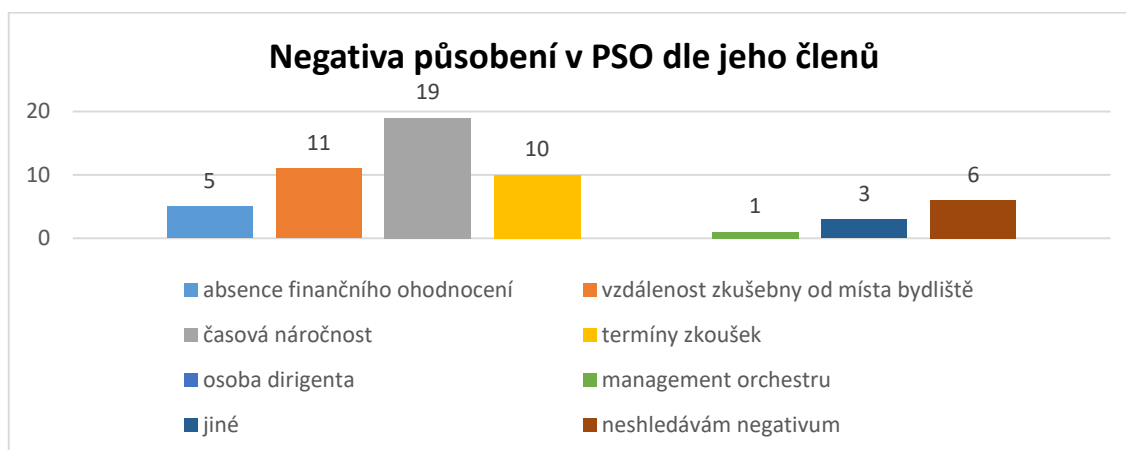
Kromě časové náročnosti orchestrálních aktivit hudebníky z PSO trápí daleké dojíždění na zkoušky nebo jejich termíny. Pravdou je, že mnoho hudebníků dojíždí každý týden na vlastní náklady přes sto kilometrů a termíny zkoušek jsou striktně pátky večer, méně často i soboty dopoledne. Někdy, zejména z důvodu blížících se koncertů, funguje i kombinace pátečního večera se sobotním dopolednem s nutností přespání v Semilech. Proto poukázání na tato negativa z řad hráčů není velkým překvapením. Hraní v symfonickém orchestru vyžaduje velkou dávku obětavosti.

Tři hudebníci vybrali možnost „jiné“ (negativum) a všichni se v něm shodli, když uvedli, že za největší negativum považují technickou náročnost hudebních partů, což je stresuje. Samozřejmě úroveň hráčů v amatérském orchestru je velmi různá a i přes dostatek zkoušek a domácí přípravu hráčů není bohužel vždy technicky možné naučit se party těžkých symfonických opusů dokonale. Podkrkonošský symfonický orchestr s tímto ve svých dramaturgiích počítá. Hnacím motorem není technická dokonalost koncertovaných skladeb, ale zejména radost z hudby. Někdy bývá tato skutečnost orchestru vyčítána hudebními kritiky i kolegy, že si tzv. bere příliš velké sousto“. Nicméně prozatím se na tomto přístupu k věci ze strany orchestru nic nemění.

Pouze malé procento aktivních hudebníků odpovědělo, že jim vadí absence finančního ohodnocení. Z porovnání dotazníků vyplynulo, že takto odpovídali zejména studenti konzervatoří, kteří si – zejména ve vyšších ročnících – přivydělávají občasnými výpomocemi na koncertech nebo v divadelních představeních za zkušenější kolegy. Je to přirozený vývoj - přerod v profesionálního hudebníka, kdy si dotyčný zvyká na to, že za hraní dostává zapláceno. Stává se proto, že v PSO, kde finanční ohodnocení nedostává kromě dirigenta nikdo, tito hráči po ukončení studií končí. Negativa působení v PSO z pohledu hráčů znázorňuje graf č. 8.

Graf č. 8: Negativa působení v PSO dle jeho členů

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Pro vyváženost průzkumu byl položen dotaz i na významná pozitiva plynoucí z aktivní účasti v Podkrkonošském symfonickém orchestru, která jsou naznačena v grafu č. 9. Respondenti mohli zvolit až tři pozitiva. Hudebníci si na Podkrkonošském symfonickém orchestru nejvíce cení dramaturgicky zajímavého repertoáru a možnosti zahrát si „slavné“ skladby klasické hudby. Nezřídka se nechávají slyšet, že se prožitek z vnímání hudby v roli posluchače s vnímáním v roli aktivního hudebníka, který skladbu právě hraje, nedá vůbec srovnat. Je mnohem intenzivnější.

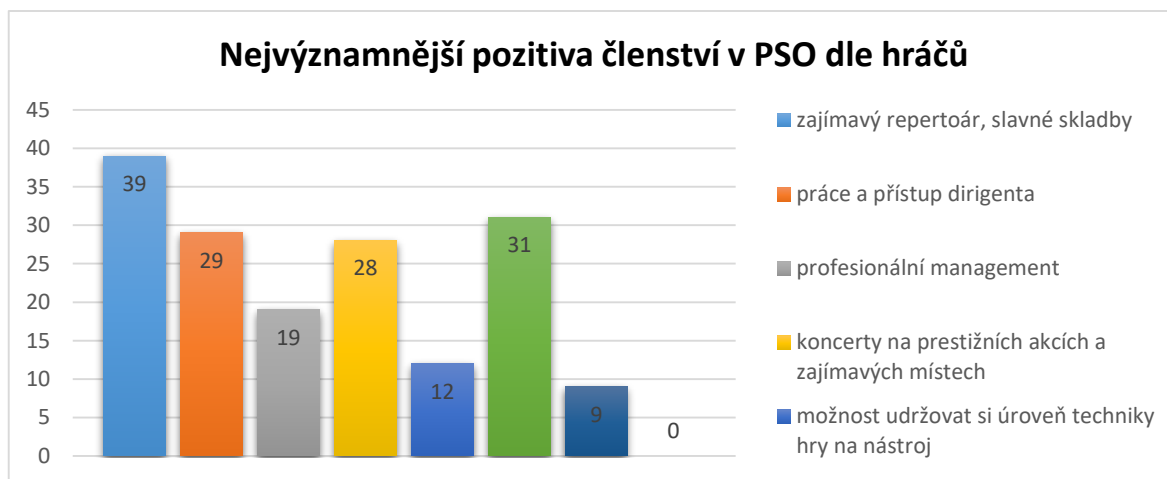
Na druhém místě je v orchestru oceňován výborný kolektiv. Zde je na místě uvést, že se mezi sebou přátelí mladší i starší a obohacují se navzájem. V rámci Podkrkonošského symfonického orchestru už také bylo uzavřeno několik manželství a počato mnoho potenciálních nových členů.

Na třetím místě si hudebníci nejvíce váží profesionální a zároveň trpělivé práce dirigenta Graziana Sanvita (viz poznámka 31). Srovnatelně vysoko s předchozími jmenovanými pozitivami ale stojí i příležitost koncertovat na prestižních akcích a zajímavých místech, které se členům PSO zvláště v posledních letech dostává opravdu hodně (srov., viz kapitola 2.4.5).

Při uvážení kolik času a energie i vlastních financí (například na dojíždění) musí aktivní hráči působení v orchestru obětovat (viz graf č. 8), je velmi pozitivní zjištění, že

hudebníci vidí především to dobré, a proto nikdo v odpovědi neuvědl, že do orchestru chodí jen ze setrvačnosti a nevidí v členství ani jeden pozitivní přínos (srov., viz graf č. 9).

Graf č. 9: Pozitiva působení v PSO dle jeho členů

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

V návaznosti na uvedené je třeba říci, že rozdílný počet možností výběru byl u negativ a pozitiv vybrán záměrně. Bylo počítáno s tím, že pro muzikanty je členství v PSO obecně pozitivní, neboť kdyby nebylo, patrně by do něj nechodili. Z tohoto důvodu bylo cílem dotazníku identifikovat několik stěžejních pozitiv. Naopak u negativ bylo cílem přimět respondenty vybrat to jedno pro ně nejpalčivější negativum, které je s členstvím v orchestru spojeno.

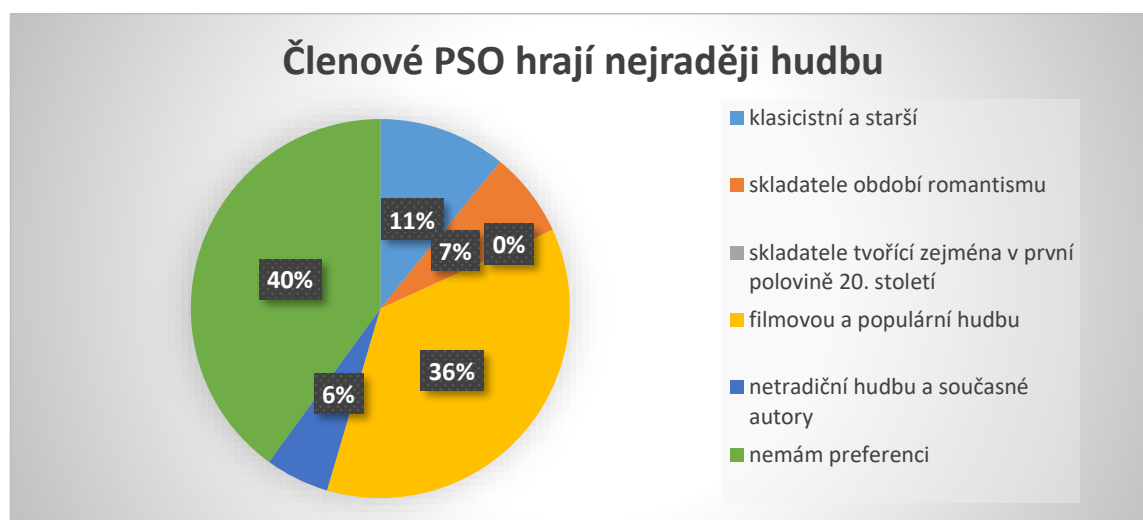
Poslední hypotéza určená pro výzkum mezi aktivními členy Podkrkonošského symfonického orchestru se týkala oblíbenosti interpretovaných skladeb z hlediska období jejich vzniku, resp. hudebního žánru. Přestože orchestr vyzkoušel hudební styly od renesance až po soudobé hudební autory, ve vedení orchestru panovala dlouhodobě shoda, že nejoblíbenější mezi hráči je to, co patří ke kmenovému repertoáru většiny dramaturgií, což je hudba pozdního romantismu s přesahem do první poloviny dvacátého století. Hypotéza č. 7 tedy zněla: Členové orchestru nejraději hrají hudbu zkomponovanou mezi léty 1850-1950.

Tato je jedinou z hypotéz v této části výzkumu, která se neukázala být pravdivou. Výsledek odpovědí byl, oproti předpokladu, opravdu významný. Největší procento hudebníků preferenci repertoáru nemá (40%) a do orchestru chodí z jiných důvodů (srov., viz pozitiva výše), což lze z pohledu managementu orchestru považovat za velký úspěch, neboť je jistě dobře, pokud hudebníci do orchestru nedochází jen s jednou vyhraněnou repertoárovou preferencí. Volba „nemám preferenci“ sice také může indikovat nerozhodnost respondentů, kteří by možná rádi zaškrtnli více, než jen jedno hudební období, ale vzhledem k pravidelnému střídání různých dramaturgicky velmi odlišných programů, o kterém bylo v této práci psáno již výše v odstavcích 2.4.3 a 2.4.4, mám za to, že tato volba především ukazuje, že členové orchestru jsou plně ztotožněni s pestrostí a obměnou koncertního repertoáru.

Oblíbenost filmové a populární hudby doslova převálcovala oblíbenost toho, čemu se Podkrkonošský symfonický orchestr věnuje zejména, což patrně souvisí s velkými úspěchy s koncerty filmové hudby a nově s koncerty v rámci projektu „Metallica Tribute show“.

I když byla hypotéza zamítnuta, je toto zjištění velmi užitečné a bude předáno dramaturgickému týmu Podkrkonošského symfonického orchestru, aby jej při přípravě dalších dramaturgických plánů mohl zohlednit. Podrobné zpracování výsledků tohoto dotazu zachycuje graf č. 10, viz níž.

Graf č. 10: Jakou hudbu hrají členové PSO nejraději

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

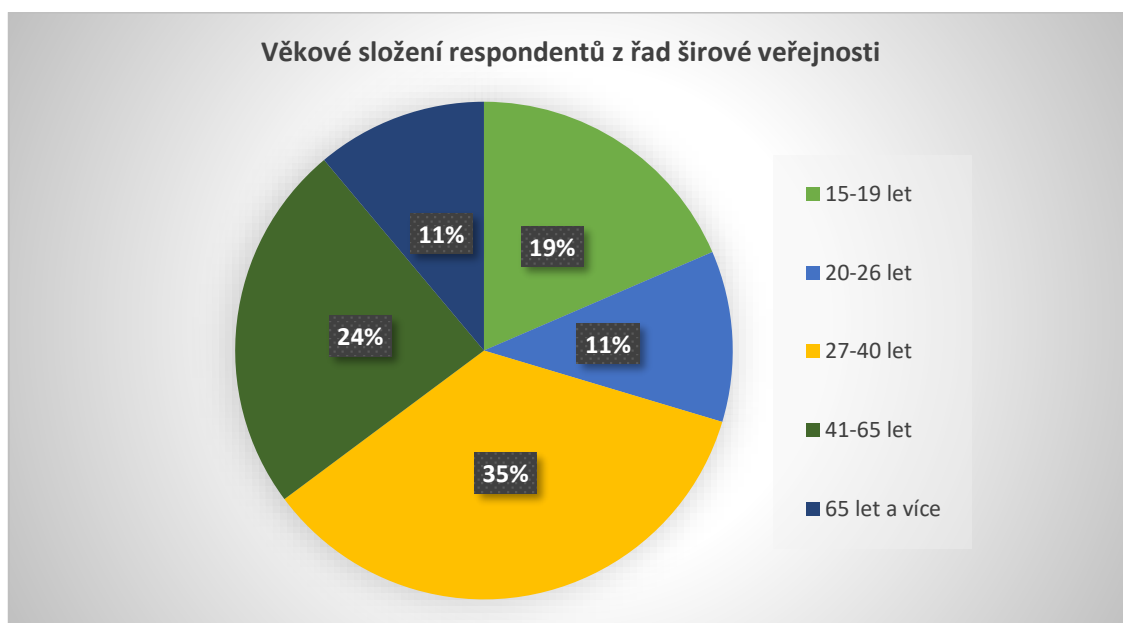
3.4.2 Názory široké veřejnosti na Podkrkonošský symfonický orchestr

Jak uvádí tabulka č. 1, viz výš, návratnost dotazníků pro nejširší veřejnost nebyla příliš velká. Je otázkou, zda jsou dva týdny příliš krátká doba na sběr takovýchto dat nebo například nebyla vhodně zvolená místa umístění dotazníků. Nicméně 54 respondentů z řad nejširší veřejnosti na dotazy odpovědělo a dotazníky byly vyplněny tak, že ani v této skupině respondentů nemusel být žádný vyřazen.

Respondenty bylo 25 mužů a 29 žen, přičemž jedna pětina z dotazovaných z řad široké veřejnosti (přesně 11 respondentů) nebyla z regionu západního Podkrkonoší. Co se věkového složení týká, odpovídali zejména lidé nižšího středního věku. Přesné věkové rozložení respondentů ze vzorku široké veřejnosti je znázorněno v grafu č. 11.

Dotazníky vyplňovali lidé, kteří měli středoškolské vzdělání ukončené maturitní zkouškou (41%) či vysokoškolské (31%) vzdělání. Je zajímavé, že vzdělanost respondentů (detailně viz grafy č. 11 a 12) jsou výrazně převyšuje průměrnou vzdělanost struktury populace v Libereckém kraji dle ČSÚ (2016).⁴⁹

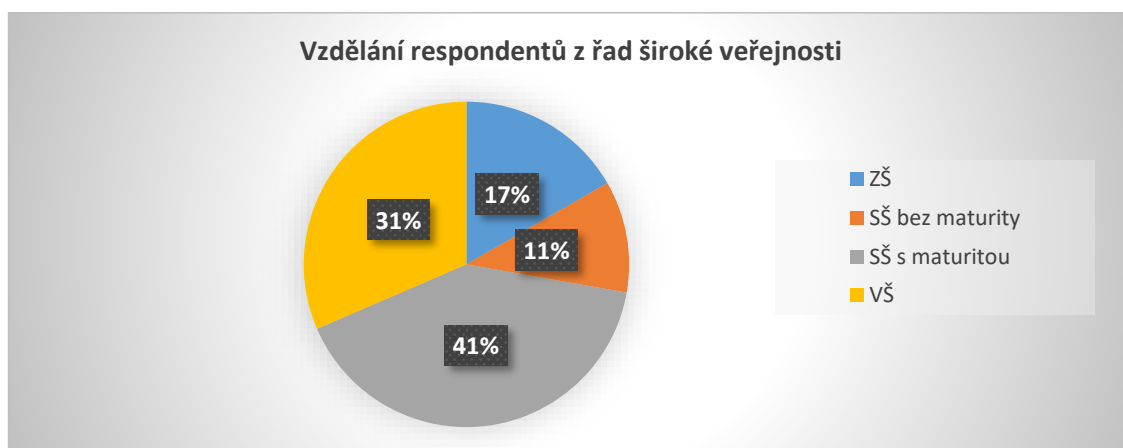
Graf č. 11: Věkové složení respondentů z řad široké veřejnosti

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

⁴⁹ Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/46239573/2501321702.pdf/75252d98-5e16-448d-8c03-076eaadeb0bd?version=1>.

Graf č. 12: Dosažené vzdělání respondentů z řad široké veřejnosti

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Celkem 65 % dotázaných uvedlo, že hudbu nikdy nestudovali. Proto lze tento vzorek označit jako „laický“, což je pro pokrytí všech souvislostí v tomto výzkumu přínosná informace. Přestože většina respondentů hudební vzdělání nemá, a dá se tedy předpokládat, že se s klasickou hudbou běžně nesetkávají, Podkrkonošský symfonický orchestr zná. Předchozí věta je také první z hypotéz v této části výzkumu, kterou se podařilo potvrdit jako pravdivou, neboť PSO zná v regionu více než 85% všech dotázaných z řad široké veřejnosti, viz graf č. 13. Osm respondentů o Podkrkonošském symfonickém orchestru neslyšelo, a proto dále nepokračovali ve vyplňování dotazníku a počet dále zkoumaných respondentů klesl na 46.

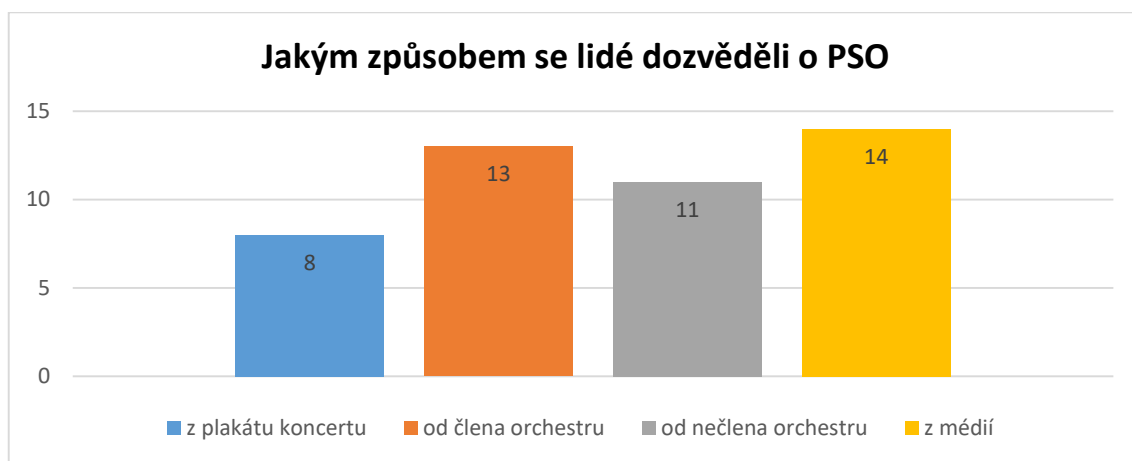
Graf č. 13: Znají lidé z řad nejširší veřejnosti Podkrkonošský symfonický orchestr?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Informace o existenci orchestru lidé z široké veřejnosti nejvíce získávají od jiných lidí (více členů, než nečlenů orchestru). Velmi významnou roli hrají i média obecně (orchestr používá webovou i facebookovou prezentaci svých aktivit⁵⁰), avšak zanedbatelný v regionu v dnešní technické době stále není ani vliv plakátových ploch, jak ukazuje graf č. 14.

Graf č. 14: Jakým způsobem se lidé z řad široké veřejnosti dozvěděli o PSO

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Další zkoumaným faktorem bylo zjištění návštěvnosti, resp. pravidelnosti návštěv, koncertů Podkrkonošského symfonického orchestru veřejností. Hypotéza (č. 2), která zněla: „Většina návštěvníků koncertů PSO chodí na koncerty alespoň jednou ročně.“, platí.

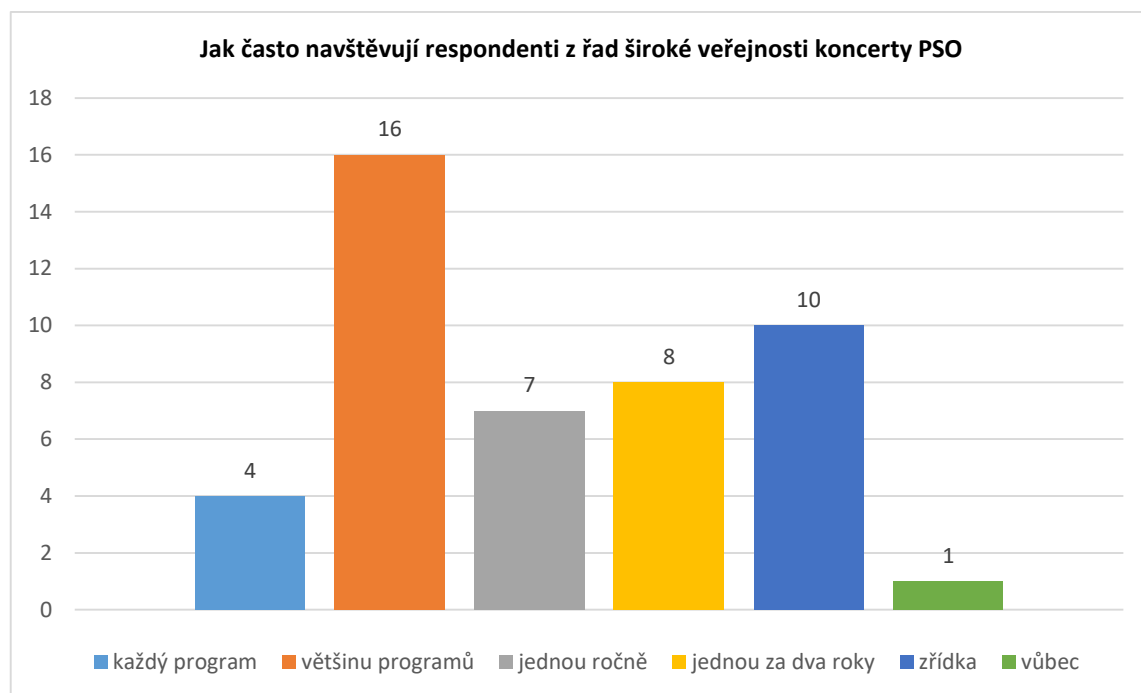
Koncerty orchestru je možné navštěvovat vždy koncem jara (květen/červen) a koncem podzimu (2. polovina října a listopad). O vánocích pak bývá speciální vánoční program – koledy a Česká mše vánoční Jana Jakuba Ryby. Veřejnost na koncerty orchestru chodí více, když je chladné a nevlídné počasí. Největší procento respondentů dokonce uvedlo, že programů navštěvují většinu. Znamená to tedy, že se diváci na koncertech Podkrkonošského symfonického koncertu opakují.

Lze tedy říci, že si orchestr za dobu svého působení v regionu vytvořil věrné publikum. Naprostá většina respondentů pak na koncertu byla alespoň někdy, ale odpovědí,

⁵⁰ [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/podkrkonoskysymfonickyorchestr/>

že koncerty PSO jsou některými respondenty navštěvovány pouze zřídka, byl také poměrně významný počet. Odpovědi jsou zpracovány v grafu č. 15.

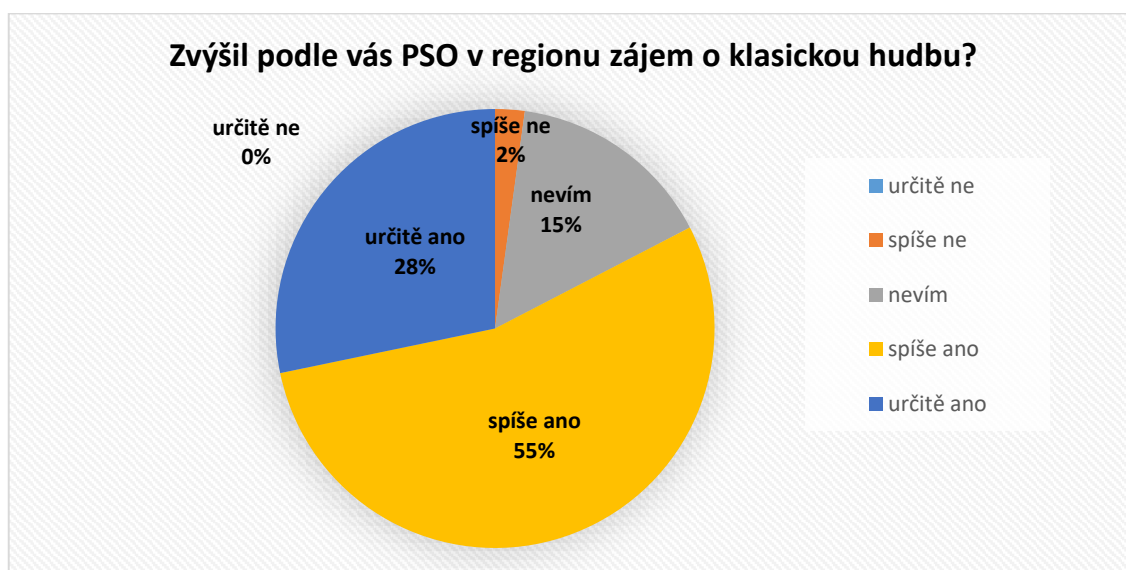
Graf č. 15: Jak často navštěvují respondenti z řad široké veřejnosti koncerty PSO

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Nyní se v rámci postupného vyhodnocování jednotlivých částí výzkumu dostáváme konečně k momentu, kdy budeme moci srovnat, jaký je rozdíl ve vnímání obdobného jevu mezi aktivními hráči orchestru a nezasvěcenou veřejností. Následující hypotéza (č. 3 v této části) totiž koreluje s otázkou, kterou měli v dotazníku jak aktivní hudebníci z PSO, tak lidé z řad nejširší veřejnosti. Hypotéza zněla: *Podkrkonošský symfonický orchestr je v regionu Podkrkonoší významným kulturním subjektem a zvyšuje zájem o klasickou hudbu.* Stejně jako u prvního vzorku, i u široké veřejnosti se tato hypotéza ukázala být pravdivá. Procento respondentů, kteří s tvrzením zcela nebo spíše souhlasili, je 83. Hodnota je sice o 15% nižší, než u respondentů z řad aktivních členů (kteří souhlasili se zvýšením zájmu o klasickou hudbu v 98%), ale i tak lze toto číslo označit za velmi vysoké.

Graf č. 16: Zvýšil podle respondentů z široké veřejnosti PSO v regionu zájem o klasickou hudbu?

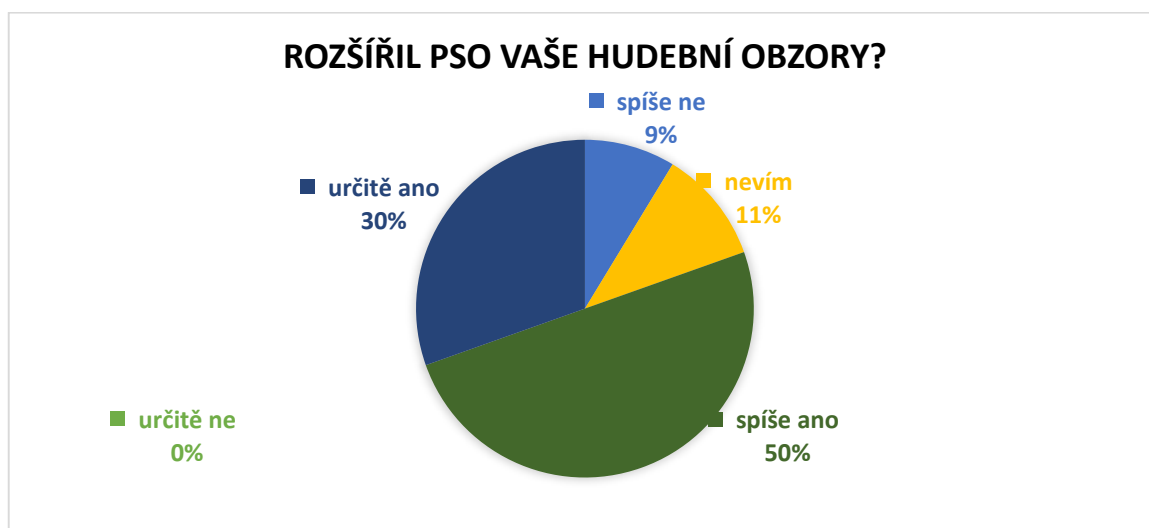
Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Také dotazník pro širokou veřejnost obsahoval onu komplikovanou otázku týkající se vyhodnocení postavení Podkrkonošského symfonického orchestru mezi dalšími kulturními činiteli v regionu. Na dotaz odpověděla kompletně jen zhruba čtvrtina dotázaných. Ti, kteří odpověděli, ale dávali PSO v hierarchii vlivných kulturních subjektů poměrně vysoké známky (od pětky do desítky s převahou osmiček). Co se výčtu více vlivných/méně vlivných kulturních činitelů regionu týká, byly odpovědi natolik různorodé, že nelze jednoznačně stanovit ani jeden subjekt, který by byl veřejností s převahou považován za vlivnější/méně vlivný.

Druhou hypotézou, která se shodně objevila jak u aktivních členů PSO, tak u široké veřejnosti, je tvrzení, že *Podkrkonošský symfonický orchestr návštěvníkům koncertů rozšiřuje jejich hudební obzory, a to bez ohledu na jejich věk*. Tato hypotéza se potvrdila, kladně odpovědělo přesně 80% z dotázaných, přičemž v žádné věkové kategorii nebyly odpovědi „určitě ne“, „spíše ne“ nebo „nevím“ zastoupeni výrazněji, než v ostatních věkových kategoriích, takže lze říci, že vliv orchestru na svůj hudební rozhled vnímají lidé bez ohledu na věk. Graficky viz graf č. 17.

Graf č. 17: Rozšířil PSO hudební obzory nejširší veřejnosti regionu?

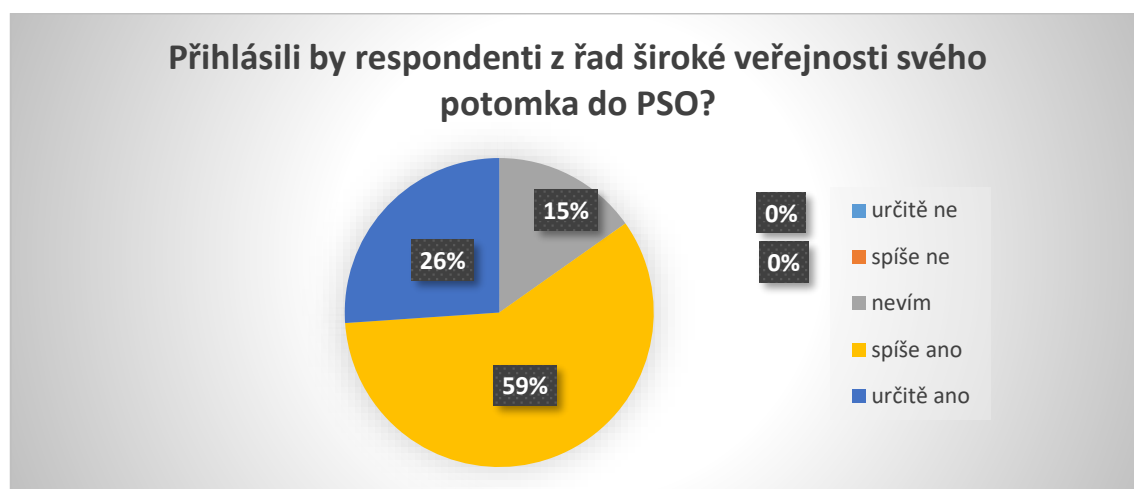
Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Důležitým styčným tématem mezi jednotlivými dotazníky bylo také zjištění toho, zda je orchestr považován za vhodnou volnočasovou aktivitu pro mladé lidi. I v dotazníku pro širokou veřejnost se tedy objevila otázka na toto téma s doplňující podotázkou ohledně ovlivnění výběru hudebního nástroje ve prospěch potenciálního využití v orchestru. Vyslovena byla hypotéza (č. 5 v této části výzkumu), která zněla: *Podkrkonošský symfonický orchestr představuje z pohledu rodičů vhodnou volnočasovou aktivitu pro jejich děti.* Hypotézu se sice podařilo v rámci průzkumu potvrdit, nicméně přesto jsou výsledky překvapující. Kladně odpovědělo téměř 85% dotázaných respondentů, přičemž v porovnání s procentuálním poměrem odpovědí z řad členů PSO je toto číslo vyšší, což znamená, že aktivní hráči by svého potomka do orchestru sice ve většině případů přihlásili, ale o 5% méně často, než lidé z řad široké veřejnosti. Jedním z možných vysvětlení je statistická chyba vzorku, ale tento výsledek se také dá vysvětlit tak, že aktivní hráči si mnohem více uvědomují negativa, která zažívají na vlastní kůži, zejména pak časovou náročnost a zkoušky o víkendech viz výše (graf č. 7). Obecně je tedy hraní v Podkrkonošském symfonickém orchestru v rámci regionu považováno za velmi vhodnou volnočasovou aktivitu pro mladé lidi.

Jednotlivé skupiny respondentů se pak rozešly i v tom, zda by ovlivňovaly výběr hudebního nástroje pro své dítě s ohledem na to, zda by pak bylo potenciálně využitelné v

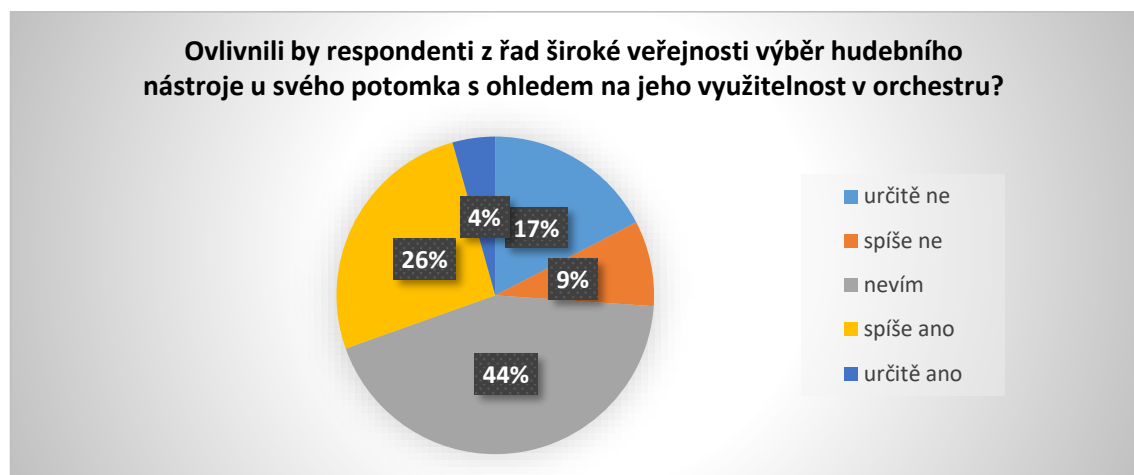
orchestru. Zatímco z řad aktivních hudebníků by svému dítěti ohledně nástroje našeptávala bezmála polovina rodičů, rodiče z řad široké veřejnosti by se v tomto dítě pokoušeli ovlivnit pouze z necelých třiceti procent. Lze předpokládat, že tomu je tak patrně proto, že aktivní muzikanti si jsou výrazně lépe schopni analyzovat, který nástroj má jakou šanci na hru v symfonickém orchestru. Porovnání viz grafy č. 18 a 19.

Graf č. 18: Přihlásili by respondenti z řad široké veřejnosti svého potomka do PSO?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Graf č. 19: Ovlivnili by respondenti z řad široké veřejnosti výběr hudebního nástroje u svého potomka s ohledem na jeho využitelnost v orchestru?

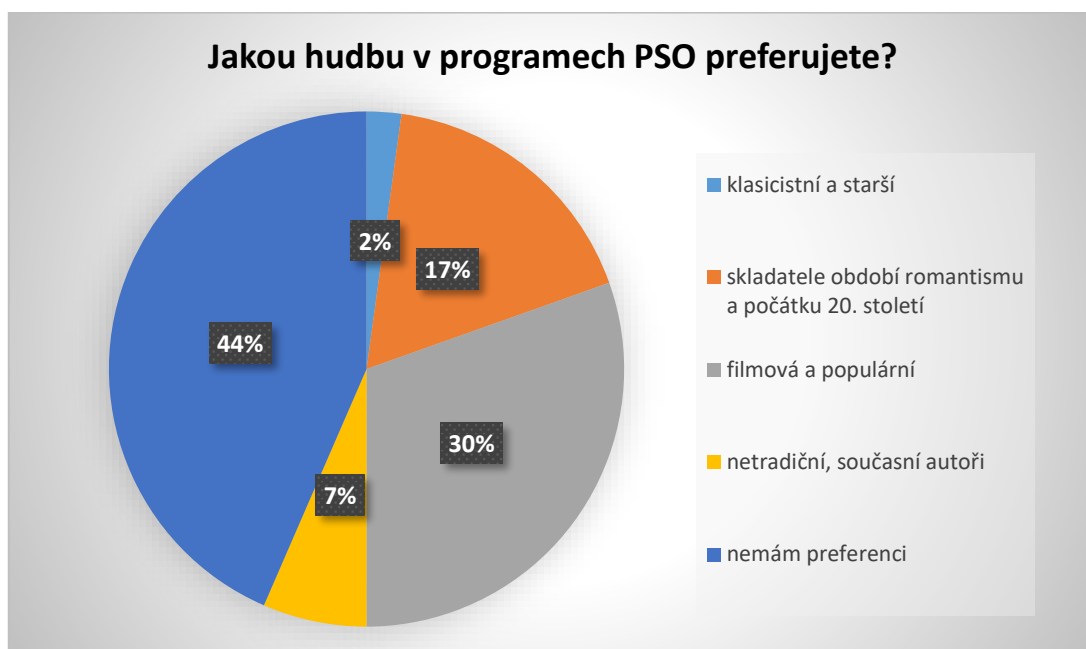
Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Poslední sada otázek v dotazníku pro veřejnost se týkala preference repertoáru, respektive dramaturgie koncertů Podkrkonošského symfonického orchestru. Cílem bylo zjistit jednak porovnání pohledu na skladby v programu PSO s pohledem zevnitř orchestru, jednak bylo důležité zjistit pohled veřejnosti na dramaturgickou ucelenost a koncepci programů koncertu, neboť vedení orchestru si zejména v posledních letech dává velmi záležet na tom, aby měl každý koncert určité specifické téma a vlastní originální tvář. S tímto tématem souvisela také podotázka zařazování tzv. všeobecně známých skladeb v rámci klasické hudby a jak moc je toto pro veřejnost důležité při rozhodování, zda koncert navštíví.

Pro ověření těchto informací byla vyslovena poslední hypotéza v tomto oddílu (č. 6): *Pro veřejnost je nejatraktivnější filmová a populární hudba, přičemž dramaturgická ucelenost programů hraje významnou roli.* Z vyhodnocení vyplynulo, že oblíbenost repertoáru je u aktivních hráčů i u publika velmi podobná. Většina respondentů preferenci nemá a na koncerty chodí bez ohledu na aktuální program. Významnou roli zde pravděpodobně hraje fakt, že aktivní hudebníci na všechny koncerty zvou své rodiny a přátele. Hráči nemají konkrétní preferenci repertoáru z 40%, veřejnost z 44%, viz graf č. 19. Filmová a populární hudba je u publika (30%), stejně jako u aktivních hráčů (36%), stále nejoblíbenějším žánrem. Úspěšné koncerty filmových melodií z roku 2017 mají pravděpodobně obyvatelé regionu stále v živé paměti. Tato hypotéza tak byla označena za pravdivou.

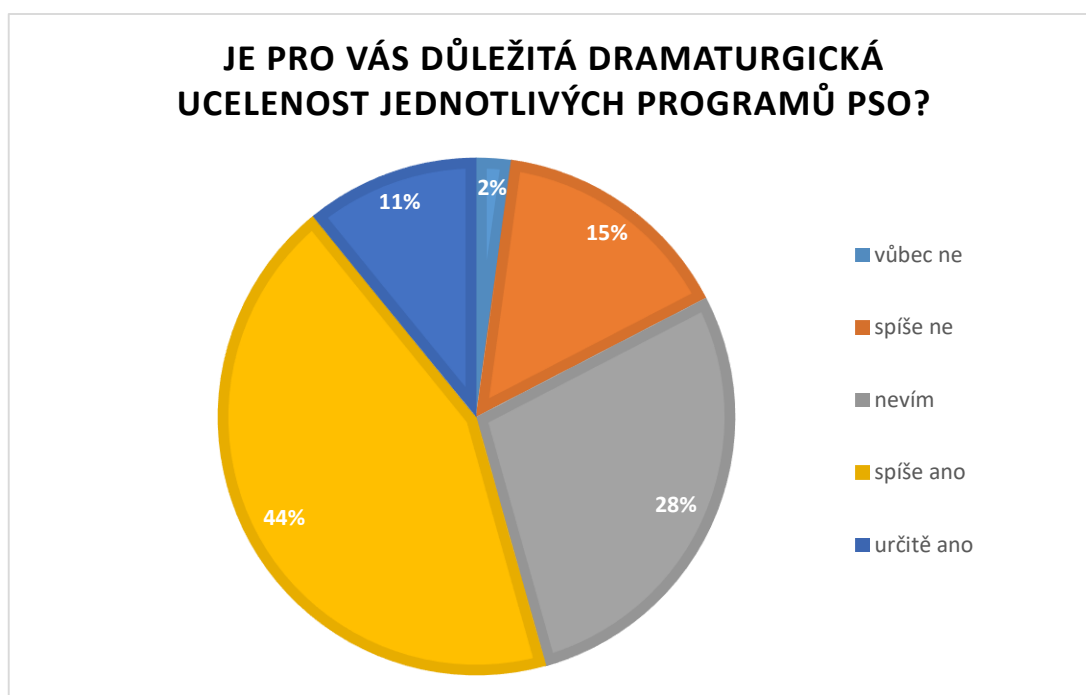
Druhá část hypotézy týkající se významné role dramaturgické ucelenosti programů se potvrdila jen těsně, neboť významnou roli tomuto faktoru připisuje jen 55% respondentů, jak ukazuje graf č. 20. Odpověď na doplňující otázku ohledně důležitosti zařazování známých skladeb do dramaturgií koncertů vyšla zcela jednoznačně. Pro 72% publika je „spíše důležité“ nebo „velmi důležité“, aby na programech byly zařazeny skladby, které nějakým způsobem znají (z médií, apod.). Hodí se říci, že přesně s touto skutečností dramaturgové z orchestru pracují při stavbě programů. Vždy se zařadí skladby méně známé i známé, aby si i ti největší laici z koncertů vždy odnášeli dobrý pocit z toho, že jim alespoň něco z programu „bylo blízké“. Je to pravděpodobně jeden z důležitých faktorů, díky kterému se publikum orchestru na koncerty opakovaně vrací. Zpracováno v grafech č. 21 a 22.

Graf č. 20: Preference hudby v programech PSO z řad široké veřejnosti

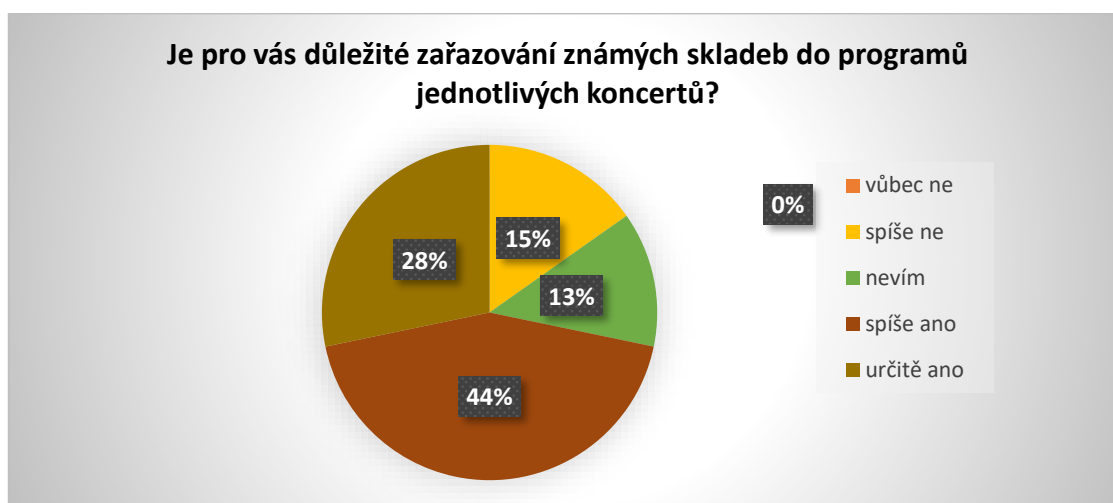
Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Graf č. 21: Jak je důležitá dramaturgická ucelenost jednotlivých koncertních programů z pohledu široké veřejnosti

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Graf č. 22: Je pro publikum z řad široké veřejnosti důležité, aby byly v programech zařazovány známé skladby?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

3.4.3 Co si o PSO myslí učitelé ZUŠ

Poslední vzorek respondentů, učitelů ze základních uměleckých škol, byl zvolen pro jakési „doplnění“ výzkumu o Podkrkonošském symfonickém orchestru, protože sejevilo jako zajímavé porovnat kromě pohledu zevnitř (aktivní hráči) a pohledu zvenku (široká veřejnost) i specifický pohled lidí, kteří jsou de facto odborníky v oblasti klasické hudby a kteří své zkušenosti a poznatky (i o PSO) předávají mladším generacím. Tento nápad vznikl po rozhovoru s dvěma pedagožkami ze semilské ZUŠ, které bezprostředně po koncertu orchestru v Semilech říkaly, že tento týden už se u nich byly ptát tři maminky, jestli by jejich dítě nemohlo nastoupit na housle (přestoupit z jiného nástroje), protože „se všem ten orchestr hrozně líbí.“

Bylo tedy zajímavé zjistit, jestli je tato zkušenost ojedinělá a jsou tak nadšeni i další učitelé. Obecně je totiž známo, že pokud je nějaké dítě hudebně opravdu nadané a má potenciál hrát na nástroj na profesionální úrovni i jako sólista, pak jej hraní v orchestru, resp. jakékoli větší skupině, spíše „zkazí“, protože v orchestru se leccos tzv. schová. I ty

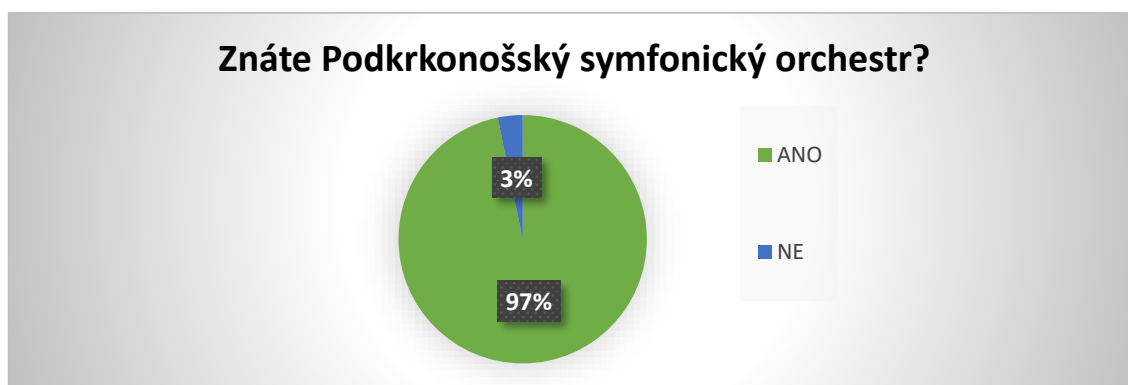
nejnadanější se pak „vezou s ostatními“ a nehrají na sto procent, což není pro jejich budoucí sólovou kariéru to nejlepší.

Na druhou stranu je na tomto místě třeba zmínit, že v orchestru za poslední roky došlo k velkému nárůstu v počtu mladých hráčů, kteří nastoupili kolem patnáctého roku věku bez větších hudebních ambic, ale v osmnácti letech si podali přihlášku na konzervatoř a dnes konzervatoř studují. Konkrétně se jedná o 13 takových lidí, což v rámci počtu aktivních hudebníků orchestru lze považovat za poměrně vysoké číslo.

Z padesáti rozdaných dotazníků v regionálních základních uměleckých školách se jich vrátilo 32. Jeden byl vyplněn nesprávně, takže hodnoceno jich bylo 31. Odpovídalo 15 mužů a 16 žen. K dispozici byl tedy genderově téměř dokonale vyrovnaný vzorek. Respondenti byli z 94% ve věku od 27 do 65 let (42% dotázaných do 40 let věku, 52% bylo věkově nad 40 let). Přesně 28 učitelů žije v regionu Podkrkonoší, 3 za prací do ZUŠ dojíždějí odjinud.

Při sestavování první hypotézy pro tuto část výzkumu jsem vycházela z toho, že učitelé ZUŠ budou Podkrkonošský symfonický orchestr určitě znát, protože v každé ZUŠ v regionu je mnoho žáků, kteří jsou nebo byli s PSO v kontaktu. Hypotéza (č. 1) zněla: *Většina učitelů hudby z Podkrkonoší Podkrkonošský symfonický orchestr zná.* Tato hypotéza se ukázala být pravdivá, a dokonce je to hypotéza, která patří k nejsilněji potvrzeným v rámci celého výzkumu, neboť PSO zná 97% učitelů hudby v regionu. Nezná ho tedy přesně pouhý jeden ze všech respondentů, viz graf č. 23.

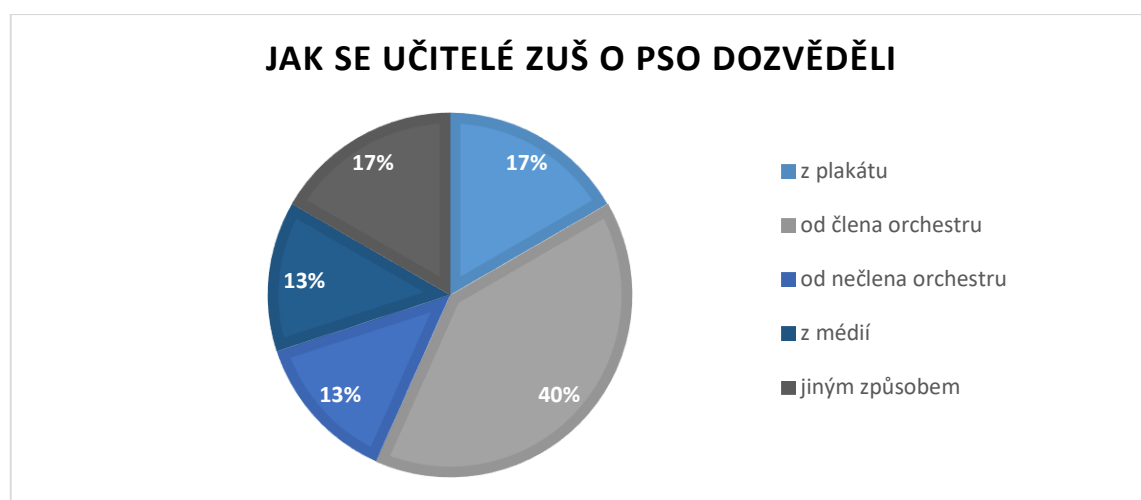
Graf č. 23: Znájí učitelé z regionálních ZUŠ Podkrkonošský symfonický orchestr?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

V porovnání s tím, jak se o orchestru dozvídá široká veřejnost, kde nejsilnější roli zaujímala média, je vidět, že ani učitelé ZUŠ nejsou specifickou skupinou. Uvedli, že se o orchestru dozvídají nejvíce od jeho členů, tedy pravděpodobně žáků, a to přesně ve 40 % případů, jak ukazuje graf č. 24, viz níž.

Graf č. 24: Jak se učitelé ZUŠ dozvěděli o Podkrkonošském symfonickém orchestru

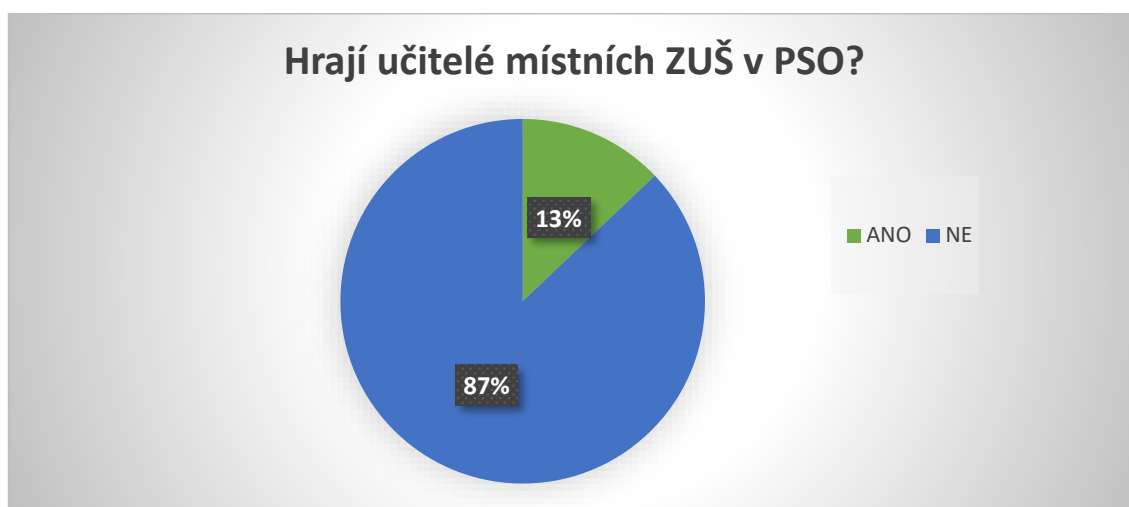
Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Podkrkonošský symfonický orchestr běžně uvádí, že mezi jeho členy jsou zastoupeni v hojné míře i učitelé ZUŠ. Je to pravda, nicméně procento těch, kteří v PSO hrají je v poměru všech dotazovaných učitelů základních uměleckých škol velmi malé, jak ukazuje graf č. 19.

Tuto skutečnost můžeme vysvětlit dvěma důvody. Zaprvé je na školách velké množství učitelů, kteří učí na nástroje v orchestru nevyužitelné. Podle studia webových stránek jednotlivých škol i podle obecně známých informací je poměr učitelů, kteří učí na klavíry, keyboardy, kytary nebo zobcové flétny, zhruba stejný, jako poměr učitelů, kteří učí nástroje v orchestrech běžně zastoupené (smyčcové nástroje, žesťové nástroje, bicí nástroje, dřevěné nástroje – příčná flétna, hoboj, klarinet, fagot). Z těch, kteří by v Podkrkonošském symfonickém orchestru hrát mohli, odpadá ale většina z druhého důvodu, a sice že tyto učitelé většinou ve školách sami, vedou nějaké menší školní orchestry a hudební soubory,

případně pěvecké sbory a nemají už příliš prostoru pro to realizovat se ještě ve velkém symfonickém orchestru. Pravděpodobně významnou roli hraje i fakt, že pokud jsou učitelé s klasickou hudbou ve styku každý den, raději si v rámci kompenzace pochopitelně zvolí jinou volnočasovou aktivitu, než je hraní v symfonickém orchestru, jak graficky znázorňuje graf č. 25.

Graf č. 25: Hrají učitelé místních ZUŠ v Podkrkonošském symfonickém orchestru?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Na napojení učitelů regionálních základních uměleckých škol na Podkrkonošský symfonický orchestr volně navazovala i podotázka třetího dotazníku, zda sami učitelé na koncerty orchestru chodí, ať už proto, aby si rozšířili své hudební povědomí, nebo pro to, aby podpořili své žáky. Výsledek vyhodnocení této otázky de facto potvrdil myšlenku formulovanou na konci předchozího odstavce, neboť vyšlo, že 63% všech dotazovaných učitelů ze ZUŠ na koncerty nechodí buď vůbec (17%), nebo jen zřídka (46%). Pro zjištění skutečných důvodů nezájmu o koncerty PSO mezi pedagogy ZUŠ bude muset být provedený doplňující průzkum, nicméně opět si troufám tvrdit, že zde velkou roli hraje jejich určitá zahlcenost světem klasické hudby, nikoli nízká kvalita produkcí Podkrkonošského symfonického orchestru, i když samozřejmě i tento faktor může hrát roli (srov., viz kap. 4.1). Graficky znázorňuje návštěvnost koncertů PSO graf č. 26.

Z rozhovorů s některými učiteli, kteří v PSO nehrají, a rovněž „z doslechu“ (od učitelů, kteří v orchestru hrají, nebo od žáků, kteří v orchestru hrají) vím, že učitelé, kteří nejsou členy orchestru si o tom co a jak PSO hraje, snaží často držet přehled, k čemuž jim napomáhá fakt, že městská televize TV Semily od roku 2013 vždy jeden koncertní program celý na několik kamer natočí a výsledný záznam je pak volně publikován na portálu www.youtube.com buď přímo na kanálu TV Semily⁵¹ nebo na kanálu PSO⁵².

Graf č. 26: Jak často navštěvují učitelé ZUŠ koncerty Podkrkonošského symfonického orchestru

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Přestože učitelé ZUŠ v Podkrkonoší na koncerty PSO příliš často nechodí, je patrné, že o orchestru mají dobré mínění a řadí jej mezi významné kulturní činitele v regionu. Tohoto se přímo týká hypotéza č. 2 v této části výzkumu zformulovaná následovně: *Podkrkonošský symfonický orchestr je v regionu významným kulturním subjektem a zvyšuje zájem o klasickou hudbu.* Hypotézu se podařilo potvrdit pouze z části, neboť její druhá část

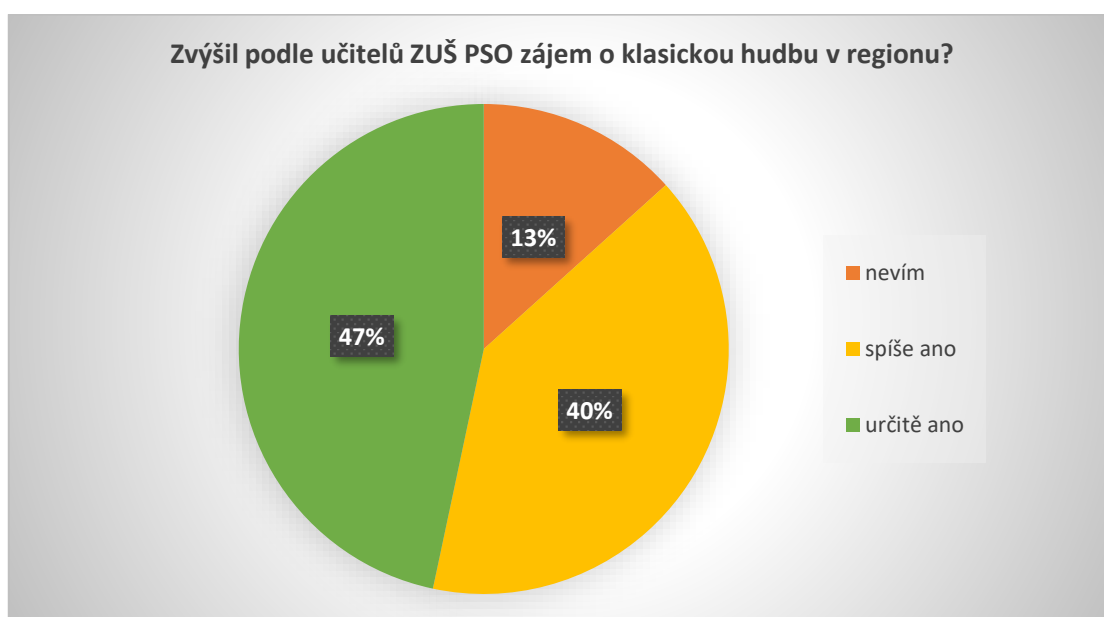
⁵¹ YouTube [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/tvsemily/playlists>

⁵² YouTube [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UCXY54s7IFxajbxdUgFPe5JA>

se týkala opět oné komplikované otázky na subjektivní vnímání jednotlivých kulturních činitelů v regionu.

Co se samotného zvýšení zájmu o klasiku týká, negativně neodpověděl jediný respondent. Rozložení reakcí učitelů ZUŠ je znázorněno v grafu č. 27, viz níž, kde se celých 87 % dotázaných učitelů myslí, že PSO v regionu zájem o klasiku zvýšil. Ne tak jednoznačná už je interpretace co do vlivu samotného orchestru. Ten dostal známku ohledně postavení jen zhruba ve dvou třetinách případů (třetina respondentů nevyplnila vůbec). Tyto známky byly opět relativně vysoké (od 5 do 10 s převahou 7 a 8), ale v porovnání se zbylými dvěma skupinami dotazovaných jsou známky o něco horší, než tomu bylo v hodnocení od aktivních hráčů a veřejnosti. Učitelé ZUŠ tedy, obecně řečeno, nevidí PSO jako tak vlivný kulturní subjekt, jako jeho členové nebo lidé z laické veřejnosti. Odpovědi na příklady vlivnějších či méně vlivných subjektů byly vyplněny pouze od jedné třetiny respondentů a i zde se, stejně jako ve dvou předchozích skupinách dotazovaných, objevovali různí kulturní činitelé. Jako významnější bylo několikrát i zde jmenováno liberecké Divadlo F. X. Šaldy (více viz poznámka 41).

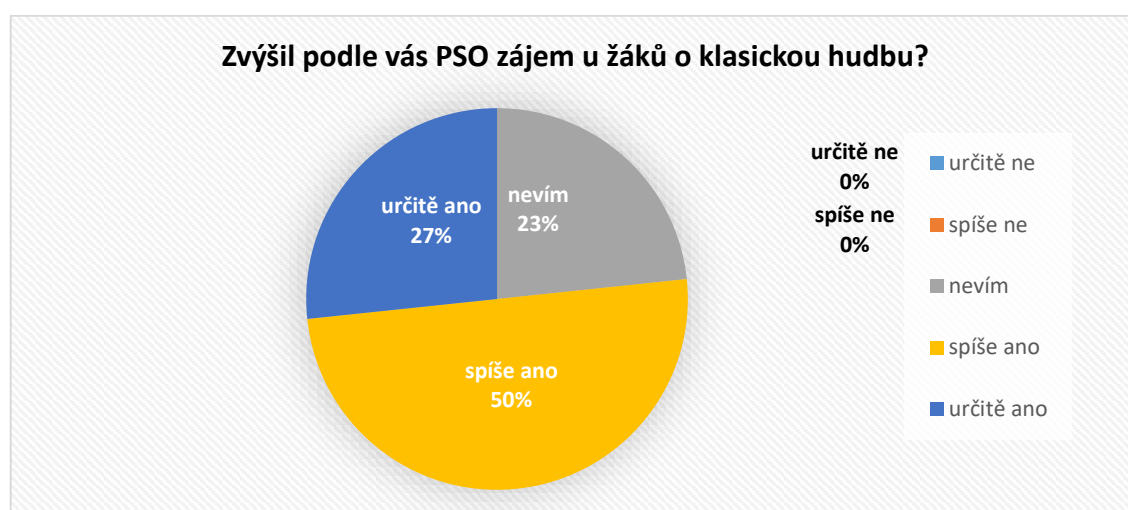
Graf č. 27: Zvýšil podle učitelů ZUŠ Podkrkonošský symfonický orchestr zájem o klasickou hudbu v rámci regionu?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Hlavní sada otázek v této části výzkumu se týkala informací ohledně vývoje zájmu žáků o klasickou hudbu z pohledu učitelů v souvislosti s působením Podkrkonošského symfonického orchestru v regionu. Třetí hypotéza zněla: *Podkrkonošský symfonický orchestr zvyšuje u žáků regionálních ZUŠ zájem o klasickou hudbu.* Tuto hypotézu se podařilo potvrdit. Dokonce natolik, že ani jeden z respondentů neuvedl odpověď „určitě ne“ nebo „spíše ne“. Celých 77 % pedagogů se domnívá, že PSO vzbuzuje u žáků základních uměleckých škol větší zájem o tzv. klasickou hudbu, viz graf č. 28.

Graf č. 28: Zvýšil podle pedagogů ZUŠ Podkrkonošský symfonický orchestr v regionu zájem žáků o klasickou hudbu?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

Poslední hypotéza (č. 4 v této části) celého výzkumu předpokládala, že „Podkrkonošský symfonický orchestr představuje z pohledu učitelů ZUŠ vhodnou volnočasovou aktivitu pro jejich žáky.“ Hypotéza byla potvrzena. Celých 94 % pedagogů regionálních základních uměleckých škol se domnívá, že členství v Podkrkonošském symfonickém orchestru je pro jejich žáky vhodné, přičemž „určitě ano“ odpovědělo celých 64 % z nich, jak ukazuje graf č. 29. To je jistě pozitivní informace. Jedna věc jsou však výsledky výzkumu a druhá věc je praxe.

Přestože se děti o symfonické hraní zajímají a dokonce se drtivá většina jejich pedagogů domnívá, že je pro ně PSO vhodný, jen mizivé procento z nich se do

Podkrkonošského symfonického orchestru skutečně dostane. Ne proto, že by o ně PSO neměl zájem, ale zejména proto, že se děti angažují v různých hudebních souborech přímo na základních uměleckých školách. To je více než chvályhodné, zejména pokud jde o mladší hráče, kteří tak získávají cenné zkušenosti. Zhruba od patnáctého roku věku už by ovšem bylo vhodné propojit tyto žáky s tělesem, které jim zajistí, že budou moci v orchestrální hře, (respektive často i vůbec v samotné hře na nástroj) pokračovat i po dovršení osmnácti let, kdy v ZUŠ skončí. Bohužel se toto propojení i přes velkou snahu ze strany Podkrkonošského symfonického orchestru nepodařilo vytvořit s žádnou z okolních škol. Základní umělecké školy mají mnoho vlastních projektů a velmi často argumentují, že děti jsou dnes už tak přetížené. Přejít žáků ze ZUŠ do PSO se tedy zatím řeší pouze v rámci jednotlivých případů.

Graf č. 29: Doporučili by pedagogové místních základních uměleckých škol svým žákům chození do Podkrkonošského symfonického orchestru?

Zdroj: Vlastní zpracování, 2019

3.5 SOUHRNNÉ VÝSLEDKY VÝZKUMU

Na závěr analytické části práce lze říci, že téměř všechny hypotézy se podařilo ověřit jako pravdivé. Protože byl výzkum poměrně rozsáhlý, přesné výsledky jak dopadly jednotlivé hypotézy v každém oddíle výzkumu (skupině respondentů), jsou zpracovány v přehledné souhrnné tabulce (Tabulka č. 2). Z ní pak bude možné vyvodit finální závěry.

Tabulka č. 2: Souhrnné výsledky výzkumu

	HYPOTÉZA	ANO	NE
ČLENOVÉ PSO – I.	1. Aktivní hráči se o orchestru dozvídají zejména prostřednictvím jiných členů.	✓	✗
	2. Podkrkonošský symfonický orchestr zvyšuje u svých členů zájem o klasickou hudbu.	✓	✗
	3. Podkrkonošský symfonický orchestr svým členům rozšiřuje jejich hudební obzory, a to bez ohledu na jejich věk.	✓	✗
	4. Podkrkonošský symfonický orchestr je dle jeho členů v regionu Podkrkonoší významným kulturním subjektem a obecně zvyšuje zájem o klasickou hudbu.	✓	✗
	5. Z pohledu rodičů představuje Podkrkonošský symfonický orchestr vhodnou volnočasovou aktivitu pro jejich děti.	✓	✗
	6. Z pohledu členů je největším negativem členství v orchestru časová náročnost orchestrálních aktivit.	✓	✗
	7. Členové orchestru nejraději hrají hudbu zkomponovanou mezi léty 1850-1950.		✓
ŠIROKÁ VĚŘENOST –	1. Většina lidí z Podkrkonoší Podkrkonošský symfonický orchestr zná.	✓	✗
	2. Většina návštěvníků koncertu navštěvuje koncerty alespoň jednou ročně.	✓	✗
	3. Podkrkonošský symfonický orchestr je v regionu Podkrkonoší významným kulturním subjektem a zvyšuje zájem o klasickou hudbu.	✓	✗
	4. Podkrkonošský symfonický orchestr návštěvníkům koncertů rozšiřuje jejich hudební obzory, a to bez ohledu na jejich věk.	✓	✗
	5. Z pohledu rodičů představuje Podkrkonošský symfonický orchestr vhodnou volnočasovou aktivitu pro jejich děti.	✓	✗
	6. Pro veřejnost je nejatraktivnější filmová a populární hudba, přičemž dramaturgická ucelenost pro ni hraje podstatnou roli.	✓	✗
UČITELÉ ZUŠ –	1. Většina učitelů hudby z Podkrkonoší Podkrkonošský symfonický orchestr zná.	✓	✗
	2. Podkrkonošský symfonický orchestr je v regionu Podkrkonoší významným kulturním subjektem a zvyšuje zájem o klasickou hudbu.	✓	✗
	3. Podkrkonošský symfonický orchestr zvyšuje u žáků ZUŠ zájem o klasickou hudbu.	✓	✗
	4. Podkrkonošský symfonický orchestr představuje vhodnou volnočasovou aktivitu pro jejich žáky.	✓	✗

3.6 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Provedený výzkum v regionu Semilská dopadl lépe, než autorka této práce očekávala. Ze všech sedmnácti vyřčených hypotéz se podařilo za nepravdivou označit pouze jednu. Některá zjištění překvapila v pozitivním slova smyslu.

Vzorek 1 – Členové PSO, aktivní hráči

Potvrdil se předpoklad, že největší „hybnou silou“ kolem Podkrkonošského symfonického orchestru jsou sami hudebníci, kteří PSO dělají reklamu jak mezi širokou veřejností, tak i na základních uměleckých školách u učitelů. Povědomí o orchestru získávají obyvatelé regionu především díky nim. Je pozitivní, že si hudebníci uvědomují, jak se díky činnosti orchestru a jejich působení v něm rozšířily jejich hudební obzory, i to, že se domnívají, že PSO svojí činností významně ovlivňuje region.

Z vybraných pozitiv a negativ působení v orchestru se zdá, že jsou hudebníci spokojeni s prací dirigenta, s kolektivem i dramaturgií a místy koncertů. Časová náročnost a termíny zkoušek jsou bohužel daní, kterou je nutné této volnočasové aktivitě odvést.

Za nejvýznamnější zjištění lze patrně označit právě tu skutečnost, že muzikanti orchestru vlastně hudbu, kterou PSO provádí na většině svých koncertů, nevnímají jako svou nejoblíbenější, respektive ji nemají ani v preferencích. Nicméně právě vysoké procento odpovědí na nepreferování určité dramaturgické linie je de facto pozitivní zjištění, neboť hudebníky drží v orchestru jiné síly, než aktuální repertoár, což je dobře.

Vzorek 2 – Široká veřejnost:

Co se výsledků za širokou veřejnost týká, je překvapující, jak velké procento lidí z řad laiků Podkrkonošský symfonický orchestr zná. Velmi zajímavá je také informace o tom, že se lidé z řad široké veřejnosti objevují na koncertech orchestru pravidelně. To značí, že se jim produkce, potažmo činnost symfonického tělesa líbí a snad i proto by do orchestru přihlásili své potomky (a to v ještě větší míře, než členové PSO). Jedním z hlavních cílů této práce bylo dokázat, že Podkrkonošský symfonický orchestr změnil v širším regionu

Semilska zájem a přístup ke klasické hudbě. Odpovědi respondentů z řad široké veřejnosti tento předpoklad potvrdily.

Vzorek 3 – zasvěcená veřejnost, učitelé ZUŠ:

Odpovědi respondentů z řad pedagogů byly největší neznámou v celém výzkumu. Ač profesionálové, klasickou hudbou bývají často přesyceni, a proto hraní v PSO příliš nevyhledávají a na koncerty nechodí. Pokud mají nějakého výjimečně nadaného žáka, hraní v orchestru mu zpravidla nedoporučí z důvodů, viz začátek kapitoly 4.3. V neposlední řadě mají základní umělecké školy vlastní hudební orchestry a soubory, které preferují, aby žáci chodili hlavně tam a ne do nějakého jiného tělesa, které nemá s jejich školou nic společného. Toto jsou důvody, proč je těžké domnívat se, že učitelé ZUŠ budou Podkrkonošský symfonický orchestr mezi žactvem významně protěžovat. Samozřejmě je na místě připustit, že dotazník pravděpodobně vyplnili orchestru převážně naklonění pedagogové, nicméně i tak jsou odpovědi těchto respondentů směrem k PSO nad očekávání pozitivní.

Absolutní většina pedagogů orchestr zná. Domnívá se, že zvýšil zájem o klasickou hudbu v regionu jak v obecné rovině, tak mezi jejich žáky. Orchester pro ně také považuje za vhodnou volnočasovou aktivitu.

4. Závěr

Cílem této práce bylo zmapovat kulturní a společenský život regionu Semilská s důrazem na činnost Podkrkonošského symfonického orchestru, který v této oblasti působí již řadu let. Po stručném úvodu a představení regionu byly pojmenovány místní kulturní subjekty a Podkrkonošský symfonický orchestr byl dále podrobněji popsán jako jeden z nich. Od založení orchestru, přes jeho stručnou historii a významné mezníky bylo popsáno i dnešní fungování orchestru z pohledu vedení. Komentář se týkal především členské základny, financování, běžného provozu, koncertů a přístupu k dramaturgii. Úvahy nad vnímáním orchestru daly vzniknout jednotlivým konkrétním hypotézám, jejichž ověření se týkala druhá, analytická část práce.

V úvodu analytické části byl stručně vymezen cíl a metodika výzkumu. Prostředkem sběru dat pro výzkum byl dotazník, respektive tři druhy dotazníků, každý pro jinou skupinu respondentů. První vzorek představovali aktivní členové PSO, další lidé z řad nejširší veřejnosti a doplňkovým vzorkem respondentů byli pedagogové základních uměleckých škol v regionu. Některé hypotézy se týkaly pouze jedné skupiny respondentů, jiné byly vznesené v souvislosti se všemi třemi skupinami dotazovaných, aby bylo možné porovnat jednotlivé reakce mezi nimi.

Téměř všechny hypotézy se ukázaly jako pravdivé a v souhrnu vyšlo to, co bylo cílem dokázat. Dle výsledků je Podkrkonošský symfonický orchestr v regionu známým kulturním činitelem, který zvyšuje zájem o klasickou hudbu jak u nejširší veřejnosti, tak u žáků základních uměleckých škol.

Z pohledu Podkrkonošského symfonického orchestru by pro ještě větší povznesení regionální kultury prospělo, kdyby se podařilo jeho působení ještě více propojit s činností místních základních uměleckých škol. Většina žáků nadaných ve hře na nástroj využitelný v symfonickém orchestru, která nejde studovat konzervatoř a která během střední školy nenastoupila do PSO, po ukončení střední školy (a s tím souvisejícím koncem v ZUŠ) s hrou na nástroj skončí, protože po konci na střední škole nastupuje do zaměstnání nebo na vysokou školu a v jejich od základů změněném životě přestává mít nástroj své původní místo. Je zřejmé, že pro učitele v uměleckých školách jsou nejlepší žáci tahouny různých

školních souborů, avšak právě v zájmu těchto žáků je, aby je učitelé už během střední školy posílali hrát do „dospělého“ orchestru, neboť v opačném případě sice žáci dané ZUŠ z krátkodobého hlediska v jejich souborech velmi pomohou, ale z hlediska dlouhodobého to často vede k tomu, že mnohaleté úsilí vynaložené žáky i jejich učiteli přijde vniveč.

Seznam použité literatury a dalších zdrojů

ADORNO, W. Theodor. *Úvod do sociologie hudby*. Praha, Filosofia, 2015. ISBN: 978-80-7007-429-9.

BINEK, J., TOUŠEK, V., GALVASOVÁ, I., VĚŽNÍK, A., KUNC, J., SEIDENGLANZ, D., HALÁSEK, D. ŘEHÁK, S. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN: ISBN 80-251-19-5.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu SEMILY*. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/charakteristika_okresu_sm

DECHOVÁ HUDBA TÁBORANKA. *Dechová hudba Táboranka* [online]. Dostupné z: <http://www.taboranka.cz/>

DIVADLO F. X. ŠALDY LIBEREC. *Vítejte - DIVADLO F. X. ŠALDY LIBEREC* [online]. Copyright © 2015, Šaldovo divadlo [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <https://www.saldovo-divadlo.cz/>

GREGORINIOVÁ, Jindřiška, SCHOLLAROVÁ, Věra. *Místní kultura – stabilizační a stimulační faktor rozvoje českého venkova*, in: *Venkov je náš svět – sborník příspěvků z mezinárodní konference: Kutná Hora, 2008*. Praha, ČZU, 2008. ISBN: 9788021318519 8021318511.

JANDOUREK, Jan. *Úvod do sociologie*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2003. ISBN: ISBN 80-7178-749-3.

JIZERKA SEMILY. *Jizerka Semily* [online]. Copyright © 2015 Adéla Coufalová [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <https://www.jizerkasm.cz/>

KINO JITŘENKA SEMILY. *Kino Jitřenka Semily | Historie Jitřenky | O nás*. Kino Jitřenka Semily [online]. Copyright ©2017 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <http://www.kinosemily.cz/historie-jitrenky/>

KSOKRM – seznam alb na Rajčeti. *ksokrm – seznam alb na Rajčeti* [online]. Copyright © 2005 [cit. 28.03.2019]. Dostupné z: <https://ksokrm.rajce.idnes.cz/>

KULTURNÍ CENTRUM GOLF SEMILY. Historie | KC Golf | Kulturní centrum Golf Semily. Kulturní centrum Golf Semily [online]. Dostupné z: <http://www.kcgolf.cz/textove-stranky/?mid=ad9c4771-1a8f-4911-8791-d0e96f0a4224>

KULTURNÍ CENTRUM GOLF SEMILY. Klub přátel hudby | Aktivity KC Golf | Kulturní centrum Golf Semily. Kulturní centrum Golf Semily [online]. Dostupné z: <http://www.kcgolf.cz/klub-pratel-hudby/>

LIBERECKÝ KRAJ. Kultura | Dotace. Program podpory | Dotace [online]. Dostupné z: <https://dotace.kraj-lbc.cz/kultura>

LIBEREC:REICHENBERG - architektura na severu Čech. LIBEREC:REICHENBERG - architektura na severu Čech [online]. Copyright © [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <http://liberec-reichenberg.net/autori/karta/jmeno/83-pavel-svancer>

MAJEROVÁ, Věra. Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství. Praha, ČZU, 2007. ISBN 978-80-213-1698-0.

MAJEROVÁ, Věra. Kvalitativní metody v sociologii venkova a zemědělství. Praha, ČZU, 2005. ISBN 80-213-0507-X.

MAŘÍKOVÁ, Hana, PETRUSEK, Miloslav, VODÁKOVÁ, Alena a kol. Velký sociologický slovník. Praha, Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.

MATLASOVÁ, T. Podkrkonošský symfonický orchestr. In Z Českého ráje a Podkrkonoší 16. 1. vydání. Semily: Státní okresní archiv Semily, s.179-204. ISBN 80-86254-09-7.

MĚSTO SEMILY. Kronika města v letech: Město Semily [online]. Copyright © Město Semily [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <https://www.semily.cz/kronika-mesta-v-letech/ds-1016/archiv=1&p1=53>

MĚSTO SEMILY. Město Semily [online]. Copyright ©U [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: https://www.semily.cz/customers/semily/ftp/File/semilske_noviny/2007/11_2007.pdf

MĚSTO SEMILY. Město Semily [online]. Copyright ©U [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: https://www.semily.cz/customers/semily/ftp/File/semilske_noviny/2015/11_2015.pdf

MĚSTO SEMILY. Město Semily [online]. Copyright © [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: https://www.semily.cz/customers/semily/ftp/File/semilske_noviny/2018/03_2018.pdf

MĚSTO SEMILY. REKONSTRUKCE DOMU Č.P. 146 NA KOMENSKÉHO NÁMĚSTÍ ODSTARTUJE 1.BŘEZNA: PŘIPRAVTE SE NA DROBNÁ OMEZENÍ BĚHEM STAVBY: Město Semily [online]. Copyright © Město Semily [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <https://www.semily.cz/rekonstrukce-domu-c-p-146-na-komenskeho-namesti-odstartuje-1-brezna-pripravte-se-na-drobna-omezeni-behem-stavby/d-10536>

MĚSTO TURNOV. *Turnov se nevzdává v boji o svůj okres*. Město Turnov [online]. Copyright © 2000 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <https://www.turnov.cz/cs/zpravy/deni-ve-meste/turnov-se-nevzdava-v-boji-o-svuj-okres.html>

MIKANOVÁ, E. Dvořákova hudba v Pojizeří v repertoáru místních a pražských umělců. In *Z Českého ráje a Podkrkonoší* 14. 1. vydání. Semily: Státní okresní archiv Semily, s.162-174. ISBN 80-86254-05-04.

MIKSÁNEK, Petr. Podkrkonošský symfonický orchestr. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2011, Bakalářská práce.

MIZERA, František. Paměti města Semil a okolí. 1. vydání. Semily: Město Semily, 1930

NADACE ČESKÝ HUDEBNÍ FOND. Nadace český hudební fond – klub přátel hudby [online]. Dostupné z: <https://www.nchf.cz/kph.html>

NADACE ŽIVOT UMĚLCE. NADACE ŽIVOT UMĚLCE – "Etika je otázkou cti a někomu je dána a někomu dána není." Josef Kemr [online]. Dostupné z: <http://www.nadace-zivot-umelce.cz/>

NAŠE POJIZEŘÍ. nasepojizeri.cz - Naše Pojizeří [online]. Copyright © 2010 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <http://www.nasepojizeri.cz/>

NAŠE POJIZEŘÍ. Zářijová nabídka Kina Jitřenka v Semilech - nasepojizeri.cz - Naše Pojizeří [online]. Copyright © 2010 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <http://www.nasepojizeri.cz/semilsko-aktualne/zarijova-nabidka-kina-jitrenka-v-semilech/?aktualitaId=26973>

NOVOTNÁ, I. Neziskové organizace zabývající se rozvojem kultury na vesnici se zaměřením na Kulturní a vlastivědnou společnost Podvalák v Bošovicích. Magisterská diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2011.

OBEC DĚTENICE. Foerstrovy Osenice 2016 Obec Dětenice. Obec Dětenice [online]. Dostupné z: <http://www.obecedetenice.cz/kultura/foerstrovy-osenice/foerstrovy-osenice-2016/>

OPERA PLUS. Glosa: Podkrkonošský symfonický orchestr - hudba s gustem [online]. Dostupné z: <https://operaplus.cz/glosa-podkrkonosky-symfonicky-orchestr-hudba-s-gustem/>

PAULÍČEK, Miroslav. Nikdo se neodvážá říci, že je to nudné. Praha, Sociologické nakladatelství, 2012. ISBN 978-80-7419-097-1.

PODKRKONOŠSKÝ SYMFONICKÝ ORCHESTR: FILMOVÁ HUDBA – YOUTUBE [online]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=rnKwjAR3x7A&t=3405s>

PODKRKONOŠSKÝ SYMFONICKÝ ORCHESTR. Podkrkonošský symfonický orchestr [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/podkrkonoskysymfonickyorchestr/>

PODKRKONOŠSKÝ SYMFONICKÝ ORCHESTR. Podkrkonošský symfonický orchestr [online]. Dostupné z: <http://pso.ic.cz/old/koncerty.html>

PROJEKT „KRKONOŠSKÉ METRO“ (K620XnLx)[online]. Dostupné z: <http://www.fd.cvut.cz/projects/k620x11/?stranka=lide-uvod#kontakty>

TOMÍČEK, Jan. Semilské varhany mají 100 let. 1. vydání. Semily: Tiskárna Glos Semily, 437 s. ISBN 978-80-260-0360-1.

TRUTNOVSKÝ PODZIM – UFFO – SCT. Trutnovský podzim. UFFO Trutnov - Divadlo, Koncerty, společenské centrum Trutnova [online]. Copyright © 2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <http://uffo.cz/uffo-sct/trutnovsky-podzim/>

TV SEMILY. TV Semily. YouTube [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/tvsemily/playlists>

YEAR OF CZECH MUSIC. *Year of Czech Music* [online]. Dostupné z: http://www.rokceskehudby.cz/rok_ceske_hudby

ZUŠ SEMILY. *ZUŠ Semily - Aktuality* [online]. Dostupné z: <http://www.zussemily.cz/>

Přílohy

1) Dotazník č. 1 – aktivní členové PSO

Dotazník – aktivní hudebníci Podkrkonošského symfonického orchestru

Vážení muzikanti,

ráda bych vás požádala o vyplnění stručného dotazníku, který poslouží pro zpracování diplomové práce na téma „Společenský život na venkově – Rozvoj klasické hudby na Semilsku - Podkrkonošský symfonický orchestr“. Vaše účast ve výzkumu je anonymní a dobrovolná. V případě jakýchkoli dotazů či připomínek mne prosím neváhejte kontaktovat. Děkuji vám za spolupráci.

Hana Červenková; +420 721 746 621, hanulka.cervenkova@seznam.cz

1) **Jste muž, nebo žena? Uveďte:** _____

2) **Kolik je Vám let?**

- a) 15-19 let
- b) 20-26 let
- c) 27-40 let
- d) 41-65 let
- e) 65 let a starší

3) **Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**

- a) základní
- b) středoškolské bez maturity
- c) středoškolské s maturitou
- d) vysokoškolské

4) **Jakou nejvyšší hudební školu jste absolvoval/a?**

- a) nestudoval jsem hudbu
- b) základní umělecká škola
- c) konzervatoř
- d) vysoká škola pedagogická s hudebním oborem
- e) HAMU či obdobná česká nebo zahraniční vysoká škola

- 5) **Jak jste se dozvěděl/a o Podkrkonošském symfonickém orchestru? Zakroužkujte jednu možnost.**
- a) jako divák jeho koncertu
  - b) od jiného člena orchestru
  - c) z médií
  - d) z plakátu koncertu
  - e) jiným způsobem (uveďte) .....
  - f) nevím
- 6) **Zvýšil Podkrkonošský symfonický orchestr Váš zájem o klasickou hudbu? Zakroužkujte jednu možnost.**
- a) určitě ne
  - b) spíše ne
  - c) nevím
  - d) spíše ano
  - e) určitě ano
- 7) **Rozšířil Podkrkonošský symfonický orchestr Vaše hudební obzory? Zakroužkujte jednu možnost.**
- a) určitě ne
  - b) spíše ne
  - c) nevím
  - d) spíše ano
  - e) určitě ano
- 8) **Platí tvrzení, že Podkrkonošský symfonický orchestr v regionu Podkrkonoší zvýšil zájem o klasickou hudbu? Zakroužkujte jednu možnost.**
- a) určitě ne
  - b) spíše ne
  - c) nevím
  - d) spíše ano
  - e) určitě ano

- 9) Představte si další kulturní subjekty v regionu Podkrkonoší. Na stupnici 1 – 10, kdy 1 je nejnižší hodnota a 10 nejvyšší hodnota uveďte, na jaké příčce v důležitosti pro občany Podkrkonošský symfonický orchestr v porovnání s ostatními činiteli stojí. Uveďte případně jeden subjekt s vyšší hodnotou a jeden subjekt s nižší hodnotou. Zakroužkujte:

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

subjekt s vyšší hodnotou (doplňte název): _____

Jeho hodnota (zakroužkujte):

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

subjekt s nižší hodnotou (doplňte název): _____

Jeho hodnota (zakroužkujte):

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

- 10) Přihlásil/a byste svého potomka (není rozhodující, zda potomka máte, či nikoli) do Podkrkonošského symfonického orchestru? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) určitě ne
- b) spíše ne
- c) nevím
- d) spíše ano
- e) určitě ano

- 11) Pokud je předchozí odpověď kladná, snažil/a byste se ve prospěch potenciální využitelnosti potomka v Podkrkonošském symfonickém orchestru ovlivnit výběr potomkova hudebního nástroje? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) určitě ne
- b) spíše ne
- c) nevím
- d) spíše ano
- e) určitě ano

- 12) Pokud má pro Vás členství v Podkrkonošském symfonickém orchestru nějaké negativum, jaké to je? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) absence finančního ohodnocení,

- b) vzdálenost hlavní zkušebny od místa bydliště,
- c) časová náročnost,
- d) termíny zkoušek,
- e) osoba šéfdirigenta,
- f) management orchestru,
- g) jiné (uved'te) .....
- h) neshledávám negativum.

13) Jaká pozitiva vyplývající z členství v Podkrkonošském symfonickém orchestru považujete za nejdůležitější? Zakroužkujte až tři možnosti.

- a) zajímavý repertoár, zahrají si „slavné“ skladby
- b) práce a přístup dirigenta
- c) profesionální management
- d) koncerty na prestižních akcích a zajímavých místech
- e) možnost udržovat si úroveň techniky hry na nástroj
- f) výborný kolektiv
- g) rozšiřování hudebních obzorů v nejširším slova smyslu
- h) jiné (uved'te).....
- i) neshledávám pozitiva, v orchestru jsem ze setrvačnosti.

14) Jakou hudbu hrajete v Podkrkonošském symfonickém orchestru nejraději? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) klasicistní a starší (zkomponovanou do roku 1850),
- b) skladatelů z období romantismu
- c) skladatelů tvořících zejména v první polovině 20. století
- d) filmovou a populární,
- e) netradiční (současní autoři, hudba z exotických zemí apod.)
- f) nemám preferenci

15) Je něco, na co jsem se nezeptala, ale považujete to za důležité a chtěl/a byste to doplnit? Pokud ano, využijte prosím následující řádky. Děkuji.

.....
 .....

2) Dotazník č. 2 – široká veřejnost

Dotazník – široká veřejnost

Vážení respondenti,

ráda bych vás požádala o vyplnění stručného dotazníku, který poslouží pro zpracování diplomové práce na téma „Společenský život na venkově – Rozvoj klasické hudby na Semilsku - Podkrkonošský symfonický orchestr“. Vaše účast ve výzkumu je anonymní a dobrovolná. V případě jakýchkoli dotazů či připomínek mne prosím neváhejte kontaktovat. Děkuji vám za spolupráci.

Hana Červenková; +420 721 746 621, hanulka.cervenkova@seznam.cz

- 1) **Jste muž, nebo žena?** Uvedte: _____

- 2) **Kolik je Vám let?**
  - a) 15-19 let
  - b) 20-26 let
  - c) 27-40 let
  - d) 41-65 let
  - e) 65 let a starší

- 3) **Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**
  - a) základní
  - b) středoškolské bez maturity
  - c) středoškolské s maturitou
  - d) vysokoškolské

- 4) **Jakou nejvyšší hudební školu jste absolvoval/a?**
  - a) nestudoval jsem hudbu
  - b) základní umělecká škola
  - c) konzervatoř
  - d) vysoká škola pedagogická s hudebním oborem
  - e) HAMU či obdobná česká nebo zahraniční vysoká škola

- 5) **Žijete v regionu západního Podkrkonoší?**
ANO / NE

6) Znáte Podkrkonošský symfonický orchestr? Zakroužkujte jednu možnost.

ANO / NE

V případě zakroužkování NE již nevyplňujte další otázky.

7) Jak jste se dozvěděl/a o Podkrkonošském symfonickém orchestru? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) z plakátu koncertu
- b) od jiného člena orchestru
- c) od třetí osoby – nečlena orchestru
- d) z médií
- e) jiným způsobem (uvedte) .....

8) Jak často koncerty Podkrkonošského symfonického orchestru navštěvujete:

- a) každý program, někdy i opakovaně,
- b) většinu programů,
- c) jednou ročně,
- d) jednou za dva roky,
- e) zřídka
- f) vůbec.

9) Zvýšil Podkrkonošský symfonický orchestr zájem o klasickou hudbu v regionu Podkrkonoší? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) určitě ne
- b) spíše ne
- c) nevím
- d) spíše ano
- e) určitě ano

10) Představte si další kulturní subjekty v regionu Podkrkonoší. Na stupnici 1– 10, kdy 1 je nejnižší hodnota a 10 nejvyšší hodnota uveďte, na jaké příčce v důležitosti pro občany Podkrkonošský symfonický orchestr v porovnání s ostatními činiteli stojí. Uveďte případně jeden subjekt s vyšší hodnotou a jeden subjekt s nižší hodnotou. Zakroužkujte:

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

subjekt s vyšší hodnotou (doplňte název): _____

2

Jeho hodnota (zakroužkujte):

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

subjekt s nižší hodnotou (doplňte název): _____

Jeho hodnota (zakroužkujte):

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

11) Zvýšil Podkrkonošský symfonický orchestr Váš zájem o klasickou hudbu? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) určitě ne
- b) spíše ne
- c) nevím
- d) spíše ano
- e) určitě ano

12) Rozšířil Podkrkonošský symfonický orchestr Vaše hudební obzory? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) určitě ne
- b) spíše ne
- c) nevím
- d) spíše ano
- e) určitě ano

13) Přihlásil/a byste svého potomka (není rozhodující, zda potomka máte, či nikoli) do Podkrkonošského symfonického orchestru? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) určitě ne
- b) spíše ne
- c) nevím
- d) spíše ano
- e) určitě ano

14) Pokud je předchozí odpověď kladná, snažili byste se ve prospěch potenciální využitelnosti potomka v Podkrkonošském symfonickém orchestru ovlivnit výběr potomkova hudebního nástroje? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) určitě ne
- b) spíše ne

- c) nevím
- d) spíše ano
- e) určitě ano

15) Jaké programy Podkrkonošského orchestru jsou pro Vás nejatraktivnější? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) s hudbou klasicistní a starší (zkomponovanou do roku 1850),
- b) s hudbou skladatelů z období romantismu a počátku 20. století (zkomponovanou cca od 1840 do 1950)
- c) s hudbou filmovou a populární,
- d) s hudbou netradiční (současní autoři, hudba z exotických zemí apod.)
- e) nemám preferenci.

16) Jak je pro Vás důležitá dramaturgická ucelenost programu? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) vůbec ne
- b) spíše ne
- c) nevím
- d) spíše ano
- e) velmi

17) Jak je pro Vás na koncertech důležité zařazování všeobecně známých skladeb? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) vůbec ne
- b) spíše ne
- c) nevím
- d) spíše ano
- e) velmi

18) Je něco, na co jsem se nezeptala, ale považujete to za důležité a chtěli byste to doplnit? Pokud ano, využijte prosím následující řádky. Děkuji.

.....

.....

.....

.....

.....

3) Dotazník č. 3 – zasvěcená veřejnost, učitelé ZUŠ

Dotazník – zasvěcená veřejnost, učitelé ZUŠ

Vážení respondenti,

ráda bych vás požádala o vyplnění stručného dotazníku, který poslouží pro zpracování diplomové práce na téma „Společenský život na venkově – Rozvoj klasické hudby na Semilsku - Podkrkonošský symfonický orchestr“. Vaše účast ve výzkumu je anonymní a dobrovolná. V případě jakýchkoli dotazů či připomínek mne prosím neváhejte kontaktovat. Děkuji vám za spolupráci.

Hana Červenková; +420 721 746 621, hanulka.cervenkova@seznam.cz

- 1) **Jste muž, nebo žena?** Uvedte: _____

- 2) **Kolik je Vám let?**
  - a) 19-26 let
  - b) 27-40 let
  - c) 41-65 let
  - d) 65 let a starší

- 3) **Žijete v regionu západního Podkrkonoší?**
ANO / NE

- 4) **Hrajete v Podkrkonošském symfonickém orchestru?**
ANO / NE

- 5) **Učíte hudbu v regionu západního Podkrkonoší? Zakroužkujte jednu možnost.**
  - a) ano a na nástroj využitelný v orchestru,
  - b) ano, ale na nástroj v orchestru spíše nevyužitelný,
  - c) ne.

- 6) **Znáte Podkrkonošský symfonický orchestr? Zakroužkujte jednu možnost.**
ANO / NE

V případě zakroužkování „NE“ již nevyplňujte další otázky.

7) Jak jste se dozvěděl/a o Podkrkonošském symfonickém orchestru? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) z plakátu koncertu
- b) od jiného člena orchestru
- c) od třetí osoby – nečlena orchestru
- d) z médií
- e) jiným způsobem (uvedte) .....

8) Jak často koncerty Podkrkonošského symfonického orchestru navštěvujete? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) každý program, někdy i opakovaně,
- b) většinu programů,
- c) jednou ročně,
- d) jednou za dva roky,
- e) zřídka
- f) vůbec.

9) Zvýšil Podkrkonošský symfonický orchestr zájem o klasickou hudbu v regionu Podkrkonoší? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) určitě ne
- b) spíše ne
- c) nevím
- d) spíše ano
- e) určitě ano

10) Představte si další kulturní subjekty v regionu Podkrkonoší. Na stupnici 1 – 10, kdy 1 je nejnižší hodnota a 10 nejvyšší hodnota uveďte, na jaké příčce v důležitosti pro občany Podkrkonošský symfonický orchestr v porovnání s ostatními činiteli stojí. Uveďte případně jeden subjekt s vyšší hodnotou a jeden subjekt s nižší hodnotou. Zakroužkujte:

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

subjekt s vyšší hodnotou (doplňte název): _____

Jeho hodnota (zakroužkujte):

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

subjekt s nižší hodnotou (doplňte název): _____

Jeho hodnota (zakroužkujte):

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

11) Zvýšil Podkrkonošský symfonický orchestr zájem žáků o klasickou hudbu? Zakroužkujte jednu možnost.

- a) určitě ne
- b) spíše ne
- c) nevím
- d) spíše ano
- e) určitě ano

12) Doporučil byste svým žákům vstoupit do Podkrkonošského symfonického orchestru? Zakroužkujte jednu možnost.

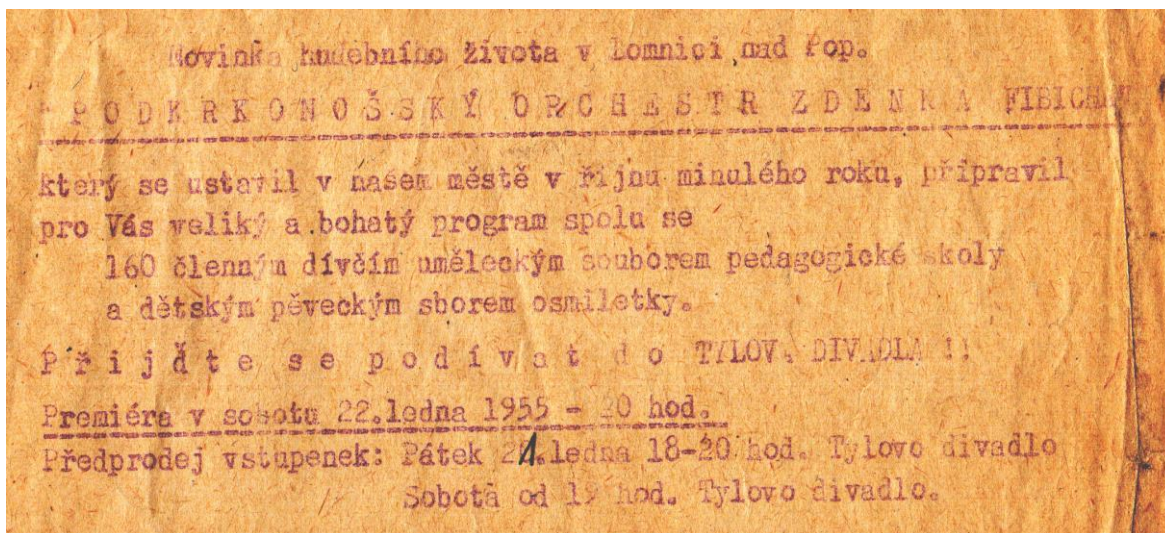
- a) určitě ne
- b) spíše ne
- c) nevím
- d) spíše ano
- e) určitě ano

13) Je něco, na co jsem se nezeptala, ale považujete to za důležité a chtěli byste to doplnit? Pokud ano, využijte prosím následující řádky. Děkuji.

.....
.....
.....
.....

**4) Pozvánka na koncert prvního Podkrkonošského symfonického orchestru,
22. ledna 1955, Lomnice nad Popelkou**

Zdroj: Archiv paní Zdeňky Lokajové

5) První veřejná generální zkouška obnoveného PSO, srpen 2007, Velká Lhota u Dačic

Zdroj: Archiv Podkrkonošského symfonického orchestru

6) Martin Farský na koncertu PSO, 28. 10. 2009, KC Golf Semily

Zdroj: Archiv PSO

7) Bedřich Kameník na koncertu PSO, 28. 10. 2011, KC Golf Semily

Zdroj: Archiv PSO

8) Jakub Sedláček, koncert v rámci Dvořákova festivalu, Lomnice n. P., 9. června 2013

Zdroj: Archiv PSO

9) Graziano Sanvito, spolupráce s pěveckými sbory, Te Deum, 22. dubna 2016, KC Střelnice Turnov

Zdroj: Archiv PSO

10) Graziano Sanvito s PSO, koncert v sále pražské konzervatoře, 3. prosince 2015, program Gusto d'Italia

Zdroj: Archiv PSO

11) Koncert filmové hudby, 3. června 2017, KC Golf Semily

Zdroj: Archiv PSO

12) Cena Města Semily a její předání zástupcům PSO, únor 2018

Zdroj: Archiv PSO

13) Ukázky plakátů ke koncertům PSO

PSO Podkrkonošský
symfonický
orchestr

**ANTONÍN
DVOŘÁK**
Symfonie č. 9 e moll

**Z NOVÉHO
SVĚTA**

dirigent
**Graziano
Sanvito**

Bohuslav Lédli: Symfonické kusy pro PSO /premiéra/
Petr Matoušek: Pohádková rapsodie /premiéra/
Eduard Douša: Semilská ouvertura

24. 10. Lomnice n. P.
27. 10. Tatobity
28. 10. Železný Brod
8. 11. Nová Paka
17. 11. Semily

www.pso.ic.cz

**PODKRKOŇSKÝ
SYMFONICKÝ ORCHESTR**

3.6.2017 19:30

KC GOLF V SEMILECH

FILMOVÁ HUDBA
II. KONCERT

PŘEDPRODEJ NA OBVYKLÝCH MÍSTECH NEBO ONLINE NA WWW.KCGOLF.CZ
VÍCE INFORMACÍ NA WWW.PSO.IC.CZ

Podkrkonošský symfonický orchestr

**Latinskoamerická
hudba**

Sobota 19. května 2018
19:30 KC Golf Semily

vstupenky: www.kcgolf.cz

10 the best of
let
PSO

Podkrkonošský symfonický orchestr

KC Golf Semily **19:30**
28. 10. 2017

Koncert se koná v rámci Dnů Pavla Tigrída, předprodej na www.kcgolf.cz

Zdroj: Archiv PSO

14) Koncert Metallica S&M Tribute Show, 14. února 2019, Fórum Karlín, Praha

Zdroj: Archiv PSO

15) Pozvánka na jarní koncerty PSO 2019

Zdroj: Archiv PSO